

Technická univerzita v Liberci

**FAKULTA PŘÍRODOVĚDNĚ-HUMANITNÍ A
PEDAGOGICKÁ**

Katedra: Geografie
Studijní program: Geografie
**Studijní obor
(kombinace):** Aplikovaná geografie

**VYBRANÉ MÍSTNÍ AKČNÍ SKUPINY NA ÚZEMÍ LIBERECKÉHO
KRAJE: POROVNÁNÍ LAG PODRALSKO X MAS TURNOVSKO**

**SELECTED LOCAL ACTION GROUPS IN THE AREA OF THE
LIBEREC REGION: COMPARING LAG PODRALSKO V. LAG
TURNOVSKO**

Bakalářská práce: 11-FP-KGE-007

Autor:
Michaela PRÁŠKOVÁ

Podpis:

.....

Vedoucí práce: doc. RNDr. Alois Hynek, CSc.

Konzultant:

Počet

stran	grafů	obrázků	tabulek	pramenů	příloh
105	18	6	22	59	19

V Liberci dne:

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI

FAKULTA PŘÍRODOVĚDNĚ-HUMANITNÍ A PEDAGOGICKÁ

Katedra geografie

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(pro bakalářský studijní program)

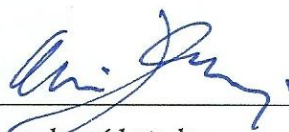
pro (kandidát): Michaela PRÁŠKOVÁ
adresa: Vedrovice 190, 671 75 Loděnice
studijní obor (kombinace): Aplikovaná geografie
Název BP: Vybrané místní akční skupiny na území Libereckého kraje
Porovnání LAG Podralsko x MAS Turnovsko
Název BP v angličtině: Selected local action groups in the area of the Liberec Region
Comparing LAG Podralsko v. MAS Turnovsko
Vedoucí práce: doc. RNDr. Alois Hynek, CSc.
Konzultant:
Termín odevzdání: květen 2011

Poznámka: Podmínky pro zadání práce jsou k nahlédnutí na katedrách. Katedry rovněž formulují podrobnosti zadání. Zásady pro zpracování BP jsou k dispozici ve dvou verzích (stručné, resp. metodické pokyny) na katedrách a na Děkanátě Fakulty přírodovědně-humanitní a pedagogické TU v Liberci.

V Liberci dne 13. 4. 2010

děkan

vedoucí katedry

Převzal (kandidát): MICHAELA PRÁŠKOVÁ

Datum: 21. 4. 2011

Podpis:

Název BP:	<p>VYBRANÉ MÍSTNÍ AKČNÍ SKUPINY NA ÚZEMÍ LIBERECKÉHO KRAJE</p> <p>POROVNÁNÍ LAG PODRALSKO X MAS TURNOVSKO</p>
Vedoucí práce:	doc. RNDr. Alois Hynek, CSc.
Cíl:	<p>vytvořit charakteristiku vybraných místních akčních skupin</p> <p>porovnat místní akční skupiny a zjistit, jaké jsou mezi nimi rozdíly, oslovení MAS, terénní průzkum</p>
Požadavky:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Místní akční skupiny - význam a smysl 2. Prostorová působnost zvolených MAS 3. Shody a rozdíly v aktivitách obou MAS 4. Praktické výsledky na život komunit 5. Perspektiva dalšího působení MAS
Metody:	<p>studium odborné literatury, dokumentů, analýza a interpretace primárních a sekundárních dat</p> <p>tvorba tématických map v programovém prostředí ArcGIS</p>
Literatura:	<p>Krajský úřad Libereckého kraje - odbor regionálního rozvoje a evropských projektů: Místní akční skupiny v Libereckém kraji.[online]. Dostupné z: <http://regionalni-rozvoj.kraj-lbc.cz/getFile/case:show/id:67892></p> <p>Podklady ministerstva pro místní rozvoj - projekty obnovy venkova, rozvoje zemědělství, Leader aj.</p> <p>Cotter, B. and Hannan, K. (Environs Australia) (1999), Our Community Our Future: A Guide to Local Agenda 21, Commonwealth of Australia, Canberra, 190 p.</p> <p>Department of Economic and Social Affairs (1999): Tourism and sustainable development, 13 p.</p> <p>Julie Catherine Sors (2001): Public Participation in Local Agenda 21: A Review of Traditional and Innovative Tools, 48 p.</p> <p>Roseland M. (2005): Toward Sustainable Communities. New Society Publ., Gabriola Island, 256 s.</p>

Čestné prohlášení

Název práce: Vybrané místní akční skupiny na území Libereckého kraje: Porovnání LAG Podralsko x MAS Turnovsko

Jméno a příjmení autora: Michaela PRÁŠKOVÁ

Osobní číslo: P08000029

Byla jsem seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Prohlašuji, že má bakalářská práce je ve smyslu zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů výhradně mým autorským dílem.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé bakalářské práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li bakalářskou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědoma povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím bakalářské práce a konzultantem.

Prohlašuji, že jsem do informačního systému STAG vložila elektronickou verzi mé bakalářské práce, která je identická s tištěnou verzí předkládanou k obhajobě a uvedla jsem všechny systémem požadované informace pravdivě.

V Liberci dne:

Michaela Prášková

Poděkování

Ráda bych poděkovala a vyslovila uznání všem, kteří se podíleli na vzniku této práce. Děkuji především za cenné rady, podporu a trpělivost paní PhDr. Dagmar Strnadové, manažerce LAG Podralsko, paní Lence Kvintusové, zástupkyni manažera MAS Turnovsko, a doc. RNDr. Aloisi Hynkovi, CSc. za vedení této bakalářské práce. Rovněž patří mé díky rodině za podporu při studiu a tvorbu potřebného zázemí.

Anotace

Tato bakalářská práce se zabývá vybranými místními akčními skupinami na území Libereckého kraje. Jsou jimi LAG Podralsko, úspěšná místní akční skupina, která byla již v prvním kole výběru podpořena metodou LEADER, a MAS Turnovsko, rozlohou nejmenší MAS Libereckého kraje, která bohužel podpořena LEADERem nebyla. Hlavním cílem této práce je vytvořit obecnou charakteristiku, porovnat činnost a spolupráci a vytvořit tematické mapy LAG Podralsko a MAS Turnovsko. V přílohách nalezneme přehledovou mapu místních akčních skupin na území celé České republiky a samozřejmě také mapové výstupy zaměřené na zkoumaná území.

Klíčová slova:

místní akční skupina, LEADER, strategie, Strategický plán LEADER, projekt, Evropská unie

Summary

This bachelor thesis is about selected local action groups in the Liberec Region. They are LAG Podralsko and LAG Turnovsko. LAG Podralsko is the successful local action group, who was already in the first round of selection and was supported by LEADER. LAG Turnovsko is the smallest LAG of the Liberec Region. Unfortunately is not supported by LEADER. The main target of this work is to create general characteristics, to compare their activities and cooperation and to create thematic maps of LAG Podralsko and LAG Turnovsko. In the appendices we can find an overview map of local action groups throughout the Czech Republic and of course map outputs for the examination area.

Key words:

local action group, LEADER, strategy, Strategic plan LEADER, project, European Union

Zusammenfassung

Diese Bachelorarbeit beschäftigt sich mit den ausgewählten regionalen Aktionsgruppen auf dem Gebiet des Liberec Bezirkes. Zu diesen regionalen Aktionsgruppen gehören RAG Podralsko, eine regionale Aktionsgruppe, die bereits im ersten Auswahlgang von Methode LEADER unterstützt wurde. Nächste regionale Aktionsgruppe ist RAG Turnovsko, die die Fläche betreffend, zu den kleinsten RAG des Liberec Bezirkes gehört. Diese RAG wurde leider von der Methode LEADER nicht unterstützt. Das Hauptziel dieser Arbeit ist eine allgemeine Charakteristik zu bilden, die Tätigkeit und Zusammenarbeit zu vergleichen und die thematischen Karten von RAG Podralsko a RAG Turnovsko zu erstellen. In den Anlagen finden wir eine Übersichtskarte von den regionalen Aktionsgruppen auf dem Gebiet der Tschechischen Republik und natürlich auch Kartenausgaben, die auf das geprüften Gebiet gerichtet sind.

Schlüsselwörter:

regionale Aktionsgruppe, LEADER, Strategie, der strategische Plan LEADER, Projekt, Europäische Union

Obsah

1	ÚVOD	12
2	CÍLE A METODIKA	14
3	ZÁKLADNÍ PŘEHLED O MÍSTNÍCH AKČNÍCH SKUPINÁCH.....	15
3.1	MÍSTNÍ AKČNÍ SKUPINA MAS	16
3.2	METODA LEADER.....	19
4	PŘEDSTAVENÍ VYBRANÝCH MAS/CHARAKTERISTIKA.....	23
4.1	ZÁKLADNÍ ÚDAJE O ÚZEMÍ LAG PODRALSKO	23
4.1.1	<i>Přírodní poměry .....</i>	<i>26</i>
4.1.2	<i>Silné a slabé stránky území LAG Podralsko.....</i>	<i>28</i>
4.2	ZÁKLADNÍ ÚDAJE O ÚZEMÍ MAS TURNOVSKO	28
4.2.1	<i>Přírodní poměry .....</i>	<i>31</i>
4.2.2	<i>Silné a slabé stránky území MAS Turnovsko .....</i>	<i>33</i>
4.3	SROVNÁNÍ LAG PODRALSKO A MAS TURNOVSKO.....	33
5	SROVNÁNÍ LAG PODRALSKO A MAS TURNOVSKO	39
5.1	STRATEGIE ROZVOJE ÚZEMÍ/STRATEGICKÉ PLÁNOVÁNÍ	39
5.1.1	<i>Zpracování strategie .....</i>	<i>39</i>
5.1.2	<i>Analýza strategického plánu.....</i>	<i>40</i>
5.1.2.1	Priority SPL LAG Podralsko.....	40
5.1.2.2	Priority MAS Turnovsko	42
5.1.2.3	Priority a cíle LAG Podralsko x MAS Turnovsko	44
5.2	DOTAČNÍ MOŽNOSTI MAS.....	44
5.2.1	<i>Vlastní projekty .....</i>	<i>47</i>
5.2.1.1	Způsob výběru projektů.....	47
5.2.1.2	Projekty LAG Podralsko.....	48
5.2.1.3	Projekty MAS Turnovsko.....	56
5.2.1.4	Vlastní projekty LAG Podralsko x MAS Turnovsko.....	57

5.3	PROJEKTY SPOLUPRÁCE OSTATNÍMI MAS.....	58
5.3.1	<i>LAG Podralsko</i>	59
5.3.2	<i>MAS Turnovsko</i>	61
5.3.3	<i>Projekty spolupráce LAG Podralsko x MAS Turnovsko</i>	63
6	PRAKTICKÉ VÝSLEDKY NA ŽIVOT KOMUNIT	66
7	VÝZKUM VEŘEJNÉHO MÍNĚNÍ	67
7.1	PROFIL RESPONDENTŮ.....	67
7.2	SPOKOJENOST S KVALITOU ŽIVOTA	68
7.3	PREFEROVANÉ OBLASTI ROZVOJE	69
7.4	INFORMAČNÍ ZDROJE A INFORMOVANOST OBČANŮ V OBCÍCH	69
7.5	PROSTŘEDÍ V OBCÍCH	70
7.6	OBČANSKÁ VYBAVENOST	71
7.7	KULTURNÍ A SPORTOVNÍ AKCE	71
7.8	PROBLÉMOVÉ OBLASTI	72
8	ZÁVĚR	73
9	SEZNAM LITERATURY.....	75
	SEZNAM OBRÁZKŮ.....	82
	SEZNAM TABULEK.....	83
	SEZNAM GRAFŮ	84
	PŘÍLOHY.....	85

Seznam použitých zkratk a symbolů

a.s.	Akciová společnost
CENIA	Česká informační agentura životního prostředí
ČOV	Čistírna odpadních vod
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
ČTK	Česká tisková kancelář
EAO	Ekonomicky aktivní obyvatelstvo
ELARD	Evropské sdružení Leader pro rozvoj venkova
ERDF	Evropský fond regionálního rozvoje
ESF	Evropský sociální fond
EU	Evropská unie
EVL	Evropsky významné lokality
f.o.	Fyzická osoba
FS	Fond soudržnosti
GIS	Geografický informační systém
CHKO	Chráněná krajinná oblast
CHOPAV	Chráněná oblast přirozené akumulace vod
LAG	Local Action Group
LEADER	Propojení aktivit rozvíjejících venkovskou ekonomiku
MAS	Místní akční skupina
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
MZe	Ministerstvo zemědělství
NOV	Národní observatoř venkova
NPP	Národní přírodní památka
NPR	Národní přírodní rezervace
NS MAS	Národní síť místních akčních skupin
o.p.s.	Obecně prospěšná společnost
o.s.	Občanské sdružení
OPRVMZ	Operační program Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství
POV	Program obnovy venkova

PP	Přírodní památka
PRV	Program rozvoje venkova
s.r.o.	Společnost s ručením omezeným
Sb.	Sbírka
SDH	Sbor dobrovolných hasičů
SFŽP	Státní fond životního prostředí
SPL	Strategický plán Leader
SWOT	Analýza předností, nedostatků, příležitostí a hrozeb
SZIF	Státní zemědělský intervenční fond
TJ	Tělocvičná jednota
UNESCO	Seznam světového dědictví
VH	Valná hromada
z.s.p.o.	Zájmové sdružení právnických osob

1 Úvod

Tématem mé bakalářské práce je srovnání vybraných místních akčních skupin působících na území Libereckého kraje. Konkrétně jimi jsou MAS Turnovsko (má nejmenší rozlohu ze všech MAS v Libereckém kraji a zároveň není podpořena metodou LEADER) a LAG Podralsko (s rozlohou největší a metodou LEADER podpořena).

Česká republika vstoupila 1. května roku 2004 do Evropské unie a tím získala možnost zapojit se do procesu čerpání finančních prostředků sdružovaných ve fondech Evropské unie. Skeptici si stojí za tím, že nás (myšleno náš stát) daňové poplatníky, to stojí velké peníze. Kvalifikované posouzení situace ale nabízí opačný pohled. Je sice pravda, že členství v Evropské Unii stojí Českou republiku nemalé finanční prostředky, avšak zároveň se vytváří finanční rozvojové fondy Evropské unie. Mezi tři hlavní fondy, ze kterých nabízí EU finanční podporu, patří Evropský fond pro regionální rozvoj (ERDF), Evropský sociální fond (ESF) a Fond soudržnosti (FS).

Evropská unie vypisuje četné množství grantů či podpůrných a rozvojových programů. My se musíme, pokud možno co nejrychlejším způsobem, naučit z těchto rozvojových fondů čerpat. Hlavním předpokladem pro čerpání financí z rozvojových fondů je schopnost předkládání kvalitních projektů, které pokud jsou přijaty, kapitál přinesou. Dá se tedy zjednodušeně říci, že peněz ve strukturálních fondech Evropské unie je více, než kolik je možné proinvestovat v kvalitních projektech, které by na ně měly dosáhnout. Zásadní skutečnost je, že České republice je vytýkáno to, že neumí čerpat finanční prostředky. Jak je možné se k těmto zmiňovaným finančním prostředkům dostat? Jednou z možných cest je aktivní zapojení do činnosti místní akční skupiny a příprava projektů pro vypisované programy.

Co vlastně jsou místní akční skupiny? Jsou to společenství veřejné správy, neziskových organizací a také podnikatelských subjektů, které spolupracují na rozvoji venkova a podílejí se na získávání finanční podpory z Evropské unie

a národních programů metodou LEADER (z francouzštiny Liaison Entre Actions de Développement de l'Économie Rurale = propojení aktivit rozvíjejících venkovskou ekonomiku).

Jakým způsobem MAS vznikají, jak mohou čerpat finanční prostředky? Tomu a dalším otázkám se budu věnovat v dalších kapitolách této bakalářské práce.

2 Cíle a metodika

Při zadávání této práce byly stanoveny následující hlavní cíle:

- získání a prostudování odborné literatury
- vytvoření charakteristiky vybraných místních akčních skupin MAS Turnovsko a LAG Podralsko
- porovnání činnosti, projektové činnosti, spolupráce, strategických plánů a čerpání dotací místních akčních skupin
- oslovení skupin, dotazování místních obyvatel
- vytvoření tematických map v programovém prostředí ArcGIS

Důležitým prvkem před samotným zahájením psaní této bakalářské práce bylo shromažďování a prostudování odborné literatury zaměřené na zkoumané téma. Nejvíce jsem čerpala z publikací, které jsem si mohla volně stáhnout na internetu v podobě pdf (např. Analýza možností využití metody LEADER a struktur Místních akčních skupin (MAS) pro implementaci programů SFŽP, LEADER – budoucnost venkova 2009 vydáno MZe, Strategické dokumenty), z webových stránek jednotlivých MAS a samozřejmě také z tištěných zdrojů (např. MAS – krok za krokem od Ing. arch. Matouškové nebo publikace odborníka O. Čepelky, který se danou tematikou zabývá, magazín LEADER+). Zajímavé informace mi poskytly také stránky Českého statistického úřadu, aktuální statistiky týkající se zaměstnanosti jsou zveřejněny na stránkách Ministerstva práce a sociálních věcí. Tato data jsou veřejně přístupná. Mnohé cenné informace mi také poskytla paní Strnadová, manažerka LAG Podralsko, a paní Kvintusová, zástupkyně manažera MAS Turnovsko.

Pro zpracování a vytvoření tematických map byly uplatněny metody tematické kartografie. Samotné mapy vznikaly v programovém prostředí ArcGIS 9.3 od společnosti ESRI.

3 Základní přehled o místních akčních skupinách

Počet místních akčních skupin se neustále dynamicky vyvíjí – některé nově vznikají, jiné se zase slučují nebo „trvale odmlčují“. V současné době se na území České republiky vyskytuje asi 140 místních akčních skupin (stav k lednu 2011 dle portálu eAGRI - resortní portál MZe). Z těchto MAS je 112 podpořeno iniciativou LEADER, viz Volné přílohy. Na území celé Evropy existují tisíce LAGs (Local Action Group = místní akční skupina), ty spolu vzájemně spolupracují a předávají si zkušenosti s rozvojem venkova.

Místní akční skupina by měla působit na území, které je geograficky, ekonomicky a sociálně homogenní. MAS v ČR musí mít právní subjektivitu. Může být založena jako občanské sdružení (o.s.), obecně prospěšná společnost (o.p.s.) nebo zájmové sdružení právnických osob (z.s.p.o.). Pokud je MAS občanským sdružením, tak se obce nemohou stát jejími členy – obec si ale může zvolit svého zástupce (starosta, místostarosta), který zde bude hájit její zájmy. Ze 112 MAS, podpořených iniciativou LEADER, má 70 z nich právní subjektivitu občanského sdružení, 39 obecně prospěšné společnosti a pouze 3 jsou zájmovým sdružením právnických osob, viz Obrázek 1.

MZe (2004) říká, že program LEADER ČR je určen venkovským mikroregionům s počtem obyvatel od 10 000 do 100 000 a s hustotou osídlení max do 120 obyvatel/km² a s vyloučením hlavního města Prahy a měst nad 25 000 obyvatel.

Dle Čepelky (rok neuveden) je zajímavé, že „českou direktivu“, mít více než 10 tisíc obyvatel, by řada zemí EU neakceptovala. Např. v Anglii může MAS operovat na území, kde je méně než 10 tisíc obyvatel. Je na členské zemi (na úředním orgánu státní správy) jak si tento limit upraví. Počet obyvatel v „průměrné evropské“ MAS je v porovnání s ČR více než dvojnásobný a území více než 5x větší.

Mezi nejrozsáhlejší MAS v ČR (více než 1 000 km²) patří MAS Český les, Pošumaví a Posázaví. Nejmenší MAS je MAS Cínovecko s necelými 40 km².

Z hlediska počtu obyvatel jsou největšími MAS Sokolovsko, Pobeskydí a Posázaví, zatímco nejmenšími, pod 11 000 obyvatel, jsou MAS Brána Písecka v Jihočeském kraji, LEADER Loucko na Vysočině. Některé MAS mohou mít extrémně vysoký počet obcí např. Posázaví či Pošumaví (kolem 100).

Jakým způsobem MAS v ČR nejčastěji vznikaly? Dle Čepelky (rok neuveden) je MAS v první řadě penězovod neboli rozdělovač veřejných prostředků místním subjektům. V ČR je to první případ, kdy soukromý subjekt – MAS, rozděluje veřejné prostředky. Některé MAS působí jako rozvojové agentury – poskytují místním subjektům poradenské, vzdělávací, informační či podobné služby. Jako odstrašující příklad uvádí Čepelka MAS, které byly založeny jako soukromá firma, kdy se na počátku dohodl malý okruh dobře informovaných lidí, že splní formální náležitosti, aby mohl rozdělovat peníze. Taková MAS se nechce otevřít a její řídicí orgány jsou často v pasivní roli. Jde tedy o potenciální tunel.

Na zkoumaném území Libereckého kraje se nachází devět aktivních místních akčních skupin, viz Obrázek 2. Šest z nich má v kraji své sídlo. Do území zasahuje jedna MAS se sídlem v Ústeckém kraji (Rozvojové centrum Českokamenicka) a další dvě se sídlem ve Středočeském kraji (MAS Český ráj a Střední Pojizeří a MAS Brána do Českého ráje). Šest těchto MAS bylo podpořeno metodou LEADER a realizují své strategie rozvoje.

3.1 Místní akční skupina MAS

Zkratka MAS je v Evropě známá pod názvem Local Action Group neboli LAG. Významově správnější, než překlad anglického označení LAG do českého místní akční skupina je název „Skupina pro místní akce“, jelikož skutečným významem a činností je právě to. Znamená to praktický užitek a reálné nasměrování (místní akce, místní zaměření, místní podněty na tomto území žijících lidí, projekty pro rozvoj tady apod.).

Vavřečková (2010) říká, že místní partnerství tohoto typu funguje na principu metody LEADER+ (vztahuje se na období 2000-2006 a zahrnuje

15 původních států EU před jejím rozšířením), který navazuje na předchozí programy LEADER I a LEADER II nebo na principu české obdoby tohoto programu, tzv. LEADER ČR. Dle Rodriguezova článku v Leader+ Magazine (2005) je LEADER+ na rozdíl od LEADER I a II dostupný ve všech venkovských oblastech

Podle Matouškové (2006) jsou místní akční skupiny založeny na principu partnerství a spolupráce jak veřejného, tak i soukromého a neziskového (občanského) sektoru na místní úrovni. Do veřejného sektoru se počítá nejenom veřejná správa (např. zastupitelstva obcí), ale také státní správa, která na daném území působí. Jedná o subjekty placené z daní. Často se vyskytujícím partnerem z tohoto sektoru jsou státem, krajem nebo obcemi zřizované školy. Soukromým sektorem jsou soukromé ziskové subjekty dělící se na dvě oblasti – zemědělské podniky, farmáři a na druhé straně podnikatelé. Specifickou skupinou jsou např. drobní živnostníci a poskytovatelé služeb, hospodští atd. V občanském sektoru, který je vnímán v rámci mezisektorového partnerství na venkově jako třetí vrchol trojúhelníku, je situace nejsložitější. Zahrnuje nejenom nestátní neziskové organizace s právní subjektivitou, ale i soukromé osoby, které se zajímají o dění v obci a aktivně se do něj zapojují. Tento sektor je považován za velmi důležitého zprostředkovatele mezi sektorem veřejným a soukromým.

Pokud se MAS podaří získat podporu své rozvojové strategie, může poté přerozdělovat peníze žadatelům na projekty, které naplňují schválenou strategii. Až 90% podporu získávají projekty neziskových a veřejných subjektů, podnikatelské subjekty mohou čerpat poměrně nižší podporu a to 40 -60 %.

Dle MZe (2009) musí být místní akční skupina složena z více než 50 % místních obyvatel, jimiž jsou podnikatelé zaměřeni na zemědělské aktivity, podnikatelé nezemědělského charakteru, členové nestátních neziskových organizací a dobrovolníci s jasně vymezenými aktivitami své činnosti. Není možné opomenout, že do struktury musí být vtaženi i mladí lidé a ženy. Zbývá část MAS je složena z pracovníků komunální a státní sféry. Těchto členů musí být méně než 50 %.

MZe (2009) také říká, že zastoupení řídicích orgánů místních akčních skupin by mělo být rovnoměrně složeno z představitelů zemědělců a zemědělských podniků, podnikatelů a také soukromých podniků nezemědělského charakteru, nestátních neziskových organizací a i ze zástupců z oblasti životního prostředí. Tyto řídicí orgány musí být doplněny přestaviteli se zájmem o venkov z řad zvolených zástupců místních úřadů, starostů, zastupitelů měst a obcí a státní správy.

Souhlasím s Pelclem (2008), že zapojení všech sektorů do přípravy strategie, výběru projektů k podpoře a také do rozhodování o činnosti MAS zamezí tomu, aby byly na území preferovány potřeby jen vybraných subjektů (podnikatelé, obce, spolky...). Spolupráce všech těchto sfér přispívá k objektivnějšímu hodnocení problému regionu, tzn., že slabá a silná místa jsou posuzována z pohledu různých organizací a osob.

Aby mohla být MAS poskytnuta podpora, musí dle MZe (2010) splňovat určitá základní kritéria, jimiž jsou:

- 1) MAS tvoří vhodné partnerství mezi veřejným a soukromým sektorem na místní úrovni (na rozhodovací úrovni skupiny nesmí být více než 50 % tvořeno ze zástupců státní správy a samosprávy)
- 2) MAS má povinné orgány, schopné spravovat veřejné prostředky a zajišťovat činnost partnerství pro realizaci Strategického plánu LEADER: manažer MAS, výběrová komise, orgán pro přípravu Strategického plánu a dozor nad jeho realizací, účetní
- 3) oblast, na kterou se vztahuje Strategický plán LEADER, musí být ucelená a nabízet dostatečné množství lidských, finančních a hospodářských zdrojů na podporu udržitelné strategie rozvoje
- 4) členové MAS musí mít v dané oblasti trvalé bydliště, sídlo nebo provozovnu, nebo být pro toto území místně příslušní
- 5) MAS předloží kvalitní Strategický plán LEADER na příslušné plánovací období
- 6) MAS musí mít právní subjektivitu

Zpravodaj MAS Brána do Českého ráje, o.s. (2010) nabízí přehledné členění místních akčních skupin na různém stupni vývoje do několika kategorií dle dřívější podpory:

- 1) MAS podpořené v rámci evropského programu LEADER+
- 2) MAS podpořené v rámci národního programu LEADER ČR (2004–2008)
- 3) MAS, podpořené v OPRVMZ (opatření 2.1.4 c) „osvojování schopností MAS“)
- 4) MAS podpořené v prvním kole PRV/ IV. osa LEADER (48 regionů)
- 5) MAS podpořené v druhém kole PRV/IV. osa LEADER (32, 32+ regionů dodatečně vybraných)

Podle Národní observatoře venkova o.p.s (2010) je nejvýznamnější organizací místních akčních skupin Národní síť MAS, která vznikla v roce 2005 iniciativou zástupců několika MAS a s aktivní pomocí NOV. K 15. 3. 2010 (dle NS MAS). Má 119 členů. LAG Podralsko i MAS Turnovsko jsou její součástí. NS MAS ČR sice nemá vliv na činnost MAS, ale může být důležitým subjektem, který zastupuje jednotlivé MAS při jednání s MZe a SZIF. NS MAS je členem evropské asociace ELARD (Evropské sdružení LEADER pro rozvoj venkova).

Ráda bych upozornila na to, že místní akční skupiny pouze nečerpají finanční zdroje, ale hlavně tyto zdroje získávají a poté je rozdělují. MAS podporují jak dobrovolnou činnost a jakoukoliv sebemenší aktivitu oživující venkov, tak i podnikatele při rozvoji venkovské ekonomiky.

3.2 Metoda LEADER

Jak již bylo řečeno, LEADER je iniciativou tří generací: LEADER I (1991-1993), LEADER II (1994-1999) a LEADER+ (2000-2006). V průběhu celé této doby měly členské státy a regiony samostatné programy LEADER s vlastním financováním.

Tato metoda je vnímána jako nástroj, jehož pomocí mohou venkovské oblasti dosáhnout konkurenceschopnosti, soudržnosti a přiblížit se k trvale udržitelnému rozvoji.

Dubost (2008) v článku časopisu Leader+ Magazine se zmiňuje o tom, že hlavním odkazem iniciativy LEADER pro území je lepší schopnost místních obyvatel spolupracovat na společných cílech. Jde o hlavní odkaz, který místní komunity mohou využít v zájmu budování svého budoucího rozvoje. Rozvoj území iniciativou LEADER+ můžeme považovat za „zlepšování schopností místních obyvatel přispívat k udržitelnější budoucnosti jejich území“. Tyto schopnosti se týkají především vývoje a provádění strategie pro zajištění hospodářské životaschopnosti a rozvoje konkurenceschopnosti.

Hlavní rozdíl mezi metodou LEADER a jinými opatřeními politiky venkova spočívá v tom, že LEADER ukazuje na to „jak“ by se mělo postupovat, než aby říkal „co“ by se mělo udělat.

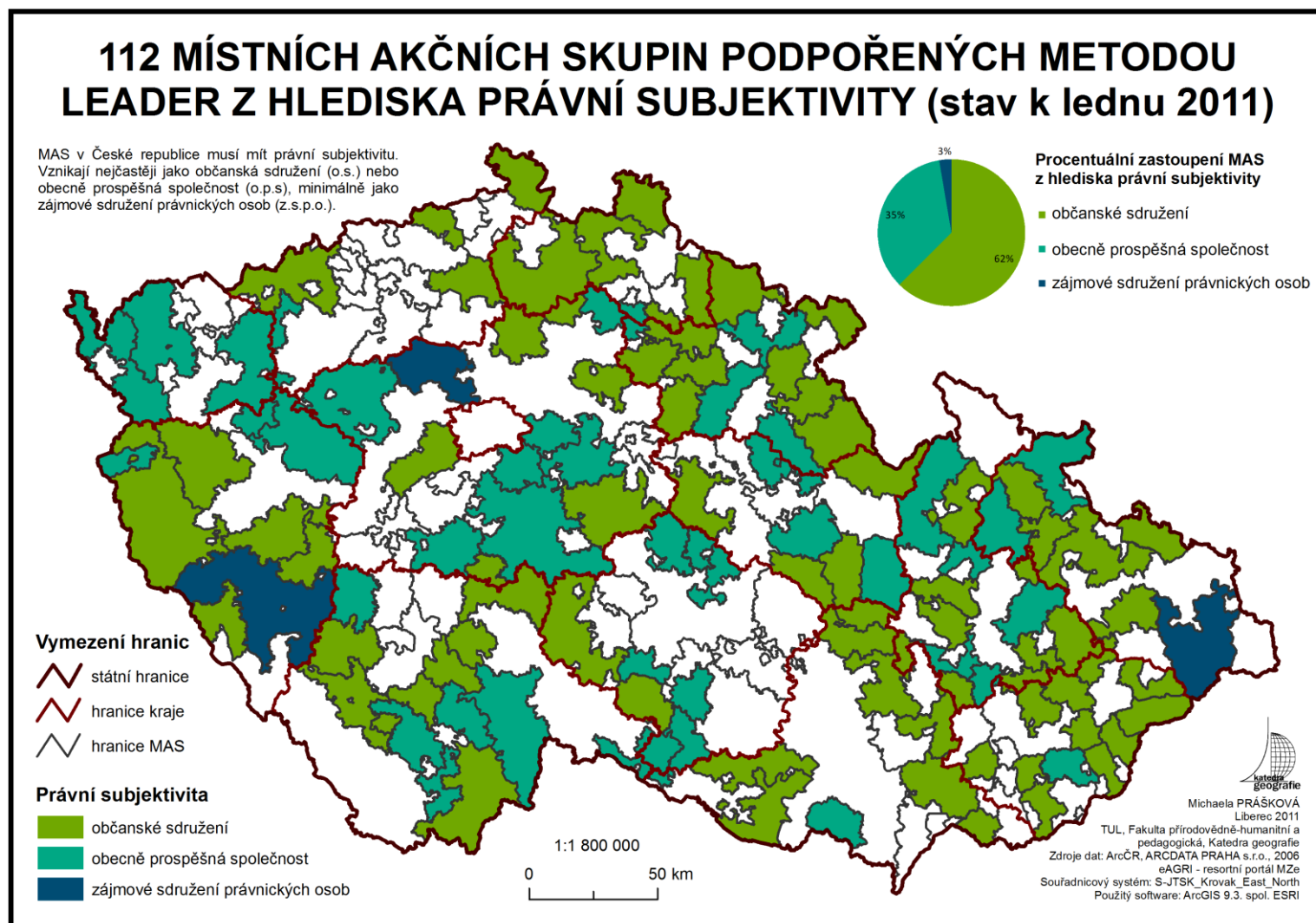
Od roku 2007 je LEADER součástí Programu rozvoje venkova. PRV ČR je nástrojem pro získání podpory poskytované EU z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EAFRD). Řídícím orgánem PRV je MZe. Struktura PRV má čtyři osy, z nichž čtvrtá (metoda LEADER) se snaží místním obyvatelům venkovských mikroregionů principem zdola nahoru vypracovat strategii rozvoje území a podpořit tak projekty pro jeho rozvoj. Tato čtvrtá osa má 3 opatření.

Tabulka 1: Priority, cíle a opatření osy IV. LEADER

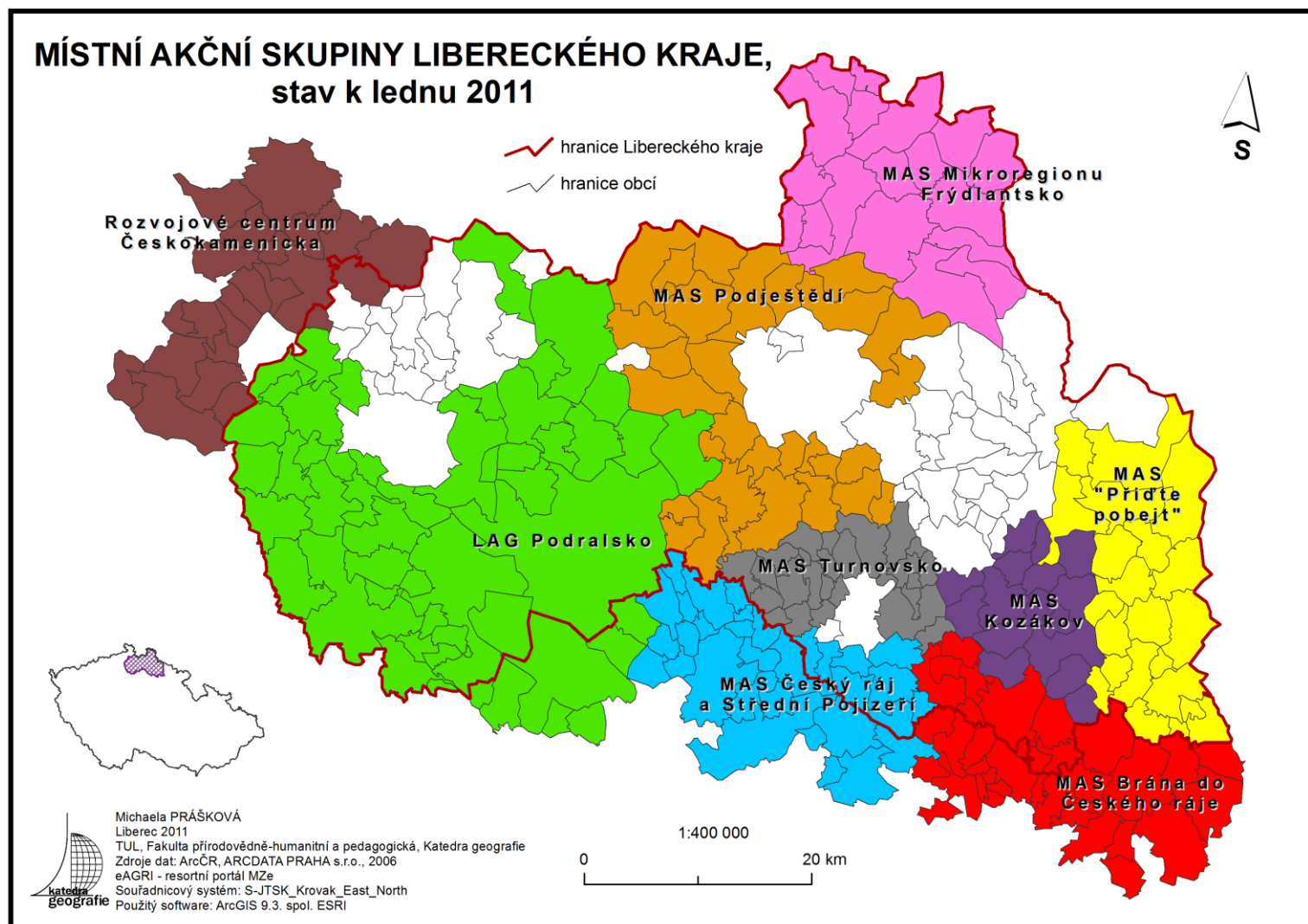
Priorita	Zlepšení řízení a mobilizace přirozeného vnitřního rozvojového potenciálu venkova		
Cíl	Realizovat místní rozvojové strategie a spolupráci místních partnerství		% z osy 100
Opatření	IV. 1. Implementace místní rozvojové strategie	IV. 1. 1. Místní akční skupina	max 18
		IV. 1. 2. Realizace místní rozvojové strategie	min 72
	IV. 2. Realizace projektů spolupráce	IV. 2.1. Realizace projektů spolupráce	10

Zdroj: Tabulka převzata ze zpravodaje MZe 2/2007

Obrázek 1: 112 místních akčních skupin podpořených metodou LEADER z hlediska právní subjektivity, 2011

Obrázek 2: Místní akční skupiny na území Libereckého kraje, 2011

4 Představení vybraných MAS/charakteristika

4.1 Základní údaje o území LAG Podralsko

Dle oficiálních webových stránek LAG Podralsko je území působnosti této MAS prostorově i tematicky ucelené a odpovídá jádru venkovských mikroregionů Podralsko, Máchův kraj a Peklo. Největší plochu zaujímá rozsáhlý bývalý vojenský výcvikový prostor. Samotné město Ralsko je po Praze nejrozsáhlejší obcí ČR. Po odchodu Sovětské armády byl v roce 1992 vojenský výcvikový prostor zrušen. Toto rozlehlé a velice řídké zalidněné území se stalo významným rozvojovým potenciálem Libereckého kraje. V regionu se významně profilují dvě centra, Doksy na jihu a Mimoň na severu. Mezi těmito centry se nachází zmíněné rozsáhlé území Ralsko. Region ovšem patří celostátně mezi hospodářsky slabé oblasti, charakteristické poměrně vysokou nezaměstnaností a nízkou hustotou zalidnění – viz tabulka 2, nízkou intenzitou podnikatelských aktivit a také nízkou daňovou výtežností.

„Místní akční skupina LAG Podralsko, o. s. (dále jen místní akční skupina či MAS) je občanským sdružením podle zákona č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů realizující v oblasti své působnosti mezisektorové partnerství zástupců podnikatelského sektoru, veřejné správy a neziskového sektoru.“ (LAG Podralsko, 2010)

Občanské sdružení LAG Podralsko vzniklo 31. května roku 2004. Hlavním úkolem je celkový rozvoj regionu, především na principech iniciativy Evropské unie LEADER.

V letech 2005-2006 byla LAG Podralsko zařazena mezi deset pilotních akčních skupin v České republice, kterým byla udělena podpora a jejich činnost byla financována z prostředků Evropské unie. V rámci 48 MAS z první výzvy, se umístilo LAG Podralsko mezi 16 nejlepšími v kategorii nejlépe fungující MAS, příklady dobré praxe.

Žádost místní akční skupiny LAG Podralsko o realizaci strategického plánu LEADER (SLP) byla schválena v prvním kole roku 2008 s dalšími 47 MAS.

Působnost LAG Podralsko se rozpíná na katastrálním území 48 obcí uvedených v tabulce níže (za povšimnutí stojí, že obec Krompach je oddělena obce Mařenice a není členem LAG Podralsko, spadá pod MAS Novoborsko – ta je ale nefunkční, neboť nezpracovala rozvojovou strategii dle metody LEADER, tudíž svoji činnost ukončila). V těchto obcích žije více než 50 000 obyvatel. Pět obcí převyšuje počtem obyvatel 3 000. Svoji celkovou rozlohou LAG Podralsko přesahuje 1 000km² a řadí se jednoznačně mezi rozlohou největší MAS Libereckého kraje.

Tabulka 2: Obce LAG Podralsko a jejich základní údaje

	název obce	kód obce	počet obyvatel 1.1.2011	výměra [ha]	hustota zalidnění [ob./km ²]	míra nezaměstnanosti [%] leden 2011	dosažitelní uchazeči celkem	EAO
1	Bělá p. Bezdězem	535443	4960	6 320	78	9,2	236	2570
2	Bezděz	561398	319	2 399	13	12,1	17	140
3	Blatce	561401	100	1 695	6	18,5	5	27
4	Blíževedly	561410	666	2 096	32	18,1	59	326
5	Bohatice	561428	184	394	47	15,1	11	73
6	Brniště	561444	1368	2 671	51	10,4	73	705
7	Březovice	599514	344	1633	21	6,5	9	139
8	Čistá	535630	719	898	80	4,2	14	337
9	Doksy	561495	5218	7 492	70	13,1	351	2668
10	Dolní Krupá	535711	227	1120	20	28,2	20	71
11	Dubá	561533	1821	6 059	30	17,0	149	879
12	Dubnice	561541	642	1 583	41	9,8	29	296
13	Hamr na Jezeře	544337	390	1 767	22	7,4	13	176
14	Holany	561584	516	1 877	27	24,0	60	250
15	Horní Libchava	561592	659	1 038	64	17,3	31	179
16	Horní Police	561606	693	603	115	10,9	36	329
17	Chlum	561614	263	1 517	17	30,2	39	129
18	Jablonné v Podještědí	561631	3840	5 785	66	11,7	222	1901
19	Jestřebí	561665	838	2 209	38	18,8	69	367
20	Kozly	546232	139	566	25	11,5	7	61
21	Kravaře	561720	861	1 577	55	18,9	73	386
22	Kvítkov	546259	211	611	35	16,7	13	78
23	Luka	514161	106	456	23	19,2	10	52
24	Mařenice	561827	363	2 655	14	12,7	17	134
25	Mimoň	561835	6850	1 548	442	10,7	379	3552
26	Noviny p. Ralskem	561851	267	1 017	26	6,9	9	130
27	Okna	561886	303	567	53	20,9	29	139
28	Osečná	564290	1078	2 806	38	12,5	63	502
29	Pertoltice	514276	402	792	51	19,4	28	144
30	Plužná	565580	237	554	43	10,0	10	100

	název obce	kód obce	počet obyvatel 1.1.2011	výměra [ha]	hustota zalidnění [ob./km ²]	míra nezaměstnanosti [%] leden 2011	dosažitelní uchazeči celkem	EAO
31	Provodín	561983	688	1 259	55	17,3	68	393
32	Ralsko	562017	2120	17 024	12	23,7	167	705
33	Rokytá	529605	232	1062	22	6,7	6	89
34	Skalka u Doks	513890	168	504	33	30,6	22	72
35	Sosnová	562076	713	566	126	7,9	31	394
36	Stráž pod Ralskem	562092	4249	2 158	197	10,1	217	2150
37	Stružnice	562106	988	2 129	46	13,7	59	432
38	Stvolínky	562114	348	1 264	28	17,0	23	135
39	Tachov	553638	191	458	42	48,1	25	52
40	Tuhaň	546267	272	2 471	11	25,2	38	151
41	Velenice	562173	180	717	25	11,7	11	94
42	Velký Valtinov	562203	180	1 005	18	13,2	12	91
43	Volfartice	562220	656	1 309	50	14,4	43	299
44	Vrchovany	562238	116	469	25	20,0	10	50
45	Zahrádky	562246	681	1 007	68	14,3	41	287
46	Zákupy	562262	2849	4 077	70	12,7	161	1271
47	Žandov	562297	2021	2 724	74	16,6	161	971
48	Ždírec	514195	124	543	23	33,9	20	59
	celkem		51 360	103	50	16,2		

Zdroj dat: Portál mpsv: Statistiky nezaměstnanosti z územního hlediska (míra nezaměstnanosti, dosažitelní uchazeči o zaměstnání a ekonomicky aktivní obyvatelstvo jsou uváděny k roku 2011); Portál mvcv: Počty obyvatel v obcích; Veřejná databáze ČSÚ: Vybrané statistické údaje za obec

Počet členů LAG Podralsko je v současné době (únor 2011) 44. Mezi členy patří zástupci obcí, měst a mikroregionu (většinou starostové nebo místostarostové), podnikatelé a neziskové organizace (tabulka 3). Jak můžeme vidět na grafu č. 1, zastoupení jednotlivých členů LAG Podralsko je poměrně rovnoměrné.

Tabulka 3: Členové LAG Podralsko

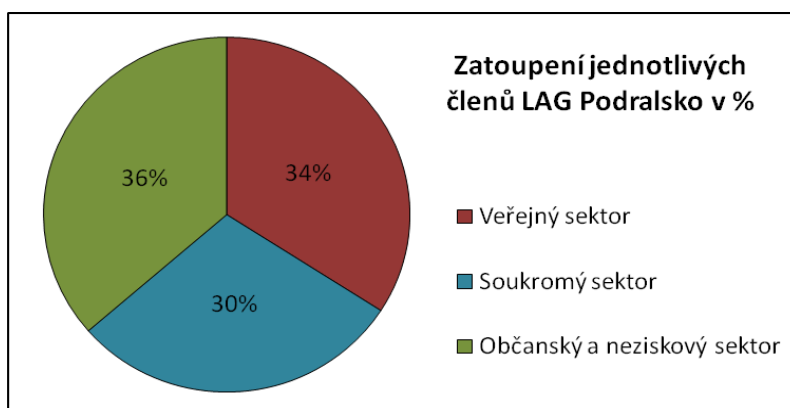
	VEŘEJNÝ SEKTOR		
1	města Bělá pod Bezdězem	9	města Zákupy
2	města Doksy	10	obce Blíževedly
3	města Dubá	11	obce Hamr na Jezeře
4	města Jablonné v Podještědí	12	obce Chlum
5	města Mimoň	13	obce Noviny pod Ralskem
6	města Osečná	14	obce Velký Valtinov
7	města Ralsko	15	mikroregionu Podralsko
8	města Stráž pod Ralskem		SOUKROMÝ SEKTOR
		16	AGROP, s.r.o.
		17	J.M.B., s.r.o.

	SOUKROMÝ SEKTOR
18	Jan Langšádln
19	Jaromír Plíva
20	Lázně Kundratice, a.s.
21	Lubomír Majliš
22	Mimoňská komunální, a.s.
23	Petr Krejbich
24	PV-Cvikov, s.r.o.
25	Regata Čechy, a.s. Hotel Port
26	REGIO Máchova kraje, a.s.
27	Vladimír Žák
28	ZOD Brniště
	OBČANSKÝ A NEZISKOVÝ SEKTOR
29	DDM Vážka Mimoň
30	CHORUS, pěvecké sdružení
31	Junák - svaz skautů a skautek ČR,

	Ralsko Mimoň
32	Karel Třešňák (Sbor dobrovolných hasičů)
33	Lázeňský rybník
34	Máchovo jezero, o.p.s.
35	Meandry Ploučnice
36	Městská kulturní zařízení Bělá pod Bezdězem
37	Obnova památek Chlum
38	Podralský nadační fond Brniště
39	PS Výři
40	Sportovní klub Osečná
41	SRPŠ Mimoň Mírová
42	TJ Slavoj Dubá
43	TOUR DE RALSKO, o.s.
44	ZŠ a MŠ Osečná

Zdroj dat: dostupné z: <<http://www.lagpodralsko.com/index.php?p=clanky/seznam-clenu>>

Graf 1: Zastoupení jednotlivých členů LAG Podralsko v %

4.1.1 Přírodní poměry

Přírodní prostředí se hodnotí z hlediska pěti přírodních složek, jimiž jsou: reliéf, podnebí, vody, půda a biota. Charakteristika přírodního prostředí se dá vyčíst z přiložených mapových výstupů (viz Přílohy).

Dle sborníku příspěvků z konference s mezinárodní účastí bývalého vojenského prostoru Ralsko a jeho potenciálu pro rozvoj cestovního ruchu (2006) bylo přírodní prostředí zkoumaného území v průběhu 2. poloviny 20. století pomístně velmi silně poškozeno a to nejvíce v souvislosti s chemickou těžbou

uranových rud na Strážsku, a při velkoobjemové těžbě kamene na řadě lokalit od Jablonného v Podještědí až po Dubou a Doksy (např. Tachovský vrch u Doks). Mezi další faktory působící na přírodní prostředí bylo dobývání sklářských písků v okolí Provodína nebo také v souvislosti s dlouholetým působením sovětských vojsk ve vojenském prostoru (zamoření lesů municí). Paradoxně patří toto území v rámci Libereckého kraje k přírodně i krajinářsky nejcennějším.

Celkově vzato reliéf Libereckého kraje je velice pestrý. Do LAG Podralsko zasahují tři soustavy, Krušnohorská soustava na severozápadě (Mařenice, Jablonné v Podještědí), Krkonošsko-jesenická soustava na severu a Česká tabule na zbytku území. Ralská pahorkatina (celek České tabule) rozpínající se na více než 70 % území je zároveň shodným znakem LAG Podralsko.

LAG Podralsko protíná řeka Ploučnice, která odvodňuje severní část Čech vřezanou Ralskou pahorkatinou, Českým středohořím a Lužickými horami. Jejím levým přítokem je Robečský potok, na jehož toku leží Máchovo jezero. Na zkoumaném území Podralska se nachází několik významných vodních ploch. Z turistického pohledu je nejvýznamnějším právě Máchovo jezero, neboť je v letním období zdrojem velkého přílivu návštěvníků. Dalším významným vodním dílem je vodní nádrž Stráž pod Ralskem a Hamerský rybník. Do téměř celého území zasahuje chráněná oblast přirozené akumulace vod Severočeská křída.

Velká část LAG Podralsko náleží dle E. Quitta (zpracoval roku 1971 klimatografické členění Československa a rozdělil území na tři základní klimatické oblasti) do mírně teplé klimatické oblasti. Pouze obce LAG Podralska spadající do Středočeského kraje, jimiž jsou Bělá pod Bezdězem, Březovice, Plužná a Čistá patří do teplé oblasti.

Za symbol celého území lze považovat velké množství lesů od severních Lužických hor až po jižní část v Kokořínsku a také rybníky především v okolí Doks a Stráže pod Ralskem. Region je vhodný pro cykloturistiku, pěší turistiku, hipoturistiku, agroturistiku a poznávací pobyty.

V tomto regionu se nachází značné množství maloplošných chráněných území (nejznámější jsou např. NPP Peklo, NPR Novozámecký rybník či NPR Břehyně-Pecopala). Z velkoplošných chráněných území do LAG Podralsko zasahují CHKO Lužické hory, CHKO České středohoří a CHKO Kokořínsko.

Ptačí oblast tvoří spolu s evropsky významnými lokalitami soustavu evropsky významných území NATURA 2000. Do zkoumaného území zasahuje ptačí oblast Českolipsko – Dokeské pískovce a mokřady a několik evropsky významných lokalit (z nichž největší rozlohu mají Jestřebsko – Dokesko, Kokořínsko či Rovenské skály).

4.1.2 Silné a slabé stránky území LAG Podralsko

Silné stránky LAG Podralsko jsou dle SPL 2007-2013 (rok neuveden) významný potenciál přírodních a historických zajímavostí a kulturních památek, velký potenciál pro letní rekreaci a hlavně zkušenosti s metodou LEADER. Důležitý je také rozvoj spolupráce s dalšími obcemi a se sousedními mikroregiony či MAS.

Mezi slabé stránky na zkoumaném území určitě patří existence starých zátěží (těžba uranu, vojenský výcvikový prostor), špatný stav místních komunikací, velké množství nevyužívaných objektů v obci Ralsko a také nutnost dojíždění za prací a s tím související nebezpečí ztráty identity obyvatel k regionu vlivem dojíždění za prací.

4.2 Základní údaje o území MAS Turnovsko

Jedním z hlavních důvodů vzniku této MAS byla potřeba místních obyvatel spolupracovat v nejrůznějších oblastech a podpořit tak rozvoj kraje a vytvořit tu podmínky, které by zkvalitnily život na venkově a omezily migraci obyvatel do velkých měst.

„Občanské sdružení „MAS Turnovsko“ je právnickou osobou registrovanou podle zákona č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, ve znění pozdějších předpisů.“
(MAS Turnovsko, rok neuveden)

Občanské sdružení MAS Turnovsko bylo založeno v prosinci roku 2005. Tato MAS byla založena na území dvou mikroregionů – mikroregionu Jizera a Podkozákovsko.

MAS Turnovsko zatím nebyla podpořena metodou LEADER. Roku 2008 ji podpořilo město Turnov, aby mohla zajistit první etapy činnosti. Téhož roku podpořil LEADER ČR MAS Turnovsko společně s dalšími šesti MAS (nepodpořenými iniciativou LEADER) k realizaci jejích záměrů v programu LEADER ČR. Jelikož Turnovsko dostalo dotaci od LEADER ČR, nemohlo žádat do druhého kola LEADER, kde bylo k podpoře vybráno dalších 32 MAS.

Místní akční skupina Turnovsko působí na území 25 obcí (viz tabulka 4). Žádná z obcí nemá statut města a celkový počet jejích obyvatel nepřesahuje 25 000. MAS Turnovsko patří rozlohou mezi nejmenší MAS v celém Libereckém kraji. V porovnání s LAG Podralsko tvoří zhruba jednu desetinu jeho území.

Tabulka 4: Obce MAS Turnovsko a jejich základní údaje

	název obce	kód obce	počet obyvatel 1.1.2011	výměra [ha]	hustota zalidnění [ob./km ²]	míra nezaměstnanosti [%] leden 2011	dosažitelní uchazeči celkem	EO
1	Čtveřín	544531	494	495	100	8,9	20	225
2	Frýdštejn	563579	860	1 448	59	12	45	376
3	Jenišovice	563609	969	742	131	9,4	41	434
4	Klokočí	577227	185	238	78	18,5	15	81
5	Koberovy	563641	1011	874	116	10,4	49	470
6	Kobyly	564141	332	826	40	16,7	25	150
7	Lažany	545937	224	210	106	11,2	11	98
8	Líšný	563676	274	173	158	13,1	16	122
9	Loučky	573400	163	165	99	4,4	4	90
10	Malá Skála	563706	1154	1 001	115	8,3	43	520
11	Mírová p. Kozákovem	577316	1651	1 924	86	7,4	55	746
12	Ohrazenice	577359	1147	268	429	9,7	54	556
13	Paceřice	545953	300	349	86	10,9	15	138
14	Pěnčín	564303	661	888	74	10,6	35	329
15	Přepeře	577413	912	345	264	5,6	27	478
16	Příšovice	564354	1378	614	224	9,1	67	737
18	Radimovice	544582	282	133	212	8,3	10	121
17	Radostná p.	577430	407	568	72	9,9	19	191
19	Rakousy	577448	74	140	53	6,4	3	47
20	Soběslavice	564401	150	405	37	10,6	7	66
21	Svijanský Újezd	564435	411	530	78	8,4	16	191

	název obce	kód obce	počet obyvatel 1.1.2011	výměra [ha]	hustota zalidnění [ob./km ²]	míra nezaměstnanosti [%] leden 2011	dosažitelní uchazeči celkem	EO
22	Svijany	564443	307	270	114	6,1	9	147
23	Sychrov	564451	187	650	29	13,6	11	81
24	Vlatibořice	564516	251	552	45	18,9	18	95
25	Žďárek	544604	125	233	54	3,2	2	62
	celkem		13 909	14 043	99	10,1		

Zdroj dat: Portál mpsv: Statistika nezaměstnanosti z územního hlediska (míra nezaměstnanosti, dosažitelní uchazeči o zaměstnání a ekonomicky aktivní obyvatelstvo jsou uváděny k roku 2011); Portál mvc: Počty obyvatel v obcích; Veřejná databáze ČSÚ: Vybrané statistické údaje za obec

MAS Turnovsko má v současné době 74 členů a to opravdu svědčí o výrazné aktivitě místních obyvatel a jejich zájmu na dění v regionu. Všichni tito členové působí na zkoumaném území.

Tabulka 5: Členové MAS Turnovsko

	VEŘEJNÝ SEKTOR
1	Bičík Karel
2	Bobek Antonín
3	Bradáč Bohumil
4	Černá Iva
5	Divecký Miroslav
6	Havlíček Jaroslav
7	Havlíková Iva
8	Koreň Jaroslav
9	Korfová Soňa
10	Kratochvíl Blahoslav
11	Kvapil Jindřich
12	Lebedová Helena
13	Lízner Antonín
14	Maděra Jaroslav
15	Mareš Jan
16	Mikeš Jiří
17	Mrázek Jiří
18	Odháněl Jiří
19	Pekárek Jakoslav
20	Petr Bydžovský
21	Rys Radko
22	Šandera Jaroslav
23	Vachušková Jana

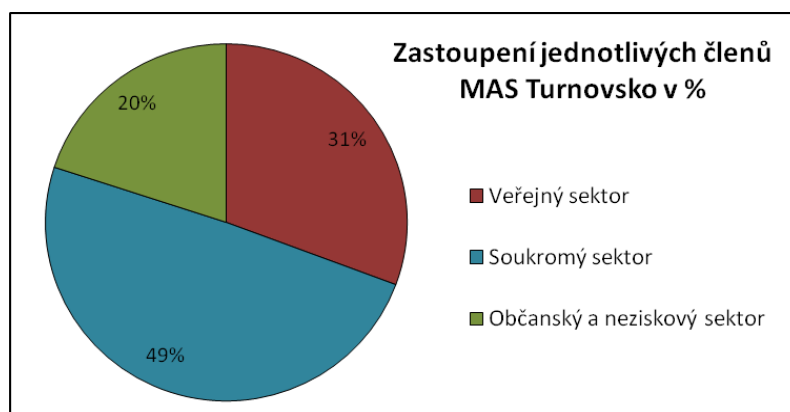
24	Beksa Martin
25	Bím Tomáš
26	Cejnar Oldřich
27	Hejduk Jiří
28	Hejduková Alena
29	Hlubůček Zbyněk
	SOUKROMÝ SEKTOR
30	Hlubůčková Gustava
31	Ježek Pavel
32	Kadlec Bohuslav
33	Kněbort Jindřich
34	König Jan
35	Kovář Jiří
36	Kubaš Rudolf (Agro Sychrov a.s.)
37	Kůtek Vlastimil
38	Kvapil Josef
39	Lamač Jan
40	Láník Milan
41	Lelek Petr
42	Linhart Ivan
43	Mertlík Jan
44	Mlejnej Milan
45	Müller Pavel
46	Nejedlo Jiří
47	Nejedlová Jana

	SOUKROMÝ SEKTOR
48	Oplť Dalibor
49	Palušík Roman
50	Pavelka Jan
51	Pelant Vladimír
52	Perner Jan (Mlýn Perner Svijany s.r.o.)
53	Peterka Václav
54	Sajdl Luděk
55	Sodomková Jana
56	Šrytr Aleš
57	Šulcová Ilona
58	Těšina Petr
59	Vele Jan
60	Vele Ladislav
	OBČANSKÝ A NEZISKOVÝ SEKTOR
61	Brož Jiří (TJ Sokol Paceřice)

62	Červa Jaroslav (TJ Sokol Kobyly)
63	Dědeček Antonín
64	Drahoňovský Josef (TJ Sokol Vesec)
65	Franzová Marta (Divadelní soubor)
66	Hájek Tomáš (Krakonoš)
67	Hlubůček Josef (SK Mírová p. K.)
68	Kalferstová Šárka (SK Svijany)
69	Kunc Jaroslav
70	Kvintusová Lenka (TJ Sokol Loučky)
71	Mlejnek Dalibor
72	Tichý Oldřich
73	Zíka Tomáš
74	Zíková Renáta

Zdroj dat: dostupné z: <<http://www.masturnovsko.eu/clenove-mas.html>>, pí Kvintusová

Graf 2: Zastoupení jednotlivých členů MAS Turnovsko v %

4.2.1 Přírodní poměry

Území působnosti MAS Turnovsko je oproti svému okolí výjimečné především jedinečnou kombinací přírodních a kulturních památek a jejich zapojení do systému ochrany přírody.

Geomorfologické členění malého území není tak složité jako u LAG Podralsko. Je rozděleno dvěma soustavami, Českou tabulí a Krkonošsko-jesenickou soustavou, která lemuje východní hranici MAS Turnovska. Jičínská

pahorkatina (celek soustavy České tabule) zasahuje do zhruba 80 % území, zbytek území tvoří Ještědsko-kozákovský hřbet.

Celá tato oblast je propojena řekou Jizerou protékající územím na jihu. Jizera je významným zdrojem pitné vody pro severní část středních Čech. Řeka Mohelka tvoří severozápadní hranici oblasti Turnovska. Největší vodní plochu zaujímají Velký a Malý Písečák, na katastrálním území obce Příšovice (tato jezera vznikla těžbou písku a následným zaplavením těžebních jam vodou).

V oblasti MAS Turnovsko nacházíme dle Quita pět mírně teplých oblastí (ze severu MT4, MT7, MT9, MT10 a MT11). Na jihovýchodě území sem zasahuje i chladná oblast, která se vyskytuje ve vysoko položených oblastech - Kozákov.

Společným znakem tohoto území je velký podíl ploch využitelných pro zemědělství. Zemědělská plocha zaujímá více než 60 % z celkové rozlohy, což je o 20 % více než LAG Podralsko. Zato celková lesní plocha MAS Turnovsko je v porovnání s LAG Podralsko poloviční.

Východní část MAS Turnovsko se nachází v CHKO Český ráj. Do téměř celého území zasahuje chráněná oblast přirozené akumulace vod (CHOPAV) Severočeská křída. Oblasti, které nespádají přímo do CHKO, jsou ale také cenné a to z hlediska přírodního dědictví. Na území se nachází pět maloplošných chráněných území, jimiž jsou NPP Kozákov, SPP Suché skály, PP Ondříkovický pseudokrasový systém, PR Bučiny u Rakous a PR Klokočské skály. V přírodním parku Maloskalsko nalézáme nejružnější přírodní útvary, skalní města a zříceniny hradů. Dominantou tohoto území jsou Suché skály.

Sice se ve zkoumaném území nenachází žádná ptačí oblast, zato je zde jedna EVL – Průlom Jizery u Rakous, která určitě patří k nejpozoruhodnějším místům Českého ráje.

4.2.2 Silné a slabé stránky území MAS Turnovsko

Mezi silné stránky území patří podle dokumentu MAS Turnovsko III (2008) zachovalost tradiční zástavby vesnic a jedinečnost tradiční architektury, činnost neziskových organizací (např. TJ Sokol), kombinace kulturních a přírodních památek (sakrální památky, CHKO Český ráj), kulturní a společenské akce nadregionálního významu (Benátská noc, Slavnosti svijanského piva) a hlavně zájem obyvatel Turnovska na společenském ději v regionu.

Hlavním problémem a zároveň slabou stránkou je nedostatečná technická infrastruktura (kanalizace, ČOV), nedostatečné zařízení občanské vybavenosti (ubytování) a také vysoké procento populace nad 60 let.

4.3 Srovnání LAG Podralsko a MAS Turnovsko

Značná část území LAG Podralsko spadá mezi hospodářsky slabé oblasti, jimiž jsou oblasti Jihozápadní Českolipsko, Mimoňsko, Cvikovsko a Podještědí. Stejně tak je tomu i v regionu MAS Turnovsko, kde více než polovina území se nachází v hospodářsky podprůměrné oblasti. Na poměrně velké části regionu obou MAS nejsou obce vybaveny kanalizací ani plynofikovány.

Dle Programu rozvoje Libereckého kraje 2007-2013 (2007) byly při vymezení hospodářsky slabých oblastí (viz Přílohy) použity tzv. generelové jednotky, používané v 70. a 80. letech v Terplanu Praha, které jsou porovnány dle 11 ukazatelů např. dopravní obslužnost, technická infrastruktura, občanská vybavenost, hustota zalidnění... U hospodářsky podprůměrných oblastí se jedná o všechny generelové jednotky, jejichž výsledná hodnota byla nižší než průměr za Liberecký kraj. Do této kategorie patří zároveň i všechny generelové jednotky zařazené mezi hospodářsky slabé oblasti.

Co se týče zastoupení jednotlivých sektorů na území MAS Turnovsko, jasně zde převažuje soukromý sektor zastoupený 37 podnikateli (49 %) z celkového počtu 74 členů. Za povšimnutí určitě stojí, že v MAS Turnovsko žije 4x méně obyvatel než v LAG Podralsko a přesto tu najdeme tolik aktivních obyvatel. LAG

Podralsko čítá 44 členů (téměř polovina oproti Turnovsku) a jejich rozložení v sektorech je dá se říci rovnoměrné.

LAG Podralsko vznikla z iniciativy Mikroregionu Podralsko, kdežto MAS Turnovsko z iniciativy aktivních starostů, i když je vymezena mikroregiony Podkozákovsko a Jizera.

Společné znaky a zároveň silné stránky obou území jsou např. existence spolkového života, množství jak kulturních, tak i přírodních památek, husté sítě cyklostezek. Slabou stránkou je nedostatečná technická infrastruktura především v malých obcích. Na Podralsku dominují lesy, na Turnovsku orná půda.

K 1. 1. 2011 žilo na území LAG Podralsko 51 360 obyvatel, což představuje hustotu osídlení 50 obyvatel/km², přičemž průměr Libereckého kraje činí 138 obyvatel/km² a průměr ČR 131 obyvatel/km². Centry území jsou Doksy a Mimoň, dalšími populačně největšími sídly jsou Bělá pod Bezdězem (4 960 obyvatel), Stráž pod Ralskem (4 249 obyvatel), nejmenší obcí jsou Blatce se 100 obyvateli.

Na území MAS Turnovsko žilo k 1. 1. 2011 13 909 obyvatel. Svojí hustotou osídlení 99 obyvatel/km² značně převyšuje LAG Podralsko – téměř dvojnásobně. Pouze v pěti obcích žije více než 1 000 obyvatel (ČR se staví na první místo mezi evropskými zeměmi, pokud jde o podíl obcí s méně než 1 000 obyvateli). Největší z hlediska počtu obyvatel je Mírová pod Kozákovem (1 651 obyvatel), nejméně obydlené jsou Rakousy (74 obyvatel).

Významnými podniky v regionu LAG Podralsko jsou REKUFOL spol. s.r.o. v Doksech, DIAMO ve Stráži pod Ralskem, VEST - IZOL s.r.o. v Zákupech, WAGON AUTOMOTIVE s.r.o., DEHTOCHEMA BITUMAT, s.r.o. v Bělé pod Bezdězem, SAUER ŽANDOV a.s. v Žandově. Množství lidí jezdí za prací speciálními autobusy do Škodovky (ŠKODA AUTO a.s.) do Mladé Boleslavi a do České Lípy. JOHNSON CONTROLS je stejně jako ŠKODA AUTO zaměřen na automobilový průmysl. Dle Magazínu ČeskéNoviny.cz se v DELPHI PACKARD ELECTRIC na Českolipsku poslední dobou snižují stavy zaměstnanců, podnik ale funguje dále (v květnu má dojít k ukončení

výroby). V roce 2007 zaměstnával více než 3 400 lidí, 2009 necelé 2000, v současnosti pouhých 700.

Na území působnosti MAS Turnovsko je stejně jako na Podralsku charakteristické drobné podnikání. Mezi významnější podniky na Turnovsku můžeme jmenovat např. ŽULA, družstvo dlaždičů nebo VYHLÍDKO PILA f.o. v Jenošovicích, KNOMI s.r.o. (soustředí se na kovovýrobu) nebo EVATEX (zaměřen na textilní výrobu) v obci Koberovy, INTERMA a.s. Příšovice, Pivovar Svijany, Mlýn Perner Svijany, LIGLASS a.s. a mnohé další. Mezi velké podniky, kam také jezdí lidé z Turnovska za prací je PRECIOSA, a.s. nebo TARMAC CZ a.s. v Liberci. Co se týče pracovních příležitostí, je na tom Turnovsko lépe než Podralsko. V MAS Turnovsko se sdružuje zhruba 3 500 drobných podnikatelů.

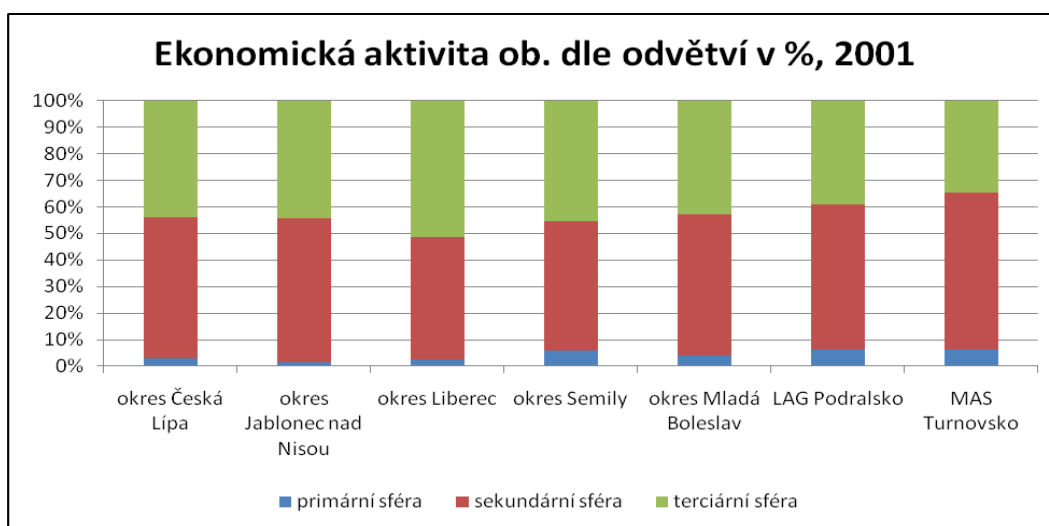
Nejvíce ekonomicky aktivních obyvatel MAS Turnovsko se nachází v obcích nad tisíc obyvatel, jimiž jsou Mírová pod Kozákovem, Příšovice, Ohrazenice, Malá Skála nebo Přepere. Ve všech těchto zmíněných obcích nepřesahuje míra registrované nezaměstnanosti 10 % (stav k 1. 1. 2011). Nejnižší míra nezaměstnanosti je v obci Žďárek (3,2 %, stav k 1. 1. 2011), neboť z celkového počtu ekonomicky aktivních 62 obyvatel jsou pouze 2 uchazeči o zaměstnání. Nejvyšší míra nezaměstnanosti je v obci Vlastibořice, která činila k 1. 1. 2011 18,9 %, z celkového počtu 251 obyvatel je 95 ekonomicky aktivních a 18 z nich se o zaměstnání uchází.

Stejně jako v MAS Turnovsko tak i na území LAG Podralsko je logicky největší množství ekonomicky aktivních obyvatel v obcích a městech s největším počtem obyvatel, jimiž jsou např. Mimoň, Doksy, Bělá pod Bezdězem, Stráž pod Ralskem a další. Vysoká míra nezaměstnanosti, přes 20 %, se objevuje v některých malých obcích do 300 obyvatel kromě Ralska, kde k roku 2011 žilo 2 120 obyvatel, a nezaměstnanost tvořila 23,7 %. Nejvyšší hodnota nezaměstnanosti, 48,1 %, se vyskytuje v malé obci Tachov. Je to dáno tím, že zde žije pouhých 191 obyvatel, z nichž je sice 52 aktivních, ale 25 se uchází o zaměstnání. Průměrná míra nezaměstnanosti LAG Podralsko

se pohybuje k lednu 2011 kolem 16 %, což je o něco více než na území MAS Turnovsko, kde činí 10,1 %. Průměr za Českou republiku je ke stejnému datu 9,7 %.

Dle Statistického lexikonu obcí ČR (2007) se v roce 2001 soustřeďovalo více než 50 % z EAO do sekundární sféry jak na území MAS Turnovsko tak i LAG Podralsko. V Doksech či Dubé (LAG Podralsko) dokonce převažoval počet obyvatel pracujících ve službách. V Libereckém okrese pracovalo v roce 2001 51 % obyvatel v terciární sféře.

Graf 3: Ekonomická aktivita obyvatel dle odvětví v %, 2001

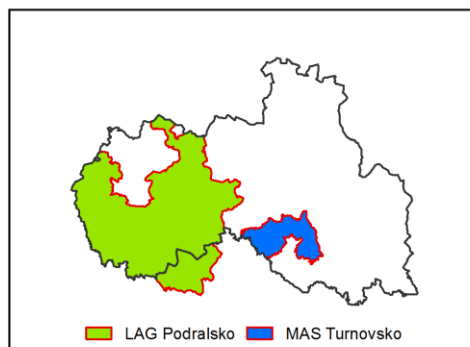
Zdroj dat: Statistický lexikon obcí České republiky, 2007

Obrázek 3: Vymezení zkoumaného území LAG Podralsko, 2011

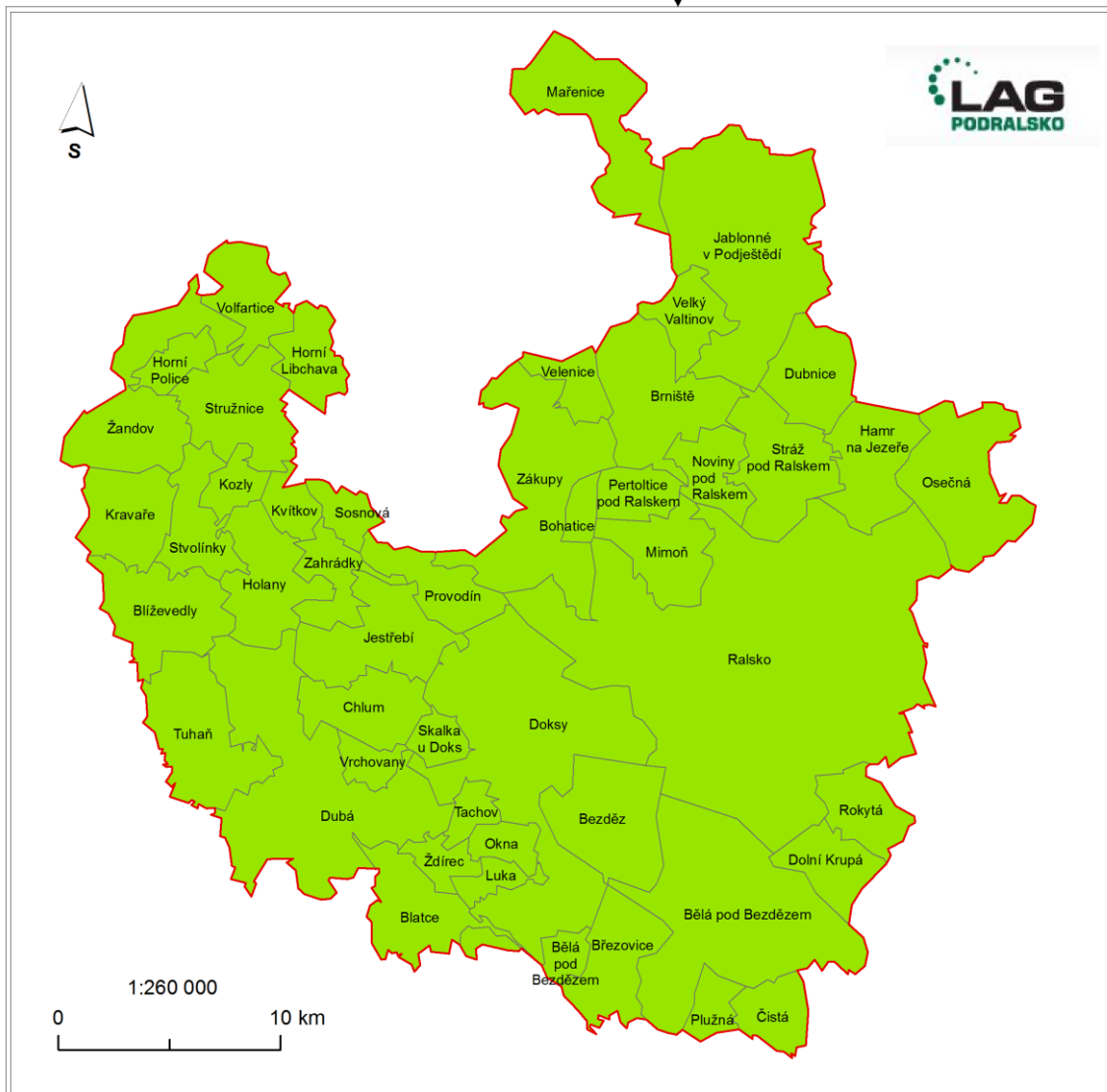
VYMEZENÍ ZKOUMANÉHO ÚZEMÍ LAG PODRALSKO, stav k lednu 2011

Území, na kterém místní akční skupina LAG Podralsko působí, je geograficky a tematicky ucelené. Největší část zaujímá rozsáhlý bývalý vojenský výcvikový prostor. Jen samotné město Ralsko je hned po Praze nejrozsáhlejší obcí České republiky. Region však patří celostátně mezi hospodářsky slabé oblasti.

Mezi společné charakteristiky zkoumaného území patří především území Ralské pahorkatiny, tradice cestovního ruchu (vč. chalupaření) či provázané tradiční vztahy v oblasti samosprávy (mikroregiony Podralsko - Máchův kraj - Peklo).

Michaela PRÁŠKOVÁ
Liberec 2011
TUL, Fakulta přírodovědně-humanitní a pedagogická, Katedra geografie
Zdroje dat: ArcCR, ARCDATA PRAHA s.r.o., 2006
Strategický plán Místní akční skupiny LAG Podralsko pro program LEADER v
plánovacím období 2007-2013 [online] [cit. 20.1. 2011]. Dostupný z www:
<<http://lagpodralsko.com/doc/spl-mas-lag-podralsko.pdf>>.
Souřadnicový systém: S-JTSK_Krovak_East_North
Použitý software: ArcGIS 9.3. spol. ESRI

Obrázek 4: Vymezení zkoumaného území MAS Turnovsko, 2011

VYMEZENÍ ZKOUMANÉHO ÚZEMÍ MAS TURNOVSKO, stav k lednu 2011

Území působnosti MAS Turnovsko je oproti svému okolí vyjímečné především jedinečnou kombinací přírodních a kulturních památek a jejich zapojení do systému ochrany přírody a do systému cestovního ruchu.

Mezi shodné charakteristiky území patří například značná turistická vytiženost během celoroční sezóny a také problémy s tím spojené (velké dopravní zatížení, přetížení centrálních turistických oblastí...).

Hrad Frýdštejn (foto: autor)

Mezi obce patřící do MAS Turnovsko patří např. obec Frýdštejn, která je známá díky hradu, vypínajícímu se nad malebným údolím.

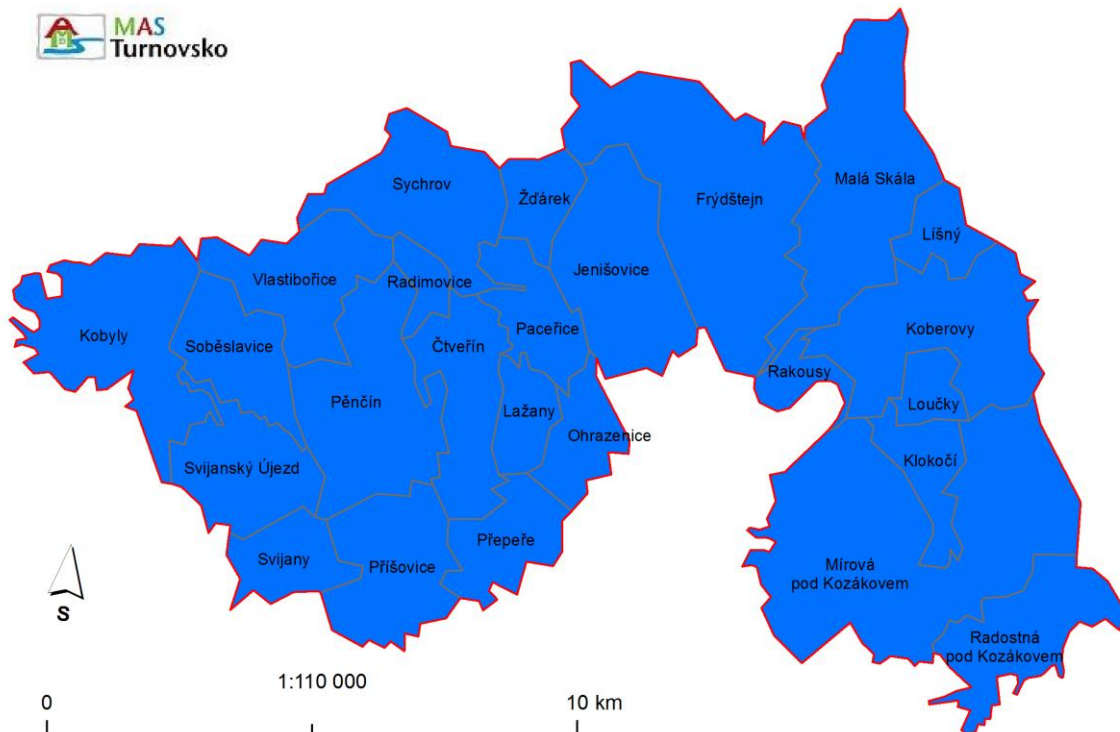

LAG Podrálsko MAS Turnovsko

Michaela PRAŠKOVÁ
Liberec 2011

TUL, Fakulta přírodovědně-humanitní a pedagogická, Katedra geografie
Zdroje dat: ArcCR, ARCDATA PRAHA s.r.o., 2006
ROZVOJ TURNOVSKA III. AKTUALIZACE STRATEGIE ROZVOJE MAS
TURNOVSKO [online] [cit. 15.11. 2010]. Dostupný z www:
<http://www.masturnovsko.eu/dokdata/str_66.pdf>

Foto: autor
Souřadnicový systém: S-JTSK_Krovak_East_North
Použitý software: ArcGIS 9.3. spol. ESRI

5 Srovnání LAG Podralsko a MAS Turnovsko

5.1 Strategie rozvoje území/strategické plánování

Podle článku Dubosta (2008) v časopise Leader+ Magazine, patří vypracování strategie pro území mezi velmi důležitý a rozhodný krok každého programu LEADER+. Jde o hlavní fázi budování partnerství, která určuje všechny budoucí kroky.

K zamezení tomu, aby na území byly preferovány potřeby jen vybraných typů subjektů (např. podnikatelé), slouží zapojení všech sektorů do přípravy strategie, výběru projektů k podpoře a také do rozhodování činnosti MAS.

„Vývoj strategických plánů pro venkovská území je jádrem přístupu LEADER a představuje nejpodstatnější a nejnáročnější prvek prosazování přístupu LEADER v rámci Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova pro období 2007-2013. Příprava strategie začíná vytvořením vazeb mezi kroky, aktéry a zdroji a jejich oblastním, integrovaným a víceodvětvovým sjednocením s cílem určit a naplnit potřeby a příležitosti venkovského území prostřednictvím zdola nahoru.“ (Grieve, Leader+ Magazine 2008)

5.1.1 Zpracování strategie

Při zpracovávání strategie LAG Podralsko byly dle SPL 2007-2013 (rok neuveden) využity dříve zpracované strategické dokumenty Program rozvoje Libereckého kraje, Integrovaná strategie Místní akční skupiny LAG Podralsko pro program LEADER+, Záměr Místní akční skupina LAG Podralsko pro LEADER ČR 2006, Rozvojová studie Mikroregionu Podralsko a Rozvojové studie jednotlivých měst. Samotná strategie rozvoje byla zpracována vlastními silami (pan Vastl, bývalý manažer LAG Podralsko a současně odborník, pracoval dříve ve firmě TIMA Liberec s panem O. Čepelkou, jedním z největších odborníků na LEADER v ČR).

Co se týká MAS Turnovsko, pro zpracování SPL byly dle Rozvoje Turnovska III (2008) použity tyto strategické dokumenty: Strategie rozvoje MAS

Turnovsko, 2006, Rozvoj turistického ruchu mikroregionu Podkozákovo, Strategický plán mikroregionu Jizera a Podkozákovo, Strategický plán Libereckého kraje, Turistická infrastruktura MAS Turnovsko, studie lokální oblasti, Strategie udržitelného rozvoje turistického regionu Český ráj a Strategické dokumenty jednotlivých obcí. Na zpracování strategie byla pozvána externí poradenská rodinná firma JENA CZ s.r.o.

Když MAS Turnovsko neuspělo ve výběru do LEADERu, nechalo si svoji strategii zhodnotit.

Při vzniku strategie MAS Turnovsko byla založena databáze nejrozličnějších projektů, na které se podíleli i podnikatelé, kteří nebyli členy MAS. Stejně jako v LAG Podralsko byla prováděna dotazníková šetření. Strategie MAS Turnovsko vycházela převážně ze strategií Mikroregionu Podkozákovo a Jizera.

5.1.2 Analýza strategického plánu

Osnova strategie se skládá z částí představující logické kroky při její tvorbě. Co se týče SWOT analýzy MAS Turnovsko má vždy analýzu pro jednotlivou oblast zvlášť (např. obyvatelstvo, životní prostředí, hospodářství), LAG Podralsko ji vystihlo bodově za všechny oblasti dohromady. Priority a cíle jsou dle mého názoru jednodušeji vystihnuty u LAG Podralsko. Cíle a priority MAS Turnovsko jsou dosti obsáhle popsány (možná až zbytečně moc), ale to není na závadu. Finanční plán rozvržení finančních prostředků mezi fíče u strategického plánu MAS Turnovsko zcela chybí. To může nasvědčovat tomu, že LAG Podralsko, jakožto podpořená MAS svůj SPL aktualizuje častěji, než MAS Turnovsko, neboť ta, jako nepodpořená MAS některé věci řešit nemusí např. tyto zmíněné fíče.

5.1.2.1 Priority SPL LAG Podralsko

Dle SPL LAG Podralsko 2007-2013 (rok neuveden), priority, stanovené pro období 2007-2013, vycházejí z dlouhodobé spolupráce a zkušeností s aktéry v daném regionu. Hlavní roli při určování priorit hrálo již zmíněné dotazníkové šetření mezi potenciálními žadateli, vytvoření zájmových skupin a jejich zapojení do příprav strategie. Spoluprací vznikaly záměry, které poté byly

podkladem pro stanovení priorit SPL. Pro plánovací období 2007-2013 byly dle SPL LAG Podralsko (rok neuveden) stanoveny čtyři následující priority:

Priorita č. 1 – Obnova a rozvoj vesnic

Pro LAG Podralsko je typické vesnické osídlení s nízkou hustotou obyvatel. Pouze tři města dosahují počtu obyvatel kolem 5 000, 38 obcí náležících do tohoto území nemá ani 1 000 obyvatel. Hlavním důvodem ke směřování finanční pomoci do této oblasti je snaha pomoci obcím s malým počtem obyvatel. Jejich rozpočty jsou nízké na to, aby akce zkvalitňující život v obci realizovali z vlastních zdrojů. Hlavními cíli priority jsou zlepšení kvality života ve venkovských oblastech a diverzifikace ekonomických aktivit.

Priorita č. 2 – Občanské vybavení a služby, podpora vzdělávání

Na území LAG Podralsko je velký potenciál pro rozvoj společenského, kulturního, sociálního a sportovního života. Dokladem této skutečnosti je množství aktivně pracujících spolků a sdružení, které se ovšem potýkají s nedostatečným technickým zázemím pro svoji činnost. Hlavním cílem této priority je tedy zkvalitnění života investicemi nejen do lidského potenciálu, ale i do technického zázemí pro kulturní, sportovní či volnočasové aktivity.

Priorita č. 3 – Podpora cestovního ruchu

Podpora cestovního ruchu byla jedním z jasných cílů zařazení této priority do SPL. MAS by se ráda soustředila na podporu drobnějších projektů a to z toho důvodu, aby pokryla co největší území. Realizací priority zahájí svoji činnost, popř. ji zkvalitní, více zařízení pro cestovní ruch (penziony, hotely, koňské farmy a další).

Priorita č. 4 – Ochrana a rozvoj kulturního dědictví venkova

V regionu LAG Podralsko se nachází velké množství jak malých či méně významných památek (které také stojí za vnesení do podvědomí obyvatel a návštěvníků), tak i velkých kulturních a historických památek. Cílem je záchrana památek důležitých pro zachování kulturního dědictví a zvýšení informovanosti o místních kulturně-historických specifikách.

„Cíle a priority dávají základ jednotlivým fiche, podopatřením, která jsou důležitým dokumentem pro žadatele a na jejichž podkladě lze napsat žádost o dotaci z PRV, osy IV. LEADER.“ (Humpoláková, 2010)

Fiche LAG Podralsko:

1. *Obnova a rozvoj vesnic*
2. *Občanské vybavení a služby*
3. *Podpora cestovního ruchu/N* (projekty svým charakterem nezakládají veřejnou podporu, slouží všem občanům bez výjimky, např. budování hipostezek a turistických tras)
4. *Podpora cestovního ruchu/Z* (projekty zakládají veřejnou podporu, svým charakterem zvýhodňují určitého podnikatele nebo skupinu obyvatel, např. vybudování malokapacitních ubytovacích zařízení vč. doprovodné infrastruktury)
5. *Ochrana a rozvoj kulturního dědictví venkova*

5.1.2.2 Priority MAS Turnovsko

Dle Rozvoje Turnovska III (2008) si MAS Turnovsko ve svém základním dokumentu stanovila vizi zlepšit kvalitu života a životního prostředí ve venkovských oblastech pomocí následujících šesti priorit.

Priorita č. 1 – Vesnice

Toto opatření by mělo ve svých dopadech navázat na stávající společenský a kulturní život zkoumaného prostoru, oživit veřejný zájem obyvatel regionu. Součástí opatření je péče o kulturní památky a společenská a kulturní zařízení.

Priorita č. 2 – Krajina

Slabou stránkou MAS Turnovsko je nedostatečně rozvinutá technická infrastruktura. Cílem opatření zlepšení kvality života na venkově a diverzifikace ekonomických aktivit spojených s cestovním ruchem a občanskou vybaveností, jejich rozvojem a stabilizací. Daný region má dobré předpoklady pro rozvoj turistického ruchu díky silné koncentraci jak přírodních, tak kulturních památek.

Hlavními turistickými uzly jsou Malá Skála a Sychrov. Vedlejším opatřením k výše uvedené prioritě je podpora cestovního ruchu.

Priorita č. 3 – Služby

Cílem je opět zlepšení kvality života ve venkovských oblastech, oživení a rozvoj společenské a kulturní činnosti obyvatel, podpora klubové a společenské činnosti, ale i rekonstrukce a obnova kulturních památek. Vedlejším opatřením této priority je také podpora cestovního ruchu.

Priorita č. 4 – Kultura

Stejně jako na území LAG Podralsko, tak i v MAS Turnovsko můžeme najít řadu historických památek. Hlavní opatření Ochrana a rozvoj kulturního dědictví venkova vede ke zlepšení architektonickému vzhledu obcí, předmětem opatření je pravidelná péče o stav kulturních památek, drobných sakrálních památek a místní architekturu.

Priorita č. 5 – Zemědělec

Oblast MAS Turnovsko není příliš vhodná pro zemědělskou výrobu, klima je tu poměrně studené. Pouze jihozápadní niva řeky Jizery představuje výhodnější podmínky pro zemědělství. Na tomto místě působí zemědělské podniky jako Agro Rubín a Moravoseed ve Svijanském Újezdě. Opatření je směřováno na zefektivnění a modernizaci venkovského zemědělství.

Priorita č. 6 – Podnikatel

Pro celé území je charakteristické především drobné podnikání a služby. Hlavní opatření PRV Podpora zakládání podniků a jejich rozvoje si klade za cíl vytvořit nová pracovní místa a podporu rozvoje podnikání v oblasti cestovního ruchu a rozvoje služeb pro občany i turisty.

Fiche MAS Turnovsko

1. *Vesnice*
2. *Krajina*
3. *Služby*

4. *Kultura*
5. *Zemědělec*
6. *Podnikatel*

5.1.2.3 Priority a cíle LAG Podralsko x MAS Turnovsko

LAG Podralsko si zvolilo 4 hlavní priority. Volilo je tak, aby i názvy priorit byly současně názvem hlavního opatření PRV. Obě MAS se v prioritách téměř shodují. MAS Turnovsko má o 2 priority navíc, jsou jimi Zemědělec a Podnikatel.

Cíle priority č. 1 i jejich hlavní opatření jsou pro MAS Turnovsko a LAG Podralsko stejná. Priority č. 2 a 3 MAS Turnovsko jsou podobné prioritě č. 2 LAG Podralsko, neboť obě hlavní opatření PRV jsou Občanské vybavení a služby. Priorita č. 4 – Kultura je opět obdobná jako priorita č. 4 LAG Podralsko.

Dle nových pravidel SZIF se musí v současné době fiche aktualizovat. U LAG Podralsko dojde pravděpodobně ke sloučení fiche č. 3 a č. 4 a další nová bude zaměřena na drobné podnikatele. Tuto situaci ohledně aktualizace MAS Turnovsko neřeší, neboť není podpořenou metodou LEADER (když tedy žadatelé MAS Turnovsko předkládají projekty, nežádají do příslušných fiche).

Názvy fichí obou MAS odpovídají názvům jejich jednotlivých priorit. LAG Podralsko se daří úspěšně naplňovat cíle svého SPL. Využívá finanční prostředky z opatření Implementace místní rozvojové strategie a obou podopatření.

5.2 Dotační možnosti MAS

Finanční dotace na činnost MAS a naplňování její strategie je možno dle Pelcla (2008) získat z dotací (i mimo programy LEADER) a realizací komerční činnosti (např. zpracovávání odborných studií, organizace různých školení, pronájem prostor pro vzdělávací akce apod.). Některé aktivity mohou být také financovány prostřednictvím sponzorů. MAS může jako právnická osoba podávat žádosti o dotace z libovolných programů podpory, kde je způsobilým žadatelem.

Čepelka (rok neuveden) říká že, základní metodou financování MAS jsou a pravděpodobně i zůstanou granty přijímané na základě projektových žádostí. Můžeme říci, že existuje zhruba 12 zdrojů financování MAS, viz tabulka č. 6 a 7. Různé zdroje umožňují čerpání prostředků na různé účely, krom toho

se tak zvyšuje všeobecná finanční stabilita MAS. V případě spotřebování jednoho zdroje můžeme mezitím čerpat z dalšího.

Tabulka 6: Zdroje financování LAG Podralsko

zdroj	na celkových příjmech se podílel z...	více než 30%	méně než 30%	vůbec ne
EU	1. LEADER+ realizace strategie	x		
	2. LEADER+ osvojování schopností			x
	3. Jiné operační programy			x
ČR	4. LEADER ČR		x	
	5. Program obnovy venkova (MMR, kraj)			x
	6. Jiné programy ministerstev			x
Kraj, obec	7. Rozpočet kraje (mimo POV)		x	
	8. Rozpočty měst a obcí			x
Vlastní	9. Členské příspěvky		x	
	10. Příjmy z vlastní činnosti		x	
Jiné	11. Granty domácích nebo zahraničních nadací			x
	12. Jiné zdroje (dary, půjčky...)		x	

Zdroj dat: tabulka upravena a převzata z publikace O. Čepelka, MAS v roce 5, str. 63

Tabulka 7: Zdroje financování MAS Turnovsko

zdroj	na celkových příjmech se podílel z...	více než 30%	méně než 30%	vůbec ne
EU	1. LEADER+ realizace strategie			x
	2. LEADER+ osvojování schopností	x		
	3. Jiné operační programy		x	
ČR	4. LEADER ČR	x		
	5. Program obnovy venkova (MMR, kraj)			x
	6. Jiné programy ministerstev			x
Kraj, obec	7. Rozpočet kraje (mimo POV)	x		
	8. Rozpočty měst a obcí			x
Vlastní	9. Členské příspěvky			x
	10. Příjmy z vlastní činnosti		x	
Jiné	11. Granty domácích nebo zahraničních nadací			x
	12. Jiné zdroje (dary, půjčky...)			x

Zdroj dat: tabulka upravena a převzata z publikace O. Čepelka, MAS v roce 5, str. 63

Tabulka 8: Dotační programy LAG Podralsko

Do jakých dotačních programů jste přispěvek...	získali	žádali, ale nezískali	vůbec nežádali
LEADER CR 2004			x
LEADER CR 2005			x
LEADER CR 2006	x		
LEADER CR 2008			x
LEADER+ (realizace strategií) 2005	x		
LEADER+ (osvojování schopností) 2005-2006 (proběhly 3 výzvy)			x
LEADER 2007 – 2013 (IV.1.1. MAS)	x		

Od dubna 2005 je LAG Podralsko potvrzenou MAS pro realizaci vlastní strategie v rámci programu LEADER a na tuto realizaci v období 2007-2013 má přidělené finanční prostředky. O Rok později bylo LAG Podralsko podpořeno také LEADERem ČR 2006. Do LEADERu CR 2008 již žádat nemohlo, neboť tam mohl pouze ten, kdo nebyl ve „velkém LEADERu“ (48 MAS podpořených v prvním kole na programové období 2007-2013).

Tabulka 9: Dotační programy MAS Turnovsko

Do jakých dotačních programů jste přispěvek...	získali	žádali, ale nezískali	vůbec nežádali
LEADER CR 2004			x
LEADER CR 2005			x
LEADER CR 2006			x
LEADER CR 2008	x		
LEADER+ (realizace strategií) 2005		x	
LEADER+ (osvojování schopností) 2005-2006 (proběhly 3 výzvy)	x		
LEADER 2007 – 2013 (IV.1.1. MAS)		x	

MAS Turnovsko získala příspěvek od LEADER+ na osvojování schopností a poté od LEADER ČR 2008.

V roce 2008 byly podány MAS Turnovskem 3 žádosti o dotace. Byly jimi osa IV PRV LEADER, LEADER Projekty spolupráce a na Ministerstvo zemědělství LEADER ČR. Pouze žádost do čtvrté osy LEADER na realizaci strategie neprošla.

Činnost LAG Podralsko je financována z vlastních zdrojů, tzn. členských příspěvků. Výše těchto příspěvků je stejná jak u fyzických či právnických osob a činí 1 000 Kč/rok. MAS Turnovsko žádné členské příspěvky nevybírání. MAS funguje na základě grantů, popřípadě z každého podpořeného projektu v území dostává 3 %. LAG Podralsko, jakožto podpořená MAS z PRV MZe, možnosti získávání 3 % částky z podpořených projektů využívat nemůže.

5.2.1 Vlastní projekty

5.2.1.1 Způsob výběru projektů

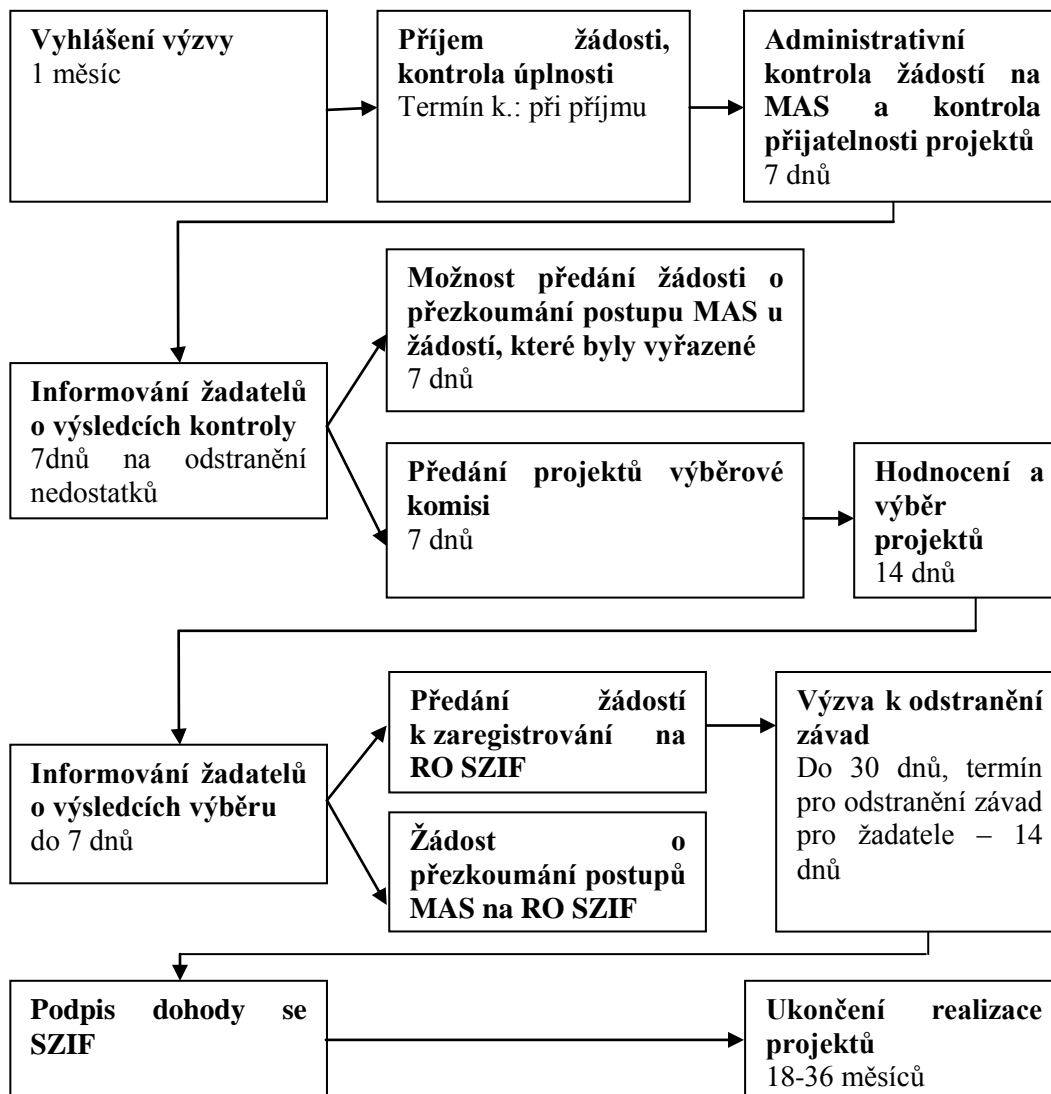
Projekty k realizaci volí výběrová komise MAS na základě předem stanovených bodovacích kritérií. Komise vybírá pouze projekty, které nejlépe naplňují Strategický plán LEADER. Při předkládání projektů se může stát, že daný projekt neodpovídá svým obsahem strategii rozvoje MAS (nebo odpovídá, ale má formální nedostatky). V tomto případě je vrácen navrhovateli, ten jej přepracuje. Povinná kritéria, aby mohl být projekt realizován (např. že projekt musí být realizován na území působnosti MAS) mají všechny MAS stejná a kritéria stanovená MAS si volí každá sama (např. bodové hodnocení).

Jak již bylo nastíněno, výběr projektů se provádí formou přidělování bodů (LAG Podralsko 0-3 body, MAS Turnovsko 0-5 bodů), jejichž počet si volí také každá MAS dle svého. Při maximálním plnění kritéria je tedy možné přidělit nejvyšší počet bodů, LAG Podralsko 3 a MAS Turnovsko 5, pokud kritérium není splněno, volí hodnotitel počet bodů 0.

Jestliže se na jednání nedostaví některý z členů výběrové komise, může se tato komise rozhodnout vybírat projekty v nižším počtu členů, nejméně však ve třech. Výběrová komise LAG Podralsko je tvořena pěti členy, MAS Turnovsko devíti. K podpoře jsou vybírány projekty s nejvyšším počtem dosažených bodů. O průběhu hodnocení jsou poté vypracovávány podrobné protokoly. Platební agentura – Státní zemědělský intervenční fond poskytuje konečným úspěšně vybraným žadatelům finanční podporu. Na schématu uvedeném níže vidíme podrobný postup pro jednotlivé žadatele v časové ose.

Je důležité, že pro každý schválený projekt je možné použít pouze jeden zdroj financování EU a české národní spolufinancování.

Obrázek 5: Orientační schéma administrativních postupů pro žadatele projektů v časové ose

Zdroj dat: schéma upraveno a převzato ze SPL LAG Podralsko 2007-2013, s. 47

5.2.1.2 Projekty LAG Podralsko

Tato kapitola byla zpracována dle dokumentu Úspěšnost Strategie programu LEADER v MAS Libereckého kraje: Příklady dobré praxe LAG Podralsko o.s. (2010), Výzev 01-08-08, 02-05-09, 03-01-10, 04-01-11 a informací poskytnutých pí Strnadovou.

LAG Podralsko v souladu se Strategickým plánem místní akční skupiny LAG Podralsko pro program LEADER v období 2007-2013 vyhlásilo od roku 2008 čtyři kola výzev k předkládání žádostí o finanční pomoc na projekty z Osy IV. LEADER, opatření IV.1.2. – Realizace místní rozvojové strategie, Programu rozvoje venkova ČR na období 2007-2013. Do jednotlivých fichí mou žádat nejen členové LAG Podralsko, ale i potenciální žadatelé spadající do území působnosti této MAS.

V rámci LEADER ČR 2006 byly úspěšně realizovány tři projekty – oprava místní komunikace v obci Osečná, nákup traktoru k ošetřování travních porostů v obci Zákupy (Angusland s.r.o.) a nákup strojového vybavení pro udržování komunikací, lesních a travnatých ploch pro město Dubá.

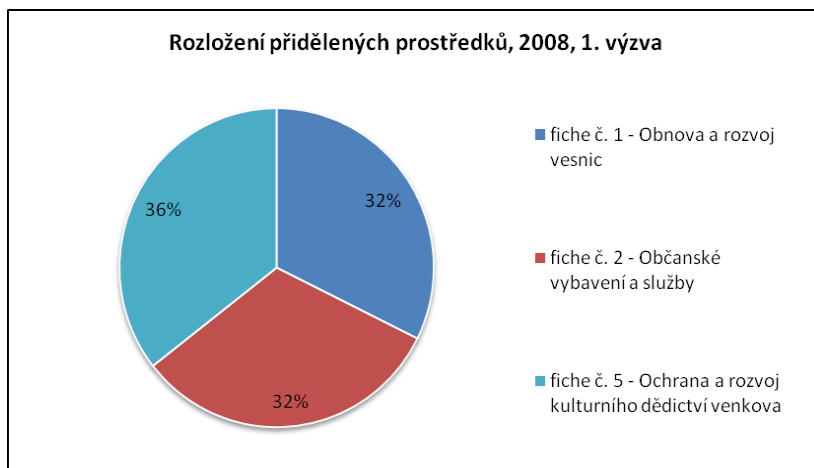
Při první výzvě roku 2008 byla ve třech fichích alokovaná částka ve výši více než 8 500 000,- Kč. Žadateli bylo sice předloženo celkem 19 projektů (nejvíce do fiche č. 2 – Občanské vybavení a služby), ale uspokojeno bylo 14 z nich, neboť požadovaná dotace činila více než 13 000 000 Kč, což přesahovalo alokaci určenou pro dané kolo výzvy o více než 4 000 000 Kč. Tato výzva byla určena pouze projektům, které odpovídaly prioritám a cílům ve fiche č. 1, č. 2 a č. 5. Fiche č. 3 a 4. otevřena nebyla.

Tabulka 10: Souhrnný přehled projektů LAG Podralsko, 2008

Stav projektu	počet projektů	požadovaná dotace
předložené	19	13 071 706 Kč
vyřazené	5	4 497 535 Kč
podpořené	14	8 574 171 Kč

Zdroj dat: Seznam přeložených žádostí 2008, dostupné z: <http://lagpodralsko.com/doc/01-08-08-seznam-prijatych-projektu.doc>

Graf 4: Procentuální rozložení přidělených dotačních prostředků, 2008

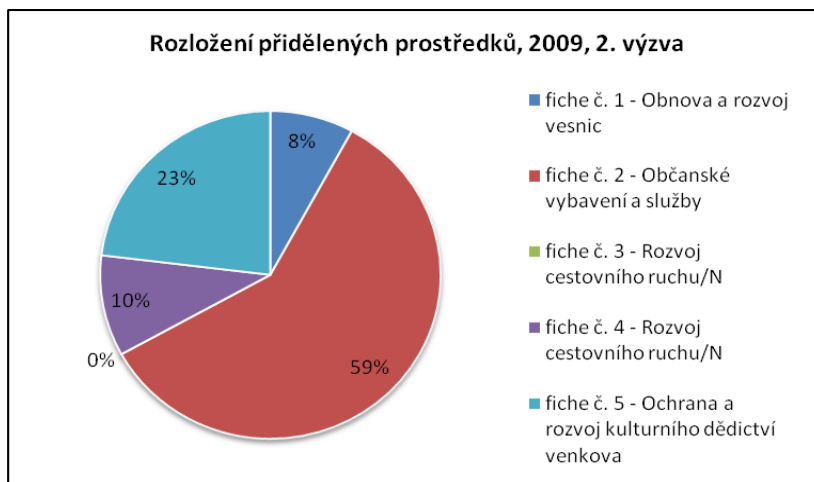
Roku 2009 pokračovala úspěšná implementace rozvojové strategie LAG Podralsko. Byly vyhlášeny výzvy pro všech pět fichí a alokace dotačních prostředků přesáhla částku 12 000 000 Kč. Největší část alokovaných prostředků, více než 7 000 000 Kč, byla přidělena fichi č. 2. Realizací vznikly nové možnosti trávení volného času, zatraktivnila se veřejná prostranství. Mezi další nejvíce podporované projekty druhé výzvy patří projekty fiche č. 5.

Tabulka 11: Souhrnný přehled projektů LAG Podralsko, 2009

Stav projektu	počet projektů	požadovaná dotace
předložené	28	16 648 133 Kč
vyřazené	10	4 230 267 Kč
podpořené	18	12 417 866 Kč

Zdroj dat: Seznam předložených žádostí 2009, dostupné z:
<<http://lagpodralsko.com/doc/02-05-09-seznam-prijatych-projektu.doc>>

Graf 5: Procentuální rozložení přidělených dotačních prostředků, 2009

Do třetí výzvy roku 2010 přihlásili žadatelé 28 projektů stejně jako ve výzvě předchozí. Projekty musely odpovídat cílům fichí č. 1-4, podpora v oblasti fiche č. 5 vypsána nebyla. Největší část prostředků byla opět doporučena na projekty fiche č. 2. K podpoře převyšující 1 000 000 Kč byly doporučeny dva projekty, které zkvalitňovaly sportovní zařízení a také umožňují do budoucna využívání nových nebo zrekonstruovaných prostor ke sportovnímu vyžití. Projekty z fiche č. 1 přispěly k větší atraktivitě území. Šlo o projekty v malých obcích, kde byla potřeba obnova či revitalizace charakteristických vesnických prostranství.

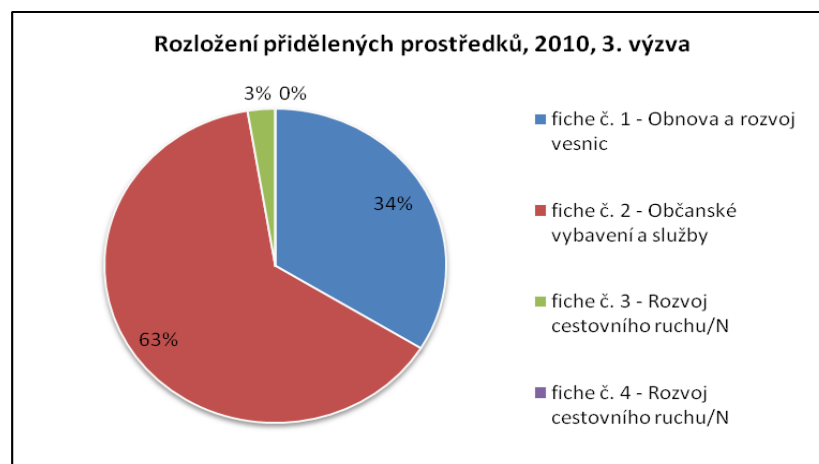
Tabulka 12: Souhrnný přehled projektů LAG Podralsko, 2010

Stav projektu	počet projektů	požadovaná dotace
předložené	28	15 474 371 Kč
vyřazené	6	3 282 981 Kč
podpořené	22	11 636 384 Kč

Zdroj dat: Seznam předložených žádostí 2010, dostupné

z: <<http://lagpodralsko.com/doc/03-01-10-seznam-zadosti.doc>>

Graf 6: Procentuální rozložení přidělených dotačních prostředků, 2010

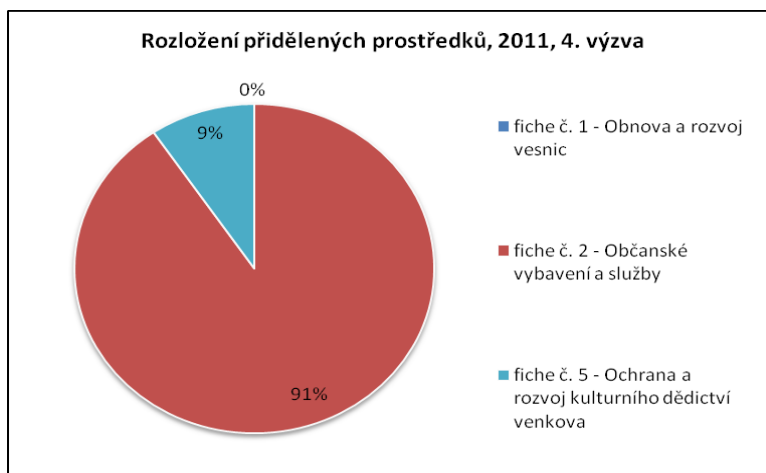

V letošní čtvrté letošní výzvě (2011) bylo předloženo celkem 17 projektů, z nichž 2 zaměřené na plnění cílů fiche č. 1 byly vyřazené. V tomto kole bylo přeloženo nejméně projektů od roku 2008. Ve výzvě se mohlo žádat do všech fichí, ale do oblasti cestovního ruchu žádný projekt předložen nebyl. Největší část dotace cca 7 500 000 Kč je mířena do oblasti fiche č. 2 a zbylých cca 800 000 Kč je směřováno do fiche č. 5, jejímž cílem je snaha o záchranu méně známých památek či propagace péče o lidovou architekturu a přiblížení a zpřístupnění památek obyvatelům a také turistickému ruchu.

Tabulka 13: Souhrnný přehled projektů LAG Podralsko, 2011

Stav projektu	počet projektů	požadovaná dotace
předložené	17	9 685 636 Kč
vyřazené	2	1 310 262 Kč
podpořené	15	8 375 374 Kč

Zdroj dat: Seznam přijatých projektů 2011,
dostupné z:
<<http://lagpodralsko.com/doc/seznam-zadosti-.doc>>

Graf 8: Procentuální rozložení dotačních prostředků, 2011**Tabulka 14: Rozložení projektů LAG Podralsko do fichí v jednotlivých výzvách**

	žádalo/uspělo	žádalo/uspělo	žádalo/uspělo	žádalo/uspělo
	2008	2009	2010	2011
F1	6/4	4/2	7/7	2/0
F2	7/5	9/8	19/14	12/12
F3	neotevřena	2/0	1/1	0/0
F4	neotevřena	4/3	1/0	0/0
F5	6/5	9/5	neotevřena	3/3

Zdroj dat: seznam předložených žádostí 2008, 2009, 2010, 2011, tabulky 10, 11, 12, 13

Tabulka 15: Podpořené projekty 1. kola výzvy 2008, LAG Podralsko

Číslo žádosti	Žadatel	Název projektu	Požadovaná dotace	fiche
01-08-08/01	Město Osečná	Podpora společenských a volnočasových aktivit	719 992 Kč	2
01-08-08/02	Město Osečná	Rekonstrukce mlýnského náhonu	893 816 Kč	5
01-08-08/03	SRPŠ při ZŠ a MŠ Mimoň	Výchova ke zdraví a rozšíření vzdělávání žáků ZŠ v oblasti informatiky a cizích jazyků	123 300 Kč	2
01-08-08/04	Římskokatolická farnost – děkanství Doksy	Otevření kostela sv. Bartoloměje	396 000 Kč	5

Číslo žádosti	Žadatel	Název projektu	Požadovaná dotace	fiche
01-08-08/05	Město Mimoň	Rozšíření dětského hřiště na sídlišti Letná v Mimoni	367 200 Kč	2
01-08-08/07	Město Mimoň	Obnova sousoší Getsemanská zahrada v Mimoni	297 000 Kč	5
01-08-08/08	Římskokatolická farnost Mimoň	Park u kostela sv. Petra a Pavla – severní část	427 500 Kč	1
01-08-08/09	Město Stráž pod Ralskem	Bezbariérové úpravy chodníků ulice Mimoňská	364 839 Kč	1
01-08-08/11	Město Stráž pod Ralskem	Rekonstrukce kaple sv. Jana Nepomuckého	628 740 Kč	5
01-08-08/13	Obec Stvolínky	Rekonstrukce veřejného osvětlení v Obci Stvolínky	990 000 Kč	1
01-08-08/14	Obec Zahrádky	Příjezdová komunikace k lokalitě „U školy“ v Obci Zahrádky	990 000 Kč	1
01-08-08/15	Obec Noviny pod Ralskem	Oddychová zóna u obecního úřadu Noviny pod Ralskem	295 580 Kč	2
01-08-08/16	Pionýrská skupina Výři	Zvýšení využitelnosti dětské základny	1 246 500 Kč	2
01-08-08/17	CHORUS, pěvecké sdružení	Kostel sv. Víta jako kulturní galerie	833 704 Kč	5

Zdroj dat: Tabulka převzata a upravena z <<http://lagpodralsko.com/doc/resume-projektu,-vyzva-01-08-08.doc>>

Tabulka 16: Podpořené projekty 2. kola výzvy 2009, LAG Podralsko

Číslo žádosti	Žadatel	Název projektu	Požadovaná dotace	fiche
1/02-05-09	Římskokatolická farnost Mimoň	Replika sochy sv. Nikodéma pro Boží hrob v Mimoni	266 400 Kč	5
5/02-05-09	Město Stráž pod Ralskem	Zatraktivnění pláže – lanová prolézačka	449 190 Kč	2
6/02-05-09	Město Stráž pod Ralskem	Výměna veřejného osvětlení	157 887 Kč	1
8/02-05-09	Obec Noviny pod Ralskem	Modernizace sportovního areálu v obci Noviny pod Ralskem	679 417 Kč	2
9/02-05-09	MEANDRY PLOUČNICE, o.s.	Vodácká půjčovna	285 600 Kč	4
11/02-05-09	Obec Kravaře v Čechách	Rekonstrukce střešního pláště na budově ZŠ Kravaře	1 312 200 Kč	2
12/02-05-09	Chorus, pěvecké sdružení	Kostel sv. Víta – dokončení opravy venkovních omítek	729 173 Kč	5
13/02-05-09	SRPŠ při ZŠ a MŠ Osečná	Zázemí pro volnočasové aktivity	522 564 Kč	2
14/02-05-09	obec Chlum	Přestavba budovy obecního úřadu / částečná dotace	1 493 945 Kč	2
15/02-05-09	Obec Zahrádky	Oprava ohradní zdi zámeckého parku v Zahrádkách	437 400 Kč	5

Číslo žádosti	Žadatel	Název projektu	Požadovaná dotace	fiche
16/02-05-09	obec Velký Valtinov	Rekonstrukce garáže vozidla Š - 706	476 309 Kč	2
18/02-05-09	Město Doksy	Obnova tradiční návsi obce Žďár	828 694 Kč	1
19/02-05-09	Obec Tachov	Obnova a zpřístupnění kulturní památky obce Tachov	490 504 Kč	5
21/02-05-09	Tour de Ralsko, o.s.	Spinning – nejlepší trénink současnosti	83 940 Kč	4
22/02-05-09	Sportovní klub Podještědští Pardálové, o. s.	Stavební úpravy objektu klubovny a sociálního zázemí tenisových kurtů	867 006 Kč	4
25/02-05-09	Lutra, o.s.	Obnova zázemí hřiště	1 695 393 Kč	2
26/02-05-09	Místní organizace Českého rybářského svazu Jablonné v Podj.	Přestavba a rekonstrukce staré stodoly na rybářský dům	699 100 Kč	2
28/02-05-09	Město Jablonné v Podještědí	Oprava kaple sv. Antonína – Heřmanice v Podještědí	943 144 Kč	5

Zdroj dat: Tabulka převzata a upravena z <<http://lagpodralsko.com/doc/resume-projektu,-vyzva-02-05-09.doc>>

Tabulka 17: Podpořené projekty 3. kola výzvy 2010, LAG Podralsko

Číslo žádosti	Žadatel	Název projektu	Požadovaná dotace	fiche
02/03-01-10	Obec Chlum	Rekonstrukce a úprava místní komunikace, vybud. chodníku	936 983 Kč	1
03/03-01-10	Obec Okna	Herní prvky pro školní zahradu mateřské školy v Oknech	355 500 Kč	2
04/03-01-10	Město Mimoň	Rekonstrukce pomníku Vítězství v Mimoní	551 938 Kč	1
05/03-01-10	Město Dubá	Senioři a rodiny – Sejdeme se v parku!	391 080 Kč	1
06/03-01-10	Město Stráž pod Ralskem	Rekonstrukce podlahy tělovýchovného pavilonu	1 237 968 Kč	2
07/03-01-10	MC Otevřeno dětem o.s	Modernizace vybavení a zařízení Mateřského centra	162 000 Kč	2
09/03-01-10	Město Zákupy	Rekonstrukce MK Veselí / částečná dotace	1 800 000 Kč	1
11/03-01-10	Skiareál Podralsko, o.s.	Lyžařská půjčovna	230 220 Kč	2
12/03-01-10	Obec Stružnice	Oprava hřbitovních zdí a ploch hřbitovů	324 000 Kč	1
13/03-01-10	Sdružení rodičů a přátel školy při ZŠ a MŠ Osečná	Venkovní učebna	368 286 Kč	2
14/03-01-10	Město Osečná	Rekonstrukce školní kuchyně v ZŠ a MŠ Osečná	382 500 Kč	2

Číslo žádosti	Žadatel	Název projektu	Požadovaná dotace	fiche
16/03-01-10	Obec Horní Police	Střecha DPS Horní Police	587 725 Kč	2
17/03-01-10	Meandry Ploučnice o.s.	Úprava půdního prostoru na zázemí Meandry Ploučnice o.s.	554 400 Kč	2
18/03-01-10	Obec Sosnová	Rekonstrukce oplocení a hřiště - Sosnová	996 159 Kč	2
21/03-01-10	Obecně prospěšná společnost Máchovo j.	Máchova stezka – naučná stezka pro pěší a cyklisty	303 822 Kč	3
22/03-01-10	Obec Tachov	„Čekání nás baví“ -Revitalizace obec. prostoru s autobus. zast.	267 644 Kč	1
23/03-01-10	TJ Slavoj Velký Valtinov	Vybudování vodního zdroje – vrtané studny	216 000 Kč	1
24/03-01-10	Sbor dobrovolných hasičů Osečná	Podpora činnosti mladých hasičů	94 500 Kč	2
25/03-01-10	Obec Hamr na Jezeře	Horizontální komunikace a foayer	214 865 Kč	2
26/03-01-10	Lutra o.s.	Obnova hřiště	1 305 000 Kč	2
27/03-01-10	Šešule o.s.	Volnočasový klub Šešule	810 000 Kč	2
28/03-01-10	Obec Kvítkov	Vybavení víceúčelového sálu v Kvítkově	100 800 Kč	2

Zdroj dat: Tabulka převzata a zpravenaz: <<http://lagpodralsko.com/doc/resume-projektu-vyzva-03-01-10.doc>>

Tabulka 18: Podpořené projekty 4. kola výzvy 2011, LAG Podralsko

Číslo žádosti	Žadatel	Název projektu	Požadovaná dotace	fiche
04-01-11/1	Město Mimoň	Sloup s Matkou Boží v Mimoní	131 072 Kč	5
04-01-11/2	TĚLOVÝCHOVNÁ JEDNOTA JISKRA MIMOŇ	Modernizace kabin TJ Jiskra Mimoň	333 000 Kč	2
04-01-11/3	Obec Okna	Výměna oken a rekonstrukce elektrického vytápění v budově základní školy v Oknech	491 841 Kč	2
04-01-11/4	Obec Volfartice 2	Výměna oken v budově základní a mateřské školy Volfartice	603 000 Kč	2
04-01-11/5	OBEC BRNIŠTĚ	Výměna oken a vstupních dveří v Základní škole v Brništi – část Velký Grunov	367 357 Kč	2
04-01-11/6	Město Osečná	Modernizace školní kuchyně v ZŠ a MŠ Osečná	711 423 Kč	2
04-01-11/7	Sportovní klub Osečná	Dětská hřiště Lázně Kundratice a Družcov	555 120 Kč	2

Číslo žádosti	Žadatel	Název projektu	Požadovaná dotace	fiche
04-01-11/8	Skiareál Podralsko, o.s.	Vybavení sportovního klubu	269 460 Kč	2
04-01-11/9	Město Dubá	Obnova původní kamenné dlažby ulici Malá Strana	249 403 Kč	5
04-01-11/12	Město Jablonné v Podještědí	Oprava Kaple sv. Antonína – Heřmanice v Podještědí	412 870 Kč	5
04-01-11/13	Lutra, o.s.	Vybavení pro letní dětské soustředění	369 000 Kč	2
04-01-11/14	Šešule	Zvýšení využitelnosti objektu Šešule	1 314 000 Kč	2
04-01-11/15	Obec Zahrádky	Vybudování víceúčelového hřiště	1 200 600 Kč	2
04-01-11/16	Město Stráž pod Ralskem	Skříň na sušení požárních hadic	144 000 Kč	2
04-01-11/17	Město Doksy	Zvýšení atraktivity a vybavenosti parku Staré Splavy	1 223 228 Kč	2

Zdroj dat: Tabuka převzata a upravena z: <http://lagpodralsko.com/?p=clanky/vyzva-04-01-11_1>

5.2.1.3 Projekty MAS Turnovsko

Tato kapitola byla zpracována dle zápisů VH a Rad MAS Turnovsko a informací poskytnutých pí Kvintusovou

MAS Turnovsko jakožto nepodpořená MAS LEADERem, dělá spíše takové „hry“ na projekty a výzvy, aby se naučila pracovat v této oblasti (sleduje práci LAG Podralsko a od těch se učí). Všechny níže uvedené projekty byly financovány z vlastních zdrojů MAS Turnovsko a nejsou striktně děleny do jednotlivých fichí, vždy se jednalo o podporu na určitou oblast. Jedinou oficiální výzvou MAS Turnovsko byla výzva LEADER ČR 2008.

Předmětem „výzvy“ MAS Turnovsko v roce 2007 byla podpora kulturního, sportovního a společenského života na venkově, zaměřená na děti a mládež. Dle Kvintusové (2011) to byl, dá se říci projekt, na kterém si MAS Turnovsko chtěla vyzkoušet funkčnost komisí a výborů a dostat MAS do povědomí organizací a občanů. Celkem bylo podpořeno 17 projektů pro děti a mládež. Všechny se konaly v témže roce, 2007. Na každou akci byla poskytnuta dotace 1 000 Kč.

Dle informací od pí Kvintusové, byla dotace z LEADER ČR 2008 použita na nákup komunální techniky pro obec Malá Skála a Jenišovice, paní Alenu Hejdukovou – nákup traktoru (Mírová p. Kozákovem), Svijany – nákup traktůrku, pana Flanderku – nákup filtračního systému a lisu na brikety pro truhlářskou dílnu (Příšovice), Agro Rubín – nákup třídící linky na jablka (Svijany), pana Peterku – soukromý zemědělec nákup vleku na přepravu máku (Mírová p. Kozákovem).

Předmětem dalších dvou „výzev“ v roce 2008 a 2010 byla podpora podnikání, kultury a života na vsi. V roce 2008 bylo podpořeno 7 projektů s maximální dotací 7 000 Kč a ve „výzvě“ roku 2010 15 projektů (masopust, oprava topení v sokolovně, dechová hudba pro seniory, dětský den, webové stránky, ceny pro SDH dětskou soutěž, dětský karneval apod.) s maximální dotací 10 000 Kč. V obou těchto žádostech byly uspokojeny všechny předložené projekty. Roku 2009 žádná „výzva“ nebyla, realizovaly se projekty spolupráce s LAG Podralsko, viz níže. Jelikož se maximální výše dotace od roku 2007-2010 navyšovala, můžeme říci, že se MAS Turnovsko dařilo.

Na letošní rok 2011 zatím nejsou žádné plány v otázce podpory projektů, neboť MAS Turnovsko nemá v současné době přislíbeny žádné peníze. Ty finance, s kterými disponuje, šetří na zpracování aktualizace strategie na další plánovací období.

Tabulka 19: Souhrnný přehled projektů MAS Turnovsko

rok	počet předložených a zároveň podpořených projektů	přidělená dotace
2007	17	17 000 Kč
2008	7	48 405 Kč
2010	15	119 960 Kč

Zdroj dat: zápisy z výběrové komise poskytnuty pí Kvintusovou

5.2.1.4 Vlastní projekty LAG Podralsko x MAS Turnovsko

Jak jsme se mohli dozvědět z předchozích kapitol, LAG Podralsko díky tomu, že je ve „velkém“ LEADERu může čerpat milionové dotace na realizaci

vlastních projektů, od roku 2008 do současnosti přesáhla tato dotace více než 40 000 000 Kč (opatření IV.1.2. Realizace místní rozvojové strategie). Nejvíce těchto peněz šlo na projekty splňující cíle fiche č. 2 – Občanské vybavení a služby. Zde je hlavním cílem rekonstrukce modernizace budov v oblasti sociální a kulturní infrastruktury a podpora zázemí pro volnočasové aktivity (sport, kultura...) a dále zlepšení dostupnosti dalšího vzdělávání ve venkovských oblastech. Všechny tyto projekty tak přispěly ke zkvalitnění života v jednotlivých obcích.

MAS Turnovsko realizuje projekty ze svých peněz a v porovnáním s LAG Podralsko je tato částka dá se říci zanedbatelná, na druhou stranu když si uvědomíme, že se jedná opravdu jenom o vlastní zdroje, částka cca 190 000 Kč (za všechny vlastní realizované projekty), zase tak malá není. MAS Turnovsko se zaměřuje především na podporu kulturního a společenského života, koná různé soutěže pro děti (např. projekt Malujeme s MASkou, kdy děti malovaly, jak by měl vypadat znak MAS Turnovsko – tady má tedy znak svůj původ).

Co se týče podpory LEADER ČR, LAG Podralsko získalo finanční dotaci v roce 2006 2 700 000 Kč a MAS Turnovsko v roce 2008 2 810 000 Kč. Při realizaci programu LEADER ČR byly záměry a žádosti obou MAS vždy zaměřeny na Zlepšení kvality života ve venkovských oblastech.

Dle strategických plánů obou MAS představuje rozvoj cestovního ruchu jednu z hlavních priorit a je na ni kladen důraz z hlediska potřeb pro zviditelnění regionu, ovšem pro tuto oblast byl ze strany žadatelů zaznamenán nejmenší zájem.

5.3 Projekty spolupráce ostatními MAS

Projekt spolupráce musí být v souladu s cíli strategického plánu LEADER, Integrované strategie území popř. jiného strategického rozvojového dokumentu MAS. Minimálně jedna ze spolupracujících MAS musí být schválena k podpoře z opatření IV.1.1. a musí mít podepsanou platnou dohodu se SZIF.

Je samozřejmostí, že projekt musí být realizován na území působnosti spolupracujících MAS. A každá MAS se musí na projektu Spolupráce podílet minimálně 7 % z celkových výdajů. Paní Strnadová (2011) říká, že nyní dle nových pravidel je omezení na 5 000 000 Kč z české strany na projekty spolupráce zúčastněné MAS. Vysvětlení: MAS může žádat maximálně v pěti projektech, 1x jako koordinační MAS, 4x jako partnerská, ale dohromady v těchto projektech mají v rozpočtu pouze 1 500 000 Kč. Tuto částku si mezi sebe může rozdělit i 10 MAS.

5.3.1 LAG Podralsko

Tato kapitola 5.3.1 je zpracována dle zápisů z VH, výročních zpráv LAG Podralsko, projektových dokumentů „Z Kokořínska do Podralska“, „U nás je taky hezky!“, „U nás je taky hezky! – II. etapa“ a informací poskytnutých pí Strnadovou.

Úplně prvním projektem spolupráce, který se realizoval v rámci 1. výzvy roku 2008 Osy IV. – LEADER, opatření IV. 2.1. Realizace projektů spolupráce, byl projekt LAG Podralsko s partnerskou MAS Turnovsko pod názvem „U nás je taky hezky!“. Důležitým předmětem této spolupráce bylo vytvoření sítě 8 zastavení (samozřejmě na území obou partnerů) s výstavními prostory, které představují region, jejich vybavení mobiliárem, expozicí a také výpočetní technikou. Zastavení byla realizována v obcích Blatce, Hamr na Jezeře, Velký Valtinov a Zahrádky za LAG Podralsko a obcích Líšný, Loučky, Radimovice a Žďárek na území MAS Turnovska. V jednotlivých lokalitách byly provedeny potřebné stavební (rekonstrukce podlah, malby...) a terénní úpravy. Tématem spolupráce byla odpovídající propagace projektu a jeho zapojení do cestovního ruchu. Vznikla tak tematicky a propagačně propojená centra představující jak historii, tak kulturu a tradici regionu. Na každém výstavním zastavení jsou návštěvníci informováni o každé z těchto partnerských MAS, projektu spolupráce a historických zajímavostech z obou regionů. A co všechno tento projekt přinesl? Došlo ke zvýšení atraktivity území z hlediska turistického ruchu (byly vytvořeny nové turistické cíle) i občanské vybavenosti v regionu.

V listopadu 2009 byla podpořena druhá etapa projektu „U nás je taky hezky! – II. etapa“. Tento projekt vznikl na základě požadavků dalších obcí a měst nezapojených do první etapy projektu. Realizací projektu Spolupráce vzniklo dalších 8 výstavních zařízení (5 v regionu LAG Podralsko: Bělá pod Bezdězem, Jablonné v Podještědí, Kravaře, Mimoň, Stráž pod Ralskem a 3 v regionu MAS Turnovsko: Kobyly, Malá Skála, Radostná pod Kozákovem).

LAG Podralsko bylo v obou těchto případech koordinační MAS (žadatelem) a MAS Turnovsko partnerskou MAS.

V současné době (od roku 2010) probíhá projekt spolupráce s MAS Vyhlídky „Z Kokořínska do Podralska“. Předmětem tohoto projektu je opět propagace spolupracujících místních akčních skupin LAG Podralsko a MAS Vyhlídky. Území těchto dvou MAS spolu vzájemně sousedí, vytváří celistvý krajinný celek. Oblasti obou těchto MAS jsou tradičními turistickými regiony. Z hlediska veřejné správy ovšem území spadá do dvou krajů – Libereckého a Středočeského (dá se říci, že geograficky kompaktní území Máchova kraje bylo rozděleno uměle mezi NUTS II Severovýchod a Střední Čechy). To se odráží v tvorbě infrastruktury, neuvažuje se o vzájemném propojení, kde je vše soustředěno k hranicím regionu. Hlavní myšlenkou projektu byla právě snaha připravit prostor pro propojení těchto území. A jaké budou pozitivní dopady tohoto projektu? Určitě dojde ke zlepšení občanské vybavenosti regionu a zvýšení atraktivity území pro turistický ruch, neboť také vzniknou nové turistické cíle.

LAG Podralsko byla nedávno nabídnuta spolupráce s MAS LGD Partnerstwo Drawy na přípravu společného projektu mezinárodní spolupráce. Ta se týká vzájemné výměny zkušeností, společných např. kulturních či sportovních akcí (různé turnaje), jazykových kurzů, prezentace místních produktů a vzájemné propagace. Nyní se připravují smlouvy o spolupráci (žádost o Realizaci projektů spolupráce se bude podávat v červnu letošního roku). V rámci tohoto projektu spolupracuje s LAG Podralsko ještě MAS Přemyslovské Střední Čechy.

Roku 2010 byly zpracovány další dva Projekty spolupráce s MAS Turnovsko, které měly volně navazovat na již realizované projekty „U nás je taky hezky – rozhlédněte se!“ a „U nás je taky hezky – sportujte s námi“. LAG Podralsko bylo opět koordinační MAS v projektu „U nás je taky hezky – rozhlédněte se!“. Měla být vystavěna nová rozhledna v Osečné, opravena některá vyhlídková místa (na Malé Skále, Mírové pod Kozákovem) a také měly být nainstalovány informační tabule, které by propagovaly obě území. Bohužel žádný z těchto projektů podpořen nebyl z důvodu velkého převisu žádostí. Ze 72 podaných žádostí o podporu (včetně mezinárodních) bylo uspokojeno pouhých 14 žadatelů, alokace na tuto oblast tvořila cca 48 milionů. LAG Podralsko bude žádat v červnové výzvě 2011 v rámci osy III. PRV – Podpora cestovního ruchu o podporu projektu výstavby rozhledny v Osečné.

5.3.2 MAS Turnovsko

Kapitola 5.3.2 je zpracována dle zápisů z VH, Rad, výročních zpráv MAS Turnovsko, projektových dokumentů „U nás je taky hezky!“, „U nás je taky hezky! – II. etapa“ a informací poskytnutých pí Kvintusovou.

V roce 2008 měla probíhat spolupráce v oblasti cestovního ruchu mezi MAS Turnovsko s MAS „Přid'te pobejt!“, Brána do Českého ráje, MAS Český ráj a Střední Pojizeří a MAS Krkonoše. Společným tématem se staly hipostezky. Agroturistika, ke které turistika na koni neodmyslitelně patří, je totiž v současné době jednou z nejatraktivnějších forem rekreace. V celém Libereckém kraji stále více lidí vyhledává možnost strávit dovolenou na farmě či zemědělské usedlosti. Když už byly trasy zhruba naplánovány, nedošlo mezi partnery ke shodě z pohledu financování a celý projekt se přerušil.

V březnu 2009 byl schválený projekt spolupráce s LAG Podralsko, jehož tématem byl vznik výstavních zastavení v osmi obcích (pro každou z nich bylo vytvořeno libreto, jehož součástí je DVD s prezentací jednotlivých obcí). Tento projekt měl dvě etapy a je stručně popsán v kapitole 5.3.1. Vznikl na základě již předchozích kontaktů a spolupráce obou těchto MAS. LAG Podralsko spolupracovalo (2008) s MAS Turnovsko na aktualizaci strategického dokumentu.

Naopak MAS Turnovsko se podílelo na doplnění sítě cyklotras na území LAG Podralsko. Stejně jako na Podralsku tak i na Turnovsku se totiž nenacházela žádná propojená síť, která by prezentovala historii, kulturu a současné dění v regionech. V oblasti MAS Turnovsko působilo pouze několik venkovských muzeí, rozmístěných nahodile, které svými expozicemi prezentují pouze omezený okruh témat. Tato venkovská muzea jsou pouze v obcích Loučky, Malá Skála, Radostná pod Kozákovem a Svijany. Muzea se zaměřují na své nejbližší okolí a nejsou dostatečně zapojena jak do společenského života tak ani do cestovního ruchu. Na Podralsku byla situace obdobná. Mezi nejvýznamnější muzea patří Vísecká rychta v Kravařích. (Jeníček, 2009) Úspěšný projekt má také vlastní webové stránky <http://www.unasjetakyhezky.cz/>, na kterých nalezneme podrobné informace o tomto projektu nebo fotografie míst po realizaci.

V roce 2009 byla schválena druhá etapa projektu „U nás je taky hezky! – II. etapa“. Realizace tohoto projektu přispěla ke splnění globálního strategického cíle obou MAS a i k naplnění jejich hlavních opatření a cílů např. zvýšení přitažlivosti regionu pro návštěvníky i místní obyvatele. Oba projekty byly realizovány 2010.

Na konci června 2010 byla podána žádost o projekt s názvem "Zelený Český ráj". Ten byl připraven ve spolupráci s MAS Brána do Českého ráje. Jeho cílem bylo zlepšit kvalitu života ve venkovských oblastech (oprava veřejných prostranství, zvýšení ozelenění, vytvoření příjemnějšího prostředí). Měl také informovat veřejnost o správné péči o zeleň, aby byla zachována její životnost. Z důvodu nedostatku finančních prostředků projekt schválen nebyl (viz výše, ze 72 žadatelů bylo uspokojenou pouhých 14).

V projektu 12 geoparků se mělo spolupracovat s portugalskou MAS a českou MAS Brána do Českého ráje. Jednalo se o projekt spolupráce geoparků, natočení dokumentu, vydání knih a setkávání na festivalech ve světě. Celkem do něj mělo být zapojeno cca 12 MAS z celé Evropy. Pro MAS Turnovsko by tato spolupráce znamenala to, že výstavní zastavení (vzniklá z projektu spolupráce) by byla vybavena tzv. tagy, které by umožnily návštěvníkům získat informace pomocí mobilního telefonu. Tento projekt zanikl již ve svém počátku, neboť

administrativní náročnost systému dotací neumožňovala splnit všechny podmínky. Dle paní Kvintusové (2011) šlo pravděpodobně o to, že žádost o dotaci podává každá MAS ve své zemi v různých termínech a všude musí být žádost schválena do jednoho roku. Při systému posouvání českých výzev (měla být na jaře, bude možná v létě nebo možná až na podzim) a také kvůli změnám pravidel, která nejsou v době plánování jasná, tento projekt ze strany českých MAS zanikl.

Za rok 2010 byly zpracovány tři žádosti do osy IV Projekty spolupráce. Dva navazovaly na spolupráci s LAG Podralsko, byly jimi „U nás je taky hezky – rozhlédněte se!“ a „U nás je taky hezky – sportujte s námi!“ (MAS Turnovsko byla v tomto případě koordinační MAS, na jejím území měla být vybudována in-line dráha a dětské prvky) a třetí projekt Zelený Český ráj s MAS Brána do Českého ráje. Z důvodu nízké alokace ani jeden z těchto projektů nebyl vybrán k podpoře. Přesto se MAS Turnovsko rozhodla vybudovat in-line dráhu z vlastních = obecních peněz.

V současnosti MAS Turnovsko nemá a nespolupracuje s žádným zahraničním partnerem.

5.3.3 Projekty spolupráce LAG Podralsko x MAS Turnovsko

Intenzita spolupráce LAG Podralsko s ostatními MAS v ČR je dle paní Strnadové částečná, z mého pohledu velká. Jako partner pro spolupráci je tato MAS velice žádoucí. Nyní spolupracuje LAG Podralsko aktivně s MAS Turnovsko, MAS Vyhlídky a ještě s MAS Přemyslovské Střední Čechy. Dříve spolupracovali s více MAS, ale podle nových pravidel (týká projektů spolupráce) smí být podáno maximálně 5 žádostí/rok, z nichž MAS může být MAS 4x partnerská a 1x jako koordinační MAS. Maximální možná částka, součtem na všech projektech, je pak 1 500 000 Kč (dříve 5 000 000 Kč) na jednu českou MAS (viz výše). Celkem tedy ani nemá smysl hledat více MAS ke spolupráci.

MAS Turnovsko nespolupracuje s žádnou zahraniční MAS. Byla tu pouze snaha o spolupráci s portugalskou MAS. Prvotní zkušenosti se založením MAS získávalo MAS Turnovsko od MAS Podještědí. Nyní nejvíce spolupracuje s LAG

Podralsko v oblasti výměny zkušeností a informací, která MAS Turnovsko hlavně „duševně“ podporuje. Sledují její práci a „pochytávají moudra“, co a jak se má správně dělat. Veškerá spolupráce s ostatními MAS je spíše na základě osobních vztahů mezi jejími členy.

Tabulka 20: Intenzita spolupráce LAG Podralsko

Jak intenzivní je spolupráce MAS?	velká	částečná	žádná
se sousedními MAS	x		
s jinými MAS v ČR		x	
se zahraničními MAS		x	
s obcemi v regionu	x		

Tabulka 21: Intenzita spolupráce MAS Turnovsko

Jak intenzivní je spolupráce MAS?	velká	částečná	žádná
se sousedními MAS		x	
s jinými MAS v ČR		x	
se zahraničními MAS			x
s obcemi v regionu	x		

Obrázek 6: Projekty spolupráce "U nás je taky hezky!"

PROJEKTY SPOLUPRÁCE "U NÁS JE TAKY HEZKY!"

Libreto ve Stráži p. Ralskem

Projekty spolupráce "U nás je taky hezky!" a jeho druhá etapa byly podpořeny metodou Leader. Na ně navazující projekty "U nás je taky hezky rozhlédněte se!" a "U nás je taky hezky sportujte s námi!" z důvodu nedostatku finančních prostředků podpořeny nebyly.

Realizace projektu v obci Lišný

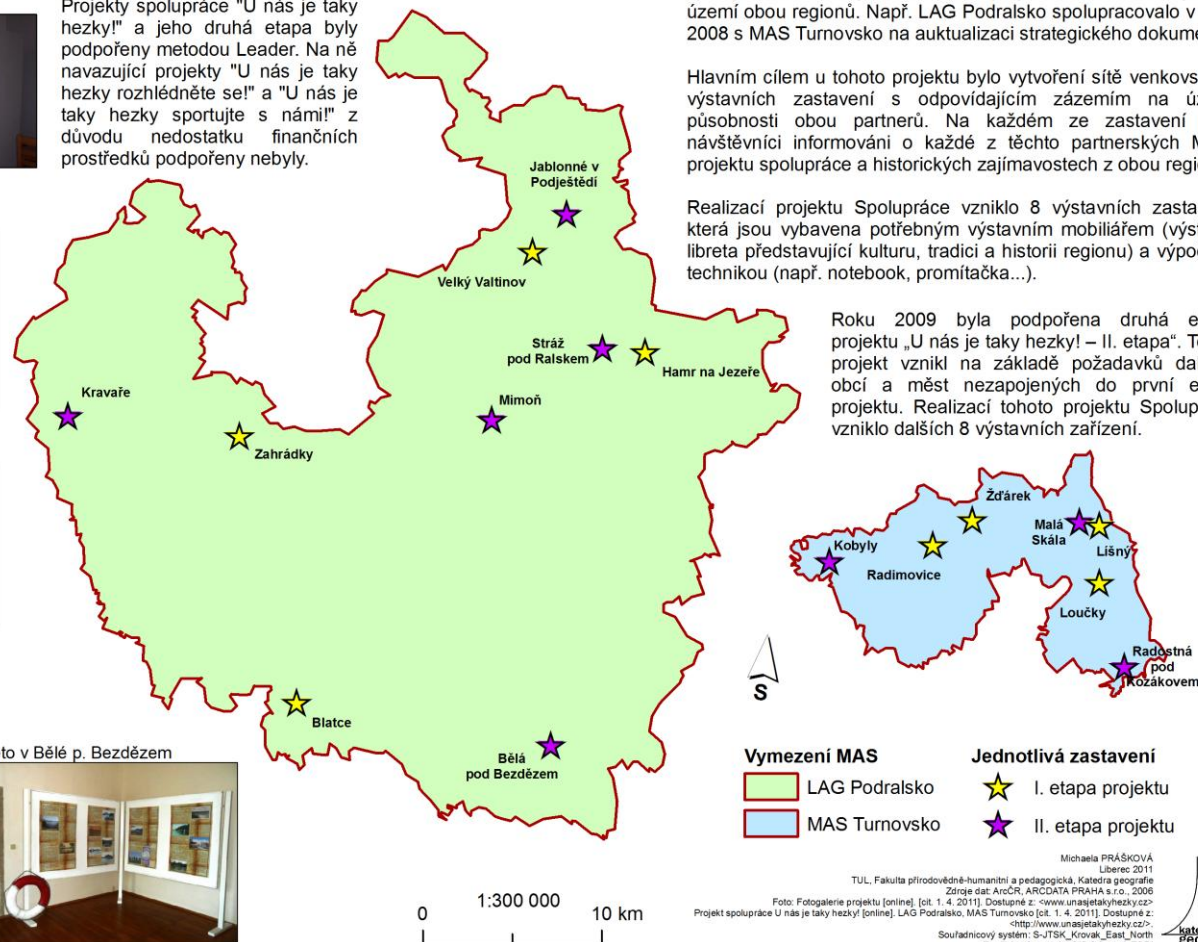
Libreto v obci Kravaře

Libreto v Mimoně

Libreto v Bělé p. Bezdězem

Projektu spolupráce "U nás je taky hezky!" mezi LAG Podralsko a MAS Turnovsko vznikl na základě předchozích kontaktů a spoluprací obou subjektů na dílčích projektech uskutečněných na území obou regionů. Např. LAG Podralsko spolupracovalo v roce 2008 s MAS Turnovsko na aktualizaci strategického dokumentu.

Hlavním cílem u tohoto projektu bylo vytvoření sítě venkovských výstavních zastavení s odpovídajícím zázemím na území působnosti obou partnerů. Na každém ze zastavení jsou návštěvníci informováni o každé z těchto partnerských MAS, projektu spolupráce a historických zajímavostech z obou regionů.

Realizací projektu Spolupráce vzniklo 8 výstavních zastavení, která jsou vybavena potřebným výstavním mobiliářem (výstavní libreta představující kulturu, tradici a historii regionu) a výpočetní technikou (např. notebook, promítačka...).

Roku 2009 byla podpořena druhá etapa projektu „U nás je taky hezky! – II. etapa“. Tento projekt vznikl na základě požadavků dalších obcí a měst nezapojených do první etapy projektu. Realizací tohoto projektu Spolupráce vzniklo dalších 8 výstavních zařízení.

6 Praktické výsledky na život komunit

Místní akční skupiny vznikají za účelem společného prosazování zájmů obcí a místních komunit s cílem dosáhnout změn. Dle MZe (2009) má Osa IV. LEADER za úkol stimulovat endogenní místní rozvoj, zvyšovat organizační schopnosti místních komunit a podporou inovací tak zastavit postupné upadání venkovských oblastí. Důležitou roli MAS můžeme spatřovat v budování komunitního způsobu života na venkově.

Dle Sors (2001) je možno MAS neboli partnerství v tomto případě označit jako „skupinu lidí“, kteří se spojili za určitým cílem. Jde o komunitní organizaci, která podporuje zapojení veřejnosti do ekonomické a sociální oblasti. Tato organizace pracuje na místní úrovni a uplatňuje se v ní přístup zdola nahoru, tzn., že o budoucnosti regionu rozhodují lidé, kteří na území žijí, pracují, znají jeho tradice a potřeby. Silně motivačním faktorem je možnost obyvatel podílet se přímo na rozhodování a dění v jejich regionu.

Roseland (2005) říká, že zapojení občanů do dění, je klíčovým bodem při implementaci trvale udržitelného rozvoje.

Velké množství realizovaných projektů obou místních akčních skupin je zaměřeno na zkvalitnění životních podmínek v území.

„Podporou budování kulturní, společenské a sociální infrastruktury společně s podporou aktivit nejen dětí a mládeže, ale i sportovců a seniorů se výrazně zkvalitnily podmínky pro práci sdružujících spolků a organizací. Tyto aktivity jsou významné zejména v malých obcích, kde je budování a upevňování místních komunit důležité z hlediska udržování mladých lidí na venkově.“
(Humpoláková, 2010)

7 Výzkum veřejného mínění

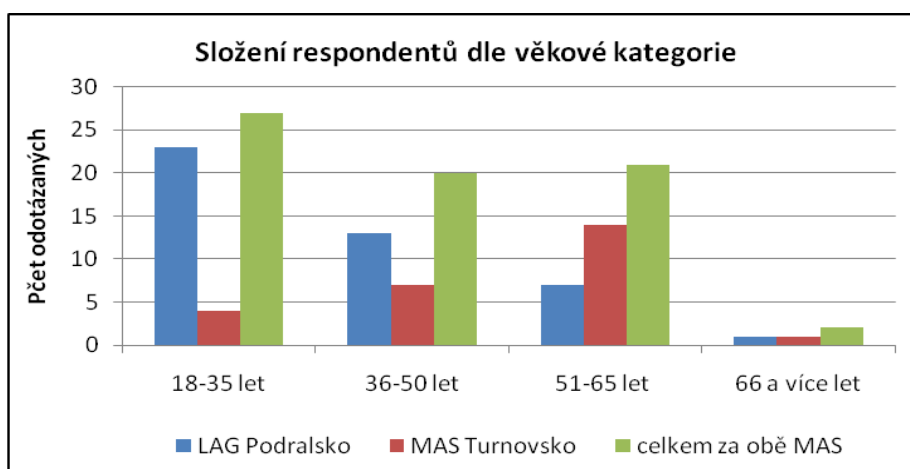
V průběhu března 2011 jsem provedla na území LAG Podralsko a MAS Turnovsko dotazníkové šetření, jehož cílem bylo získat názory jednotlivých občanů na úroveň kvality jejich života. Tyto údaje byly získávány na základě vyplnění dotazníku, který byl k dispozici také online (ten jsem se snažila rozšířit co nejvíce, byl zaslán na všechny obecní úřady obcí, které svým katastrálním územím spadají do území působnosti MAS Turnovsko a LAG Podralsko, bohužel jen několik subjektů mělo zájem se ankety zúčastnit). Tento dotazník byl převzat a upraven z diplomové práce Vliv místní akční skupiny Vizovicko a Slušovicko na rozvoj jejich území, Vavřešková 2010, s. 104.

Ráda bych zdůraznila, že výstupy dotazníkového šetření uvedené níže jsou celkovým hodnocením za MAS Turnovsko a LAG Podralsko. Odpovědi za jednotlivé obce jsou specifitější, neboť odpovídají konkrétním podmínkám každé obce.

7.1 Profil respondentů

V rámci tohoto dotazníkového šetření se mi podařilo získat názory od celkem 70 obyvatel, 37 žen a 33 mužů. Na území LAG Podralsko bylo osloveno 44 obyvatel a MAS Turnovsko 26 obyvatel. Nejobsáhlejší skupinu za území LAG Podralsko tvořili lidé ve věku 18-35 let (v MAS Turnovsko dominovali respondenti starší věkové kategorie 51-65 let).

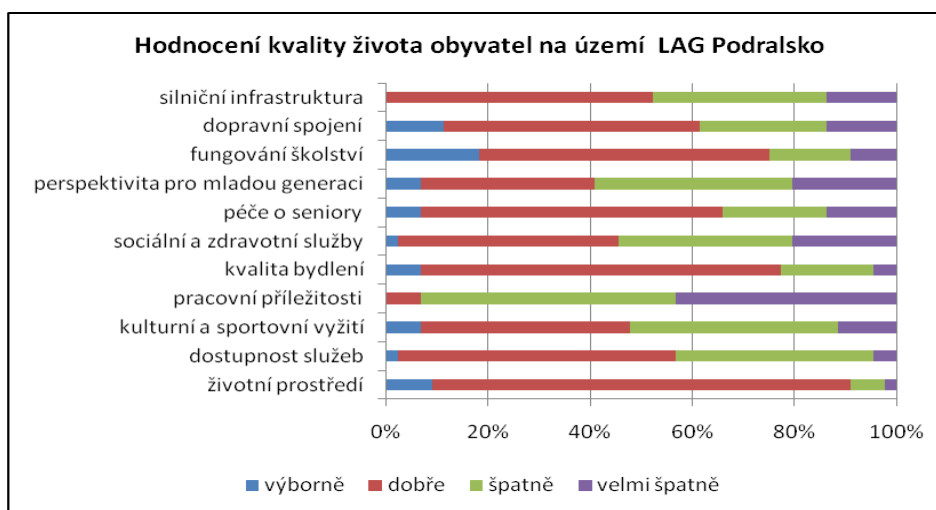
Graf 9: Složení respondentů dle věkové kategorie

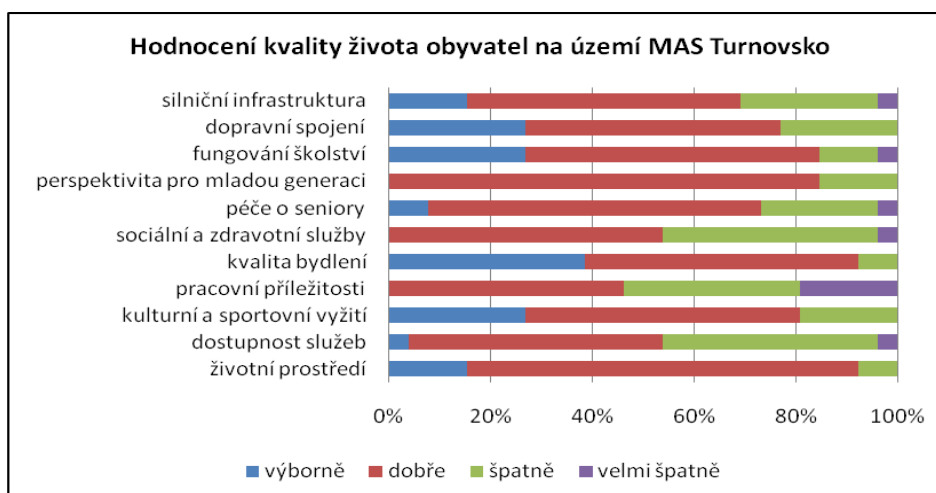
7.2 Spokojenost s kvalitou života

Respondenti na obou územích z hlediska kvality života jako nejpříznivější hodnotili životní prostředí (na Turnovsku označil každý dotázaný respondent tuto oblast kladně), kvalitu bydlení, fungování školství či péče o seniory (na Turnovsku ještě kulturní vyžití). Jako nejhorší se jeví situace v oblasti pracovních příležitostí, v LAG Podralsko zvolilo 41 dotázaných (ze 44) možnost špatně nebo velmi špatně. Na Turnovsku hodnotilo tuto oblast 12 dotázaných kladně a 14 záporně. V LAG Podralsko byla jako další nejméně kladně hodnocená situace perspektivita pro mladou generaci, která naopak v MAS Turnovsko byla hodnocena jako dobrá.

Graf 10: Hodnocení kvality života obyvatel na území LAG Podralsko

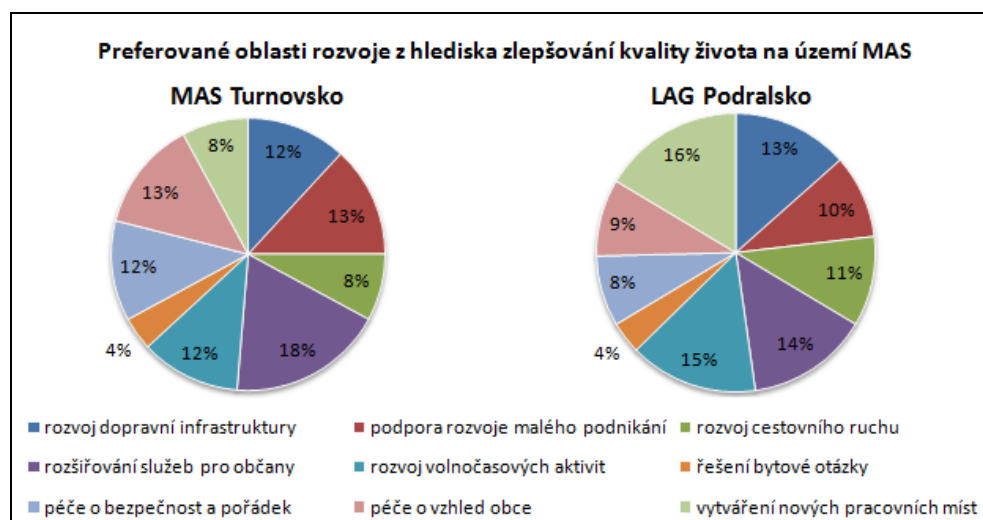
Graf 11: Hodnocení kvality života obyvatel na území MAS Turnovsko

7.3 Preferované oblasti rozvoje

Z hlediska zlepšování kvality života na území MAS Turnovsko dotazovaní nejvíce upřednostňují rozšiřování služeb pro občany. V oblasti působení LAG Podralsko byla nejčastěji volena možnost vytváření nových pracovních míst. Tato volba byla předpokládána, neboť dle předchozí otázky, jak hodnotí obyvatelé možnost pracovních příležitostí, je vytváření pracovních míst opravdu potřebné.

Graf 12: Preferované oblasti rozvoje z hlediska zlepšování kvalita života

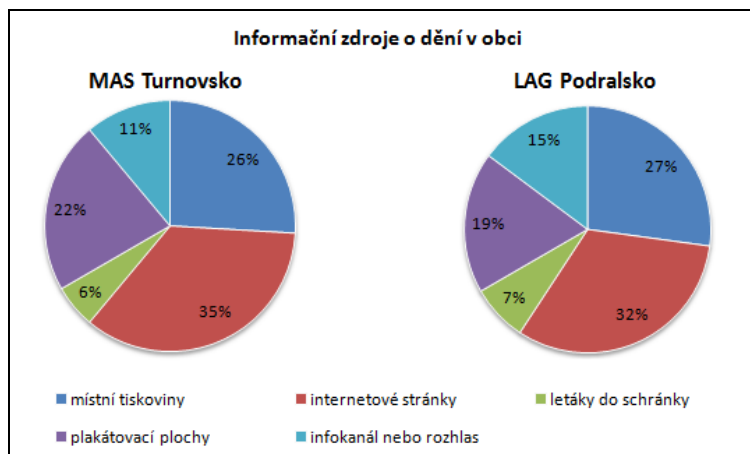

7.4 Informační zdroje a informovanost občanů v obcích

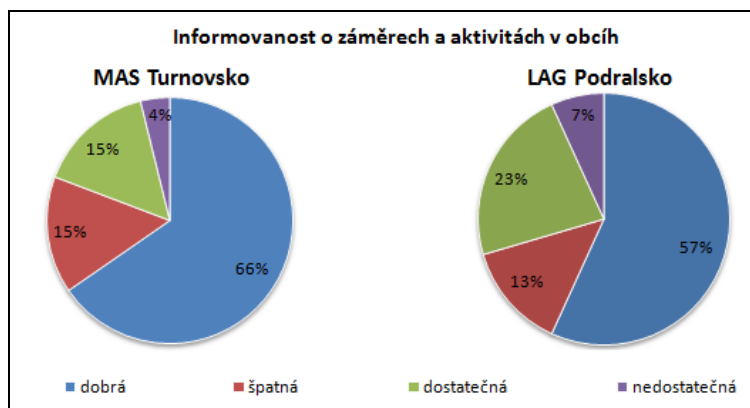
Největší počet informací získávají respondenti obou místních akčních skupin z internetových stránek nebo místních tiskovin, nejméně prostřednictvím letáků do schránek.

Souhlasím s Vavřečkovou (2010), že dobrá komunikace mezi samosprávou a občany v jednotlivých obcích je důležitá. Velké množství dotazovaných respondentů hodnotí a vnímá informovanost o záměrech a aktivitách v obcích jako dobrou či dostatečnou. Jako špatnou a nedostatečnou vnímá tuto komunikaci v oblasti LAG Podralsko malé množství respondentů z Mimoně, obce Stvolínky a Zákup. Na území MAS Turnovsko ji hodnotí špatně 3 z 5-ti dotázaných občanů z Malé Skály.

Graf 13: Informační zdroje o dění v obci

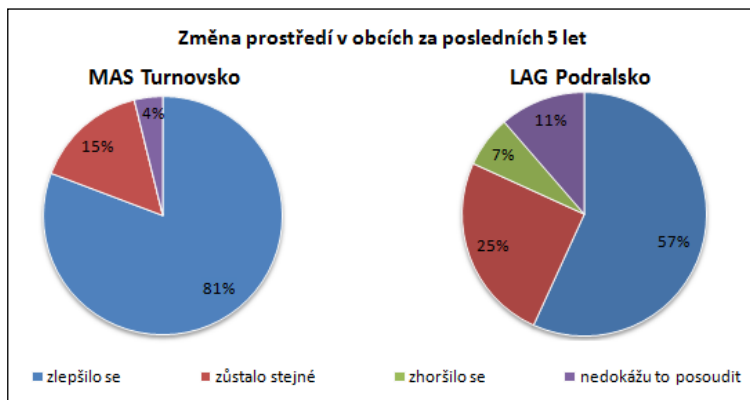
Graf 14: Informovanost o záměrech a aktivitách obcí

7.5 Prostředí v obcích

Respondenti z obou MAS vnímají situaci změny prostředí za posledních 5 let vesměs pozitivně. Na území MAS Turnovsko si žádný z dotazovaných nemyslí, že by se prostředí v obcích nějakým způsobem zhoršilo.

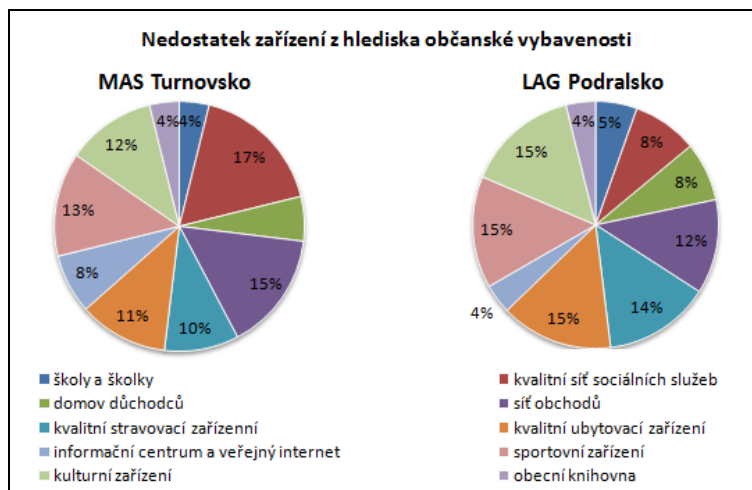
Graf 15: Změna prostředí v obcích za posledních 5 let

7.6 Občanská vybavenost

Názory na nedostatek zařízení z hlediska občanské vybavenosti jsou v jednotlivých MAS rozdílné. V MAS Turnovsko občanům nejvíce chybí kvalitní síť sociálních služeb nebo síť obchodů. V LAG Podralsko jsou nejvíce postrádány sportovní zařízení.

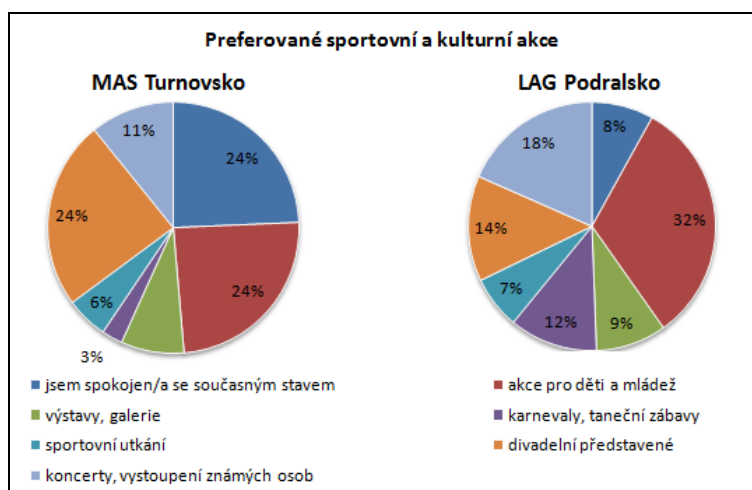
Graf 16: Nedostatek zařízení z hlediska občanské vybavenosti

7.7 Kulturní a sportovní akce

Z celkového pohledu lze říci, že jsou nejvíce postrádány akce pro děti a mládež. V LAG Podralsko by lidé uvítali více tanečních zábav či karnevalů.

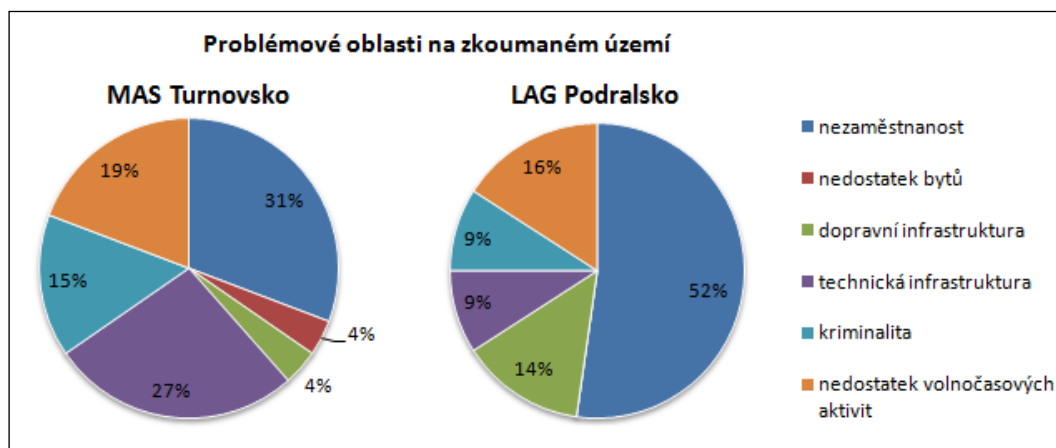
Graf 17: Preferované sportovní a kulturní akce

7.8 Problémové oblasti

Respondentům bylo nabídnuto celkem 6 oblastí, z kterých měli vybrat jednu, z jejich pohledu nejvíce problematickou. Největším a zároveň společným problémem byla nezaměstnanost a nedostatek volnočasových aktivit. Dalším významným problémem v MAS Turnovsko je technická infrastruktura. Obcí vybavených kanalizací je minimum a s plynofikací to není o moc lepší.

Graf 18: Problémové oblasti na zkoumaném území

8 Závěr

Bakalářská práce si klade za cíl charakterizovat MAS Turnovsko a LAG Podralsko, srovnat jejich aktivitu a činnost na základě oslovení jednotlivých MAS, odborné literatury a článků, terénního průzkumu, ale i pomocí dotazníků v obcích spadajících do daných lokalit. Dle J. C. Sors (2001) jsou dotazníky či rozhovory užitečným způsobem, jak zjistit názor veřejnosti na některé otázky.

Dá se obecně říci, že posláním většiny MAS je uspokojování potřeb jak obcí, tak neziskových organizací a podnikatelských subjektů setrvávajících na stávajícím území.

Obě konkrétní místní akční skupiny, LAG Podralsko i MAG Turnovsko, jsou dle mého názoru úspěšné. Jedna méně a druhá více. Obě jsou založeny na otevřeném místním partnerství veřejné, soukromé i neziskové sféry. Informují o své činnosti a o dění na území, realizují vlastní projekty.

Při zpracovávání této práce se mi naskytla možnost nahlédnout do života a celkově činnosti obou těchto místních akčních skupin. Velké množství informací jsem získávala prostřednictvím konzultací s manažerkou LAG Podralsko paní PhDr. Dagmar Strnadovou a za Turnovsko s paní Lenkou Kvintusovou, zástupkyní manažera MAS Turnovsko. A dále z webových stránek jednotlivých MAS, jejich strategických plánů, zápisů z Valných hromad a Rad. Myslím si, že se obě MAS snaží pracovat aktivně.

LAG Podralsko o svých aktivitách informuje veřejnost pomocí webových stránek, které si sami spravují a velmi často aktualizují. MAS Turnovsko má také vlastní webové stránky, v současné době však probíhá jejich redesign, tudíž tam některé věci chybí. Problémem je komunikace mezi MAS Turnovsko a administrátorem těchto stránek, kterému za tuto činnosti platí. Na rozdíl od MAS Turnovsko LAG Podralsko vydává ještě dvakrát do roka vlastní zpravodaj, ten je k dispozici i online.

Úspěšnější z obou místních akčních skupin je bez debaty LAG Podralsko. Důkazem je mimo jiné i výborné umístění v roce 2005-2006 mezi deseti nejúspěšnějšími MAS v České republice. Z tohoto úspěchu získala LAG Podralsko vysoké finanční dotace a hlavně také významné zkušenosti.

LAG Podralsko díky realizaci strategického plánu LEADER získalo nezanedbatelnou částku, která pomáhá v jejím dalším rozvoji. MAS Turnovsko zatím takové možnosti nemá. Myslím si, že LAG Podralsko může být v České republice pokládána za určitý vzor. Stejně jako MAS Turnovsko poskytuje poradenské služby, ale obrací se na ni i MAS z různých koutů republiky.

Z pohledu mnoha MAS to občas vypadá, jakoby se všechny aktivity nebo i smysl existence MAS měly točit jen kolem realizace SPL a financování z PRV. Je zřejmé, že odsud plyne největší část finanční pomoci MAS. To ale neznamena, že PRV je nebo by měl zůstat jediným zdrojem financování.

Nabízí se otázka, zda bylo vhodné ke komparaci vybrat místní akční skupiny, které se liší tak zásadním způsobem jako LAG Podralsko a MAS Turnovsko. LAG Podralsko podpořená (hlavně finančně LEADERem) a na druhé straně MAS Turnovsko, která si své aktivity financuje z vlastních zdrojů. Z hlediska srovnání hospodaření dvou nebo více MAS by bylo výhodnější zvolit takové MAS, které nejsou tak diametrálně odlišné a různě financované. Na příkladu MAS Turnovsko a LAG Podralsko je vidět, že při iniciativě místních obyvatel není podstatné, zda je oblast zařazena do podpory programu LEADER, avšak srovnání rozvoje takovýchto dvou oblastí je obtížné. Podstatné je na tomto místě zdůraznit, že obě tyto MAS úzce spolupracují. Důkazem úspěšné spolupráce těchto dvou MAS jsou dva podpořené Projekty spolupráce. LAG Podralsko svého „mladšího kolegu“ podporuje a dalo by se říci, že i „vyučuje“.

Díky výzkumu, který proběhl ve vybraných lokalitách a díky studiu odborných textů vidím v rozvoji MAS na území České republiky veliký přínos. Doufám, že v dalším programovém období, bude LEADERem podpořeno nejen Turnovsko, ale i další MAS v České republice.

9 Seznam literatury

Knižní zdroje

Bývalý vojenský prostor Ralsko a jeho potenciál pro rozvoj cestovního ruchu: sborník příspěvků z konference s mezinárodní účastí (2006). Mimoň, město Mimoň. 132 s. ISBN 80-239-7313-4.

COTTER, B. and HANNAN, K. (Environs Australia) (1999): *Our Community Our Future: A Guide to Local Agenda 21*. Commonwealth of Australia, Canberra, 190 p. ISBN 0642 546 584.

ČEPELKA, O. (2001): *Iniciativa Evropské unie LEADER pro rozvoj venkova*. Praha, Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. 116 s.

ČEPELKA, O. a kol. (2004): *Místní partnerství a rozvoj venkova (příprava na iniciativu LEADER)*. Liberec, Občanské sdružení Omega. 88s. ISBN 80-902376-5-7.

DEMEK, J. a kol. (1987): *Zeměpisný lexikon ČSR – Hory a nížiny*. Praha, Academia. 584 s.

Evropská observatoř pro oblasti venkova (2005): *Leader+ Magazine: Zvláštní zaměření: Zvyšování kvality života na venkově*. Brusel. 46 s. ISSN 1830-1142.

Evropská observatoř pro oblasti venkova (2008): *Leader+ Magazine: Zvláštní zaměření: Úspěchy iniciativy Leader: rozmanitost zkušeností jednotlivých území*. Lucembursko. 60 s. ISSN 1830-1142.

HUMPOLÁKOVÁ, M. (2010): *Analýza a zhodnocení Programu rozvoje venkova IV. Osa v Mikroregionu Podralsko* [absolventská práce]. Vyšší odborná škola rozvoje venkova a střední zemědělská škola Hořice. 48 s.

KOŠKOVÁ, I.; MODRÝ, M.; ŠMÍDA, J. (2008): *Atlas životního prostředí Libereckého kraje*. Liberec, Liberecký kraj. 44 s. ISBN 978-80-254-2872-6.

MACCOVČIN, P., SEDLÁČEK M., KUNCOVÁ J. (2002): *Chráněná území ČR: III., Liberecko*. Praha, Agentura ochrany přírody a krajiny ČR. 331 s. ISBN 80-86064-43-3.

MATOUŠKOVÁ, K. a kol. (2006): *MAS – krok za krokem. Praktické rady z jednotlivých etap zakládání a činnosti místních akčních skupin*. Praha, Ústav zemědělských a potravinářských informací. 59 s.

PELCL, P. a kol. (2008): *Metodika dobré praxe místních akčních skupin v České republice: zpráva z výzkumného projektu 2007-2008*. Plzeň, Centrum pro komunitní práci. 63 s. ISBN 978-80-86902-74-6.

Program rozvoje Libereckého kraje 2007 – 2013, zkrácená verze (2007). Odbor regionálního rozvoje a evropských projektů, Krajský úřad Libereckého kraje. 60 s.

ROSELAND M. (2005): *Toward Sustainable Communities*. New Society Publ., Gabriola Island, 256 P.

SORS, J. C. (2001): *Public Participation in Local Agenda 21: A Review of Traditional and Innovative Tools*, 48 p.

Toutismus and sustainable development (1999). Department of Economic and Social Affairs, New York, 13 p.

VAVŘEČKOVÁ, I. (2010): *Vliv místní akční skupiny Vizovicko a Slušovicko na rozvoj jejich území*. [diplomová práce]. Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, Fakulta managementu a ekonomiky. 108 s.

VLČEK, V. a kol. (1984): *Zeměpisný lexikon ČSR – Vodní nádrže*. Praha, Academia. 316 s.

Zpravodaj Místní akční skupiny Podralsko (2009). (č. 1) LAG Podralsko.

Zpravodaj Místní akční skupiny Podralsko (2009). (č. 2) LAG Podralsko.

Zpravodaj Místní akční skupiny Podralsko (2010). (č. 1) LAG Podralsko.

Zpravodaj Místní akční skupiny Podralsko (2010). (č. 2) LAG Podralsko.

Elektronické zdroje

Analýza možností využití metody LEADER a struktur Místních akčních skupin (MAS) pro implementaci programů SFŽP (2010) [online]. Rostěnice, Národní observatoř venkova o. p. s. [cit. 20. 3. 2011]. Dostupné z: <<http://www.LEADERplus.cz/download.asp?id=394>>.

ČEPELKA, O. (rok neuveden): *MAS v roce 5* [online]. [cit. 1. 2. 2011]. Dostupné z: <<http://LEADER.tima-liberec.cz/pro-registrovane/mistni-akcni-skupiny-v-cr-v-roce-pet/mas-v-cr-v-roce-pet.aspx>>.

Členové MAS (2011) [online]. [cit. 4. 4. 2011]. Dostupné z: <<http://www.masturnovsko.eu/clenove-mas.html>>.

ČTK (2011): *Českolipský Delphi Packard dál propouští, zaměstnává jen 700 lidí* [online]. Magazín ČeskéNoviny.cz [cit. 10. 4. 2011]. Dostupné z: <<http://magazin.ceskenoviny.cz/auto/zpravy/ceskolipsky-delphi-packard-dal-propousti-zamestnava-jen-700-lidi/578889>>.

JENÍČEK, J. (2007): *Integrovaná rozvojová strategie MAS Turnovsko* [online]. [cit. 30. 3. 2011]. Dostupné z: <<http://masturnovsko.eu/dokumenty-mas/strategicke-dokumenty.html?download=19%3Aintegrovana-rozvojova-strategie>>.

KADLECOVÁ, I. (2011): *Statistiky nezaměstnanosti z územního hlediska: Nezaměstnanost v obcích a mikroregionech (od 1.1.2005)* [online]. Integrovaný portál Ministerstva práce a sociálních věcí. [cit. 25. 4. 2011]. Dostupné z: <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/uzem/?_piref37_240429_37_240428_240428.statse=2000000000011&_piref37_240429_37_240428_240428.stat=20000000000013&_piref37_240429_37_240428_240428.send=&_piref37_240429_37_240428_240428.stat=2000000000053&_piref37_240429_37_240428_240428.obdobi=C&_piref37_240429_37_240428_240428.rok=2011>.

KUČEROVÁ Z.; PAVLAS, M.; PÁPOL, T.; ŠILHÁNKOVÁ, V.; ŠIMKA, M. (2006): *Problémy mikroregionu při tvorbě společných projektů* [online]. Praha. [cit. 18. 4. 2011]. Dostupné z: <http://www.rozvoj.cz/editor/image/stranky3_soubory/-wb0905-hlavni-dokument-.pdf>.

KVINTUSOVÁ, L.: *Zápisy z Rady MAS Turnovsko – 1/2008, 2/2008, 3/2008, 4/2008, 5/2008, 6/2008, 7/2008, 8/2008, 1/2009, 2/2009, 1/2010, 2/2010* [online]. [cit. 4. 4. 2011]. Dostupné z: <<http://www.masturnovsko.eu/zapisy/category/3-z-rady.html>>.

KVINTUSOVÁ, L.: *Zápisy z Valné hromady – Valná hromada 4. 11. 08, 16. 12. 2008, 8. 12. 2009, 16. 12. 2010* [online]. [cit. 4. 4. 2011]. Dostupné z: <<http://www.masturnovsko.eu/zapisy/category/5-...-z-valne-hromady.html>>.

LAG Podralsko - seznam členů (2010) [online]. [cit. 4. 4. 2011]. Dostupné z: <<http://www.lagpodralsko.com/?p=clanky/seznam-clenu>>.

LEADER budoucnost venkova (2009) [online]. Praha, Ministerstvo zemědělství [cit. 15. 2. 2011]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/file/37121/_02_Brozura_LEADER_budoucnost_venkova_2009.pdf>.

Metodika vymezení hospodářsky slabých oblastí Libereckého kraje (2007) [online]. Odbor hospodářského a regionálního rozvoje a evropských projektů, Krajský úřad Libereckého kraje. [cit. 4. 4. 2011]. Dostupné z: <http://www.kraj-lbc.cz/public/orlk/metodika_vymezeni_hso_22c8dd2e54.pdf>.

Místní akční skupina Jemnicko - o nás (2009) [online]. [18. 4. 2011]. Dostupné z: <http://www.jemnicko.cz/page.php?mx=119_o-nas&ax=33_pokracovani-z-uvodni-stranky&lx=cz&ft=>>.

Místní akční skupiny v Libereckém kraji (2009) [online]. Liberec, Krajský úřad Libereckého kraje [cit. 24. 12. 2010]. Dostupné z: <<http://regionalni-rozvoj.kraj-lbc.cz/getFile/case:show/id:67892>>.

Osa IV -- LEADER (2007) [online]. Praha, Triada, spol. s r. o. [cit. 25. 4. 2011]. Dostupné z: <<http://denik.obce.cz/clanek.asp?id=6267173>>.

Počty obyvatel v obcích k 1. 1.2011 (2011) [online]. Ministerstvo vnitra České republiky [cit. 26. 4. 2011]. Dostupné z: <<http://www.mvcr.cz/soubor/pocet-obcane-leden2011-xls.aspx>>.

Pravidla, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotace na projekty programu rozvoje venkova ČR na období 2007-2013, Opatření IV.2.1. Realizace projektů spolupráce (rok neuveden) [online]. Praha, Ministerstvo zemědělství ČR [cit. 16. 4. 2011]. ISBN 978-80-7084-921-7. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/file/57069/iV_2._1_pravidla.pdf>.

Program rozvoje venkova České republiky na období 2007 – 2013 (2010) [online]. Praha, Ministerstvo zemědělství [cit. 1. 3. 2011]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/file/61102/prv_zmeny_cerven2010_web.pdf>.

Projekt národní spolupráce: „Z Kokořínska do Podralska“ (2010) [online]. LAG Podralsko, MAS Vyhličky. [cit. 4. 4. 2011]. Dostupné z: <<http://files.zkokorinskadopodralska.webnode.cz/200000002-2b5a42c491/Projekt%20spolupr%C3%A1ce-fin%C3%A1le%20%C5%99%C3%ADjen%2009.doc>>.

Projekt spolupráce „U nás je taky hezky! – II. etapa“ (2009) [online]. LAG Podralsko, MAS Turnovsko. [cit. 11. 4. 2011]. Dostupné z: <<http://www.unasjetakyhezky.cz/2/dokumenty-k-projektu/category/1-pred-proejktem.html?download=1%3Aosnova-projektu>>.

Projekt spolupráce „U nás je taky hezky!“ (2008) [online]. LAG Podralsko, MAS Turnovsko [cit. 11. 4. 2011]. Dostupné z: <<http://www.unasjetakyhezky.cz/1/projektove-dokumenty/category/1-projekt.html?download=1%3Ainformace-o-projektu>>.

Přehled místních akčních skupin [online]. EAGRI – resortní portál Ministerstva zemědělství [cit. 27. 2. 2011]. Dostupné z: <<http://eagri.cz/public/app/eagriapp/MAS/Prehled/Default.aspx?stamp=1300644439127>>.

Příručka Programu LEADER ČR (2009) [online]. Praha, Ministerstvo zemědělství [cit. 27. 3. 2011]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/file/1172/Prirucka_LEADER_CR.doc>.

Rozvoj Turnovska III.: Aktualizace strategie rozvoje MAS Turnovsko (2008) [online]. MAS Turnovsko [cit. 14. 11. 2010]. Dostupné z <http://www.masturnovsko.eu/dokdata/str_66.pdf>.

Statistický lexikon obcí České republiky: Podle správního rozdělení k 1.1. 2007 a výsledků sčítání lidu, domů a bytů k 1. březnu 2001 (2007) [online]. Český statistický úřad a Ministerstvo vnitra České republiky [cit. 4. 4. 2011]. 1352 s. ISBN 978-80-250-1450-9. Dostupné z: <[http://www.czso.cz/csu/2007edicniplan.nsf/t/FF0048CE80/\\$File/411607.ZIP](http://www.czso.cz/csu/2007edicniplan.nsf/t/FF0048CE80/$File/411607.ZIP)>

Strategický plán Místní akční skupiny LAG Podralsko o.s. pro program LEADER v plánovacím období 2007-2013 – aktualizovaný (rok neuveden) [online]. LAG Podralsko. [cit. 1. 3. 2011]. Dostupné z: <<http://lagpodralsko.com/doc/Strategick%C3%BD%20pl%C3%A1n%20M%C3%ADstn%C3%AD%20ak%C4%8Dn%C3%AD%20skupiny%20LAG%20Podralsko%20-%20opraven%C3%BD.pdf>>.

The LEADER Approach: a basic guide (2006) [online]. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities [cit. 28. 3. 2011]. Dostupné z: <http://ec.europa.eu/agriculture/publi/fact/leader/2006_en.pdf>.

Výroční zpráva o implementaci programu rozvoje venkova ČR 2007 - 2013 za rok 2009 (2009) [online]. Praha, Ministerstvo zemědělství [cit. 25. 4. 2011]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/file/66906/vz_zkracena_web.pdf>.

Výroční zpráva o Programu LEADER ČR (2004) [online]. Praha, Ministerstvo zemědělství [cit. 1. 4. 2011]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/file/41182/Vyrocní_zpráva_2004_LEADER_CR.pdf>.

Výroční zprávy LAG Podralsko o.s.: Výroční zpráva - rok 2007 (2007) [online]. LAG Podralsko. [cit. 26. 4. 2011]. Dostupné z: <<http://lagpodralsko.com/doc/vyrocní-zpráva-2007.doc>>.

Výroční zprávy LAG Podralsko o.s.: Výroční zpráva - rok 2008 (2008) [online]. LAG Podralsko. [cit. 26. 4. 2011]. Dostupné z: <<http://lagpodralsko.com/doc/vyrocní-zpráva-2008.doc>>.

Výroční zprávy LAG Podralsko o.s.: Výroční zpráva - rok 2009 (2009) [online]. LAG Podralsko. [cit. 26. 4. 2011]. Dostupné z: <<http://lagpodralsko.com/doc/vyrocní-zpráva-2009-aktualizace.doc>>.

Výzva 01-08-08: Seznam předložených žádostí (2008) [online]. LAG Podralsko. [cit. 26. 4. 2011]. Dostupné z: <<http://lagpodralsko.com/doc/01-08-08-seznam-prijatych-projektu.doc>>.

Výzva 02-05-09: Seznam předložených žádostí (2009) [online]. LAG Podralsko. [cit. 26. 4. 2011]. Dostupné z: <<http://lagpodralsko.com/doc/02-05-09-seznam-prijatych-projektu.doc>>.

Výzva 03-01-10: Seznam předložených žádostí (2010) [online]. LAG Podralsko. [cit. 26. 4. 2011]. Dostupné z: <<http://lagpodralsko.com/doc/03-01-10-seznam-zadosti.doc>>.

Výzva 04-01-11: Seznam projektů, přijatých v rámci výzvy 04-01-11 (2011) [online]. LAG Podralsko. [cit. 26. 4. 2011]. Dostupné z: <<http://lagpodralsko.com/doc/seznam-zadosti-.doc>>.

Zpravodaj MAS Brána do Českého ráje, o.s. (2010) [online]. [cit. 30. 3. 2011]. Dostupné z: <http://masbcr.cz/htm/onas/zpravodaj/1_2010.pdf>.

Seznam obrázků

Obrázek 1: 112 místních akčních skupin podpořených metodou LEADER z hlediska právní subjektivity, 2011	21
Obrázek 2: Místní akční skupiny na území Libereckého kraje, 2011	22
Obrázek 3: Vymezení zkoumaného území LAG Podralsko, 2011	37
Obrázek 4: Vymezení zkoumaného území MAS Turnovsko, 2011	38
Obrázek 5: Orientační schéma administrativních postupů pro žadatele projektů v časové ose	48
Obrázek 6: Projekty spolupráce "U nás je taky hezky!"	65

Seznam tabulek

Tabulka 1: Priority, cíle a opatření osy IV. LEADER.....	20
Tabulka 2: Obce LAG Podralsko a jejich základní údaje.....	24
Tabulka 3: Členové LAG Podralsko.....	25
Tabulka 4: Obce MAS Turnovsko a jejich základní údaje.....	29
Tabulka 5: Členové MAS Turnovsko.....	30
Tabulka 6: Zdroje financování LAG Podralsko	45
Tabulka 7: Zdroje financování MAS Turnovsko.....	45
Tabulka 8: Dotační programy LAG Podralsko.....	46
Tabulka 9: Dotační programy MAS Turnovsko	46
Tabulka 10: Souhrnný přehled projektů LAG Podralsko, 2008	49
Tabulka 11: Souhrnný přehled projektů LAG Podralsko, 2009	50
Tabulka 12: Souhrnný přehled projektů LAG Podralsko, 2010	51
Tabulka 13: Souhrnný přehled projektů LAG Podralsko, 2011	52
Tabulka 15: Rozložení projektů LAG Podralsko do fichí v jednotlivých výzvách	52
Tabulka 16: Podpořené projekty 1. kola výzvy 2008, LAG Podralsko	52
Tabulka 17: Podpořené projekty 2. kola výzvy 2009, LAG Podralsko	53
Tabulka 18: Podpořené projekty 3. kola výzvy 2010, LAG Podralsko	54
Tabulka 19: Podpořené projekty 4. kola výzvy 2011, LAG Podralsko	55
Tabulka 20: Souhrnný přehled projektů MAS Turnovsko	57
Tabulka 21: Intenzita spolupráce LAG Podralsko.....	64
Tabulka 22: Intenzita spolupráce MAS Turnovsko	64

Seznam grafů

Graf 1: Zastoupení jednotlivých členů LAG Podralsko v %	26
Graf 2: Zastoupení jednotlivých členů MAS Turnovsko v %	31
Graf 3: Ekonomická aktivita obyvatel dle odvětví v %, 2001	36
Graf 4: Procentuální rozložení přidělených dotačních prostředků, 2008	50
Graf 5: Procentuální rozložení přidělených dotačních prostředků, 2009	50
Graf 6: Procentuální rozložení přidělených dotačních prostředků, 2010	51
Graf 7: Procentuální rozložení předběžně přidělených prostředků, 2011	52
Graf 8: Procentuální rozložení dotačních prostředků, 2011	52
Graf 9: Složení respondentů dle věkové kategorie	67
Graf 10: Hodnocení kvality života obyvatel na území LAG Podralsko	68
Graf 11: Hodnocení kvality života obyvatel na území MAS Turnovsko	68
Graf 12: Preferované oblasti rozvoje z hlediska zlepšování kvalita života	69
Graf 13: Informační zdroje o dění v obci	70
Graf 14: Informovanost o záměrech a aktivitách obcí.....	70
Graf 15: Změna prostředí v obcích za posledních 5 let	70
Graf 16: Nedostatek zařízení z hlediska občanské vybavenosti	71
Graf 17: Preferované sportovní a kulturní akce	71
Graf 18: Problémové oblasti na zkoumaném území	72

PŘÍLOHY

Seznam příloh:

- Příloha 1: Mikroregiony na území Libereckého kraje, 2011
- Příloha 2: Hospodářsky slabé a podprůměrné oblasti Libereckého kraje, 2007
- Příloha 3: Počet obyvatel v obcích LAG Podralsko a MAS Turnovsko, 2011
- Příloha 4: Míra nezaměstnanosti, leden 2011
- Příloha 5: Hydrologická síť a ochrana vodních zdrojů
- Příloha 6: Klimatické oblasti dle Quittovy klasifikace
- Příloha 7: Krajinový pokryv zkoumaného území
- Příloha 8: Půdní typy na území LAG Podralsko a MAS Turnovsko
- Příloha 9: Geologické členění zkoumaného území
- Příloha 10: Procentuální zastoupení zemědělské půdy, lesní půdy, vodních a zastavených ploch na území LAG Podralsko, 2010
- Příloha 11: Procentuální zastoupení zemědělské půdy, lesní půdy, vodních a zastavených ploch na území MAS Turnovsko, 2010
- Příloha 12: Struktura půdního fondu na území LAG Podralsko, 2010
- Příloha 13: Struktura půdního fondu na území MAS Turnovsko, 2010
- Příloha 14: Zvláště chráněná území LAG Podralsko
- Příloha 15: Ochrana přírody MAS Turnovsko
- Příloha 16: Plné znění dotazníku

Seznam volných příloh:

- Příloha 1: Místní akční skupiny na území České republiky, 2011
- Příloha 2: Seznam místních akčních skupin ČR
- Příloha 3: Podpořené MAS v opatření IV. LEADER

Příloha 1: Mikroregiony na území Libereckého kraje, 2011

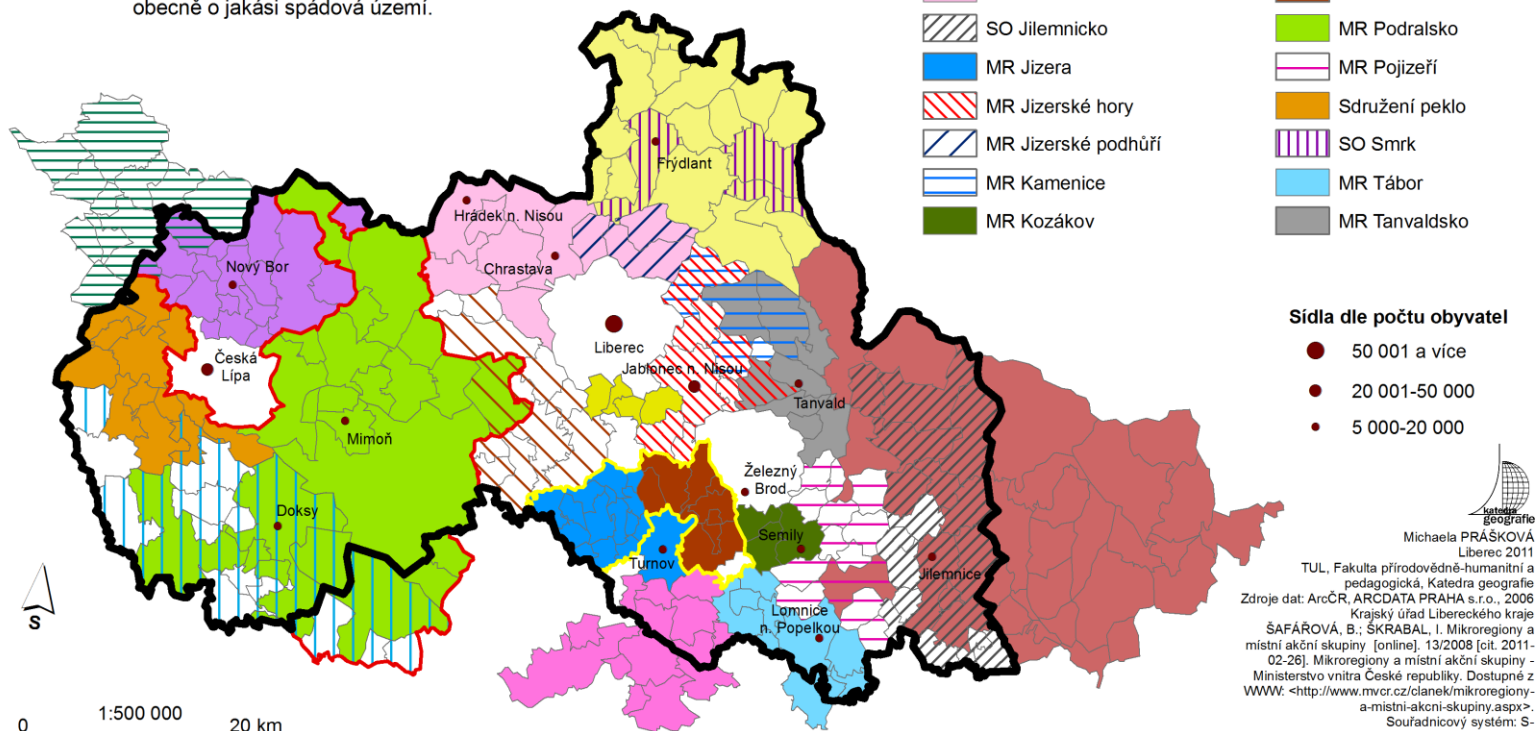
MIKROREGIONY NA ÚZEMÍ LIBERECKÉHO KRAJE, stav k roku 2011

Na území Libereckého kraje se nachází 22 mikroregionů (stav k roku 2011).

Mikroregiony stejně jako místní akční skupiny vznikají kvůli společnému prosazování zájmů obcí a místních komunit s cílem dosáhnout změn. Vznikají nejčastěji jako seskupení obcí kolem přirozeného centra, jde obecně o jakási spádová území.

- Liberecký kraj
- hranice obcí
- LAG Podralsko
- MAS Turnovsko

MR Císařský kámen	SO Krkonoše
SO Českokamenicka	SO Máchův kraj
MR Český ráj	SO Novoborska
MR Frýdlantsko	SO Podještědí
MR Hrádecko Chrastavsko	MR Podkozákovo
SO Jilemnicko	MR Podralsko
MR Jizera	MR Pojizeří
MR Jizerské hory	Sdružení peklo
MR Jizerské podhůří	SO Smrk
MR Kamenice	MR Tábor
MR Kozákov	MR Tanvaldsko

Sídla dle počtu obyvatel

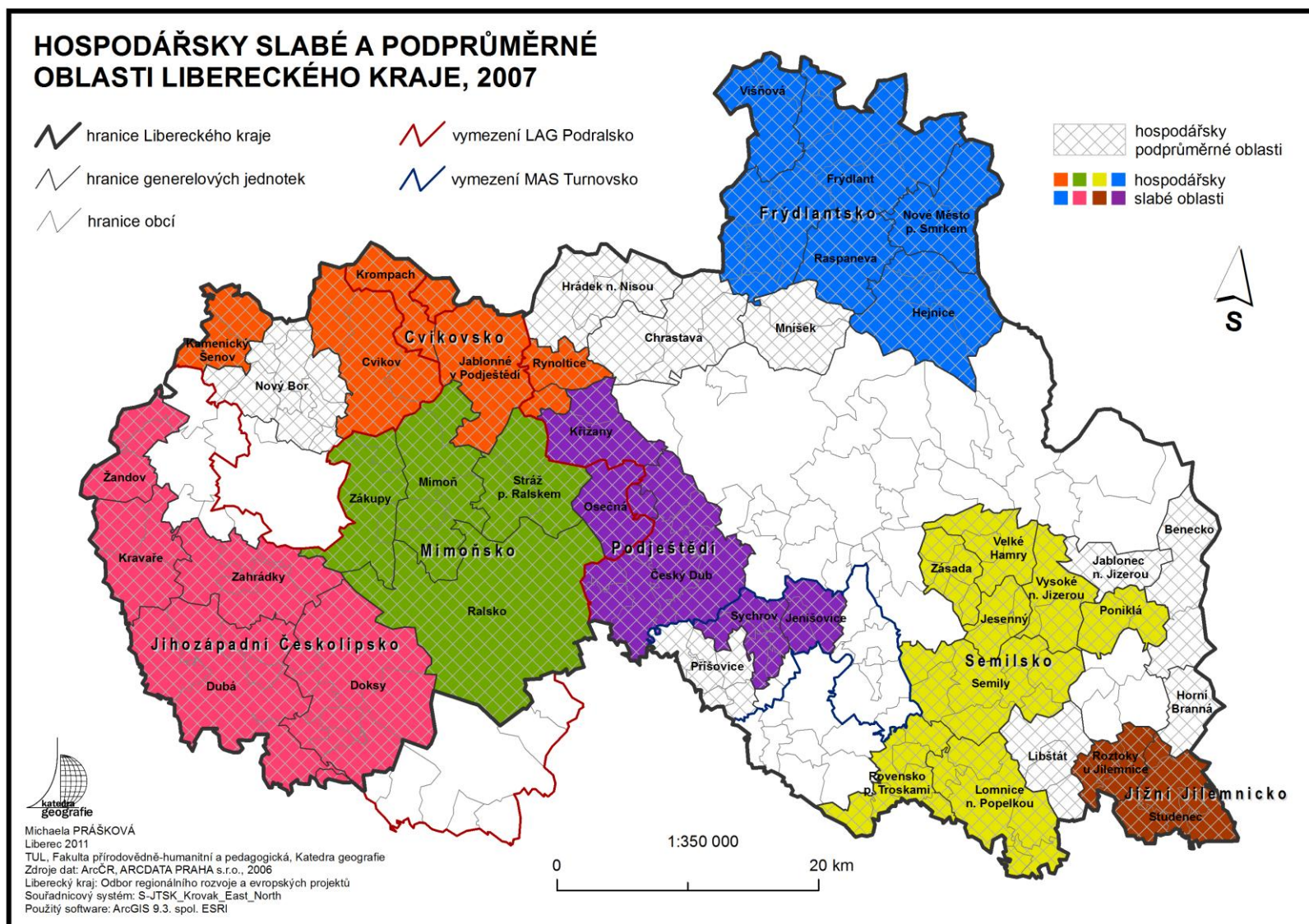
- 50 001 a více
- 20 001-50 000
- 5 000-20 000

Michaela PRAŠKOVÁ
Liberec 2011

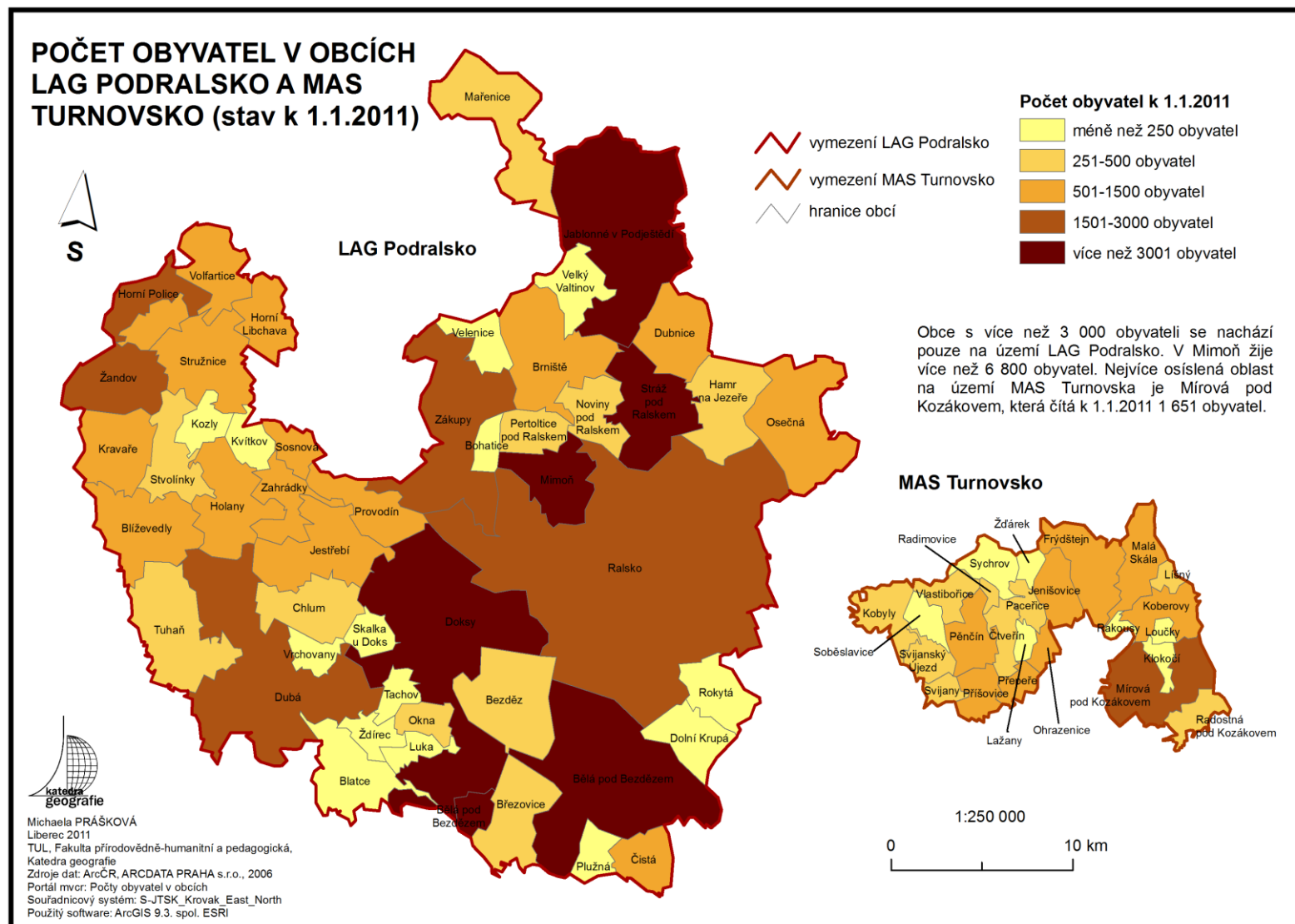
TUL, Fakulta přírodovědně-humanitní a pedagogická, Katedra geografie
Zdroje dat: ArcČR, ARCDATA PRAHA s.r.o., 2006
Krajský úřad Libereckého kraje
ŠAFÁŘOVÁ, B.; ŠKRABAL, I. Mikroregiony a místní akční skupiny [online]. 13/2008 [cit. 2011-02-26]. Mikroregiony a místní akční skupiny - Ministerstvo vnitra České republiky. Dostupné z WWW: <<http://www.mvcr.cz/clanek/mikroregiony-a-mistni-akcni-skupiny.aspx>>.
Souřadnicový systém: S-JTSK_Krovak_East_North
Použitý software: ArcGIS 9.3. spol. ESRI

Příloha 2: Hospodářsky slabé a podprůměrné oblasti Libereckého kraje, 2007

Příloha 3: Počet obyvatel v obcích LAG Podralsko a MAS Turnovsko, 2011

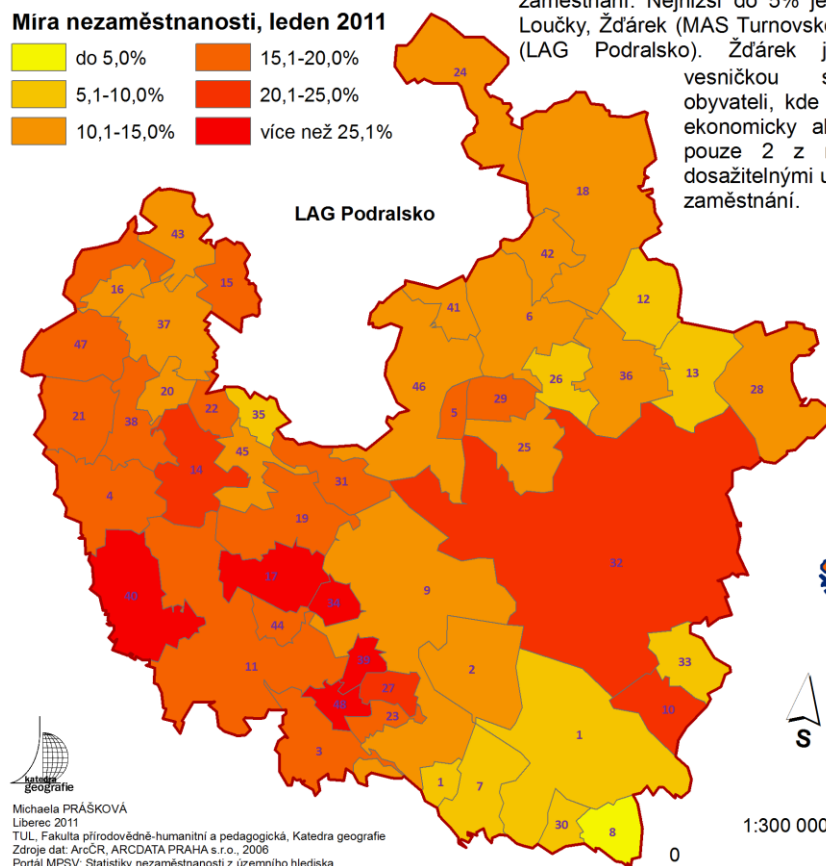
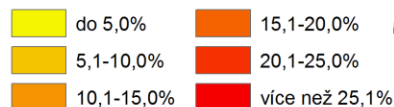
Příloha 4: Míra nezaměstnanosti, leden 2011

MÍRA NEZAMĚŠTNANOSTI, leden 2011

Průměrná míra nezaměstnanosti na území LAG Podralska činí 16,2% a MAS Turnovsko 10,1%, za Českou republiku, k lednu 2011, 9,7%. Nejvyšší míra nezaměstnanosti se vyskytuje v obci Tachov na Podralsku a to 48,1%, v tomto případě je to ale dáno tím, že zde žije pouhých 191 obyvatel, z nichž 52 je ekonomicky aktivních a z těchto je 25 dosažitelných uchazečů o

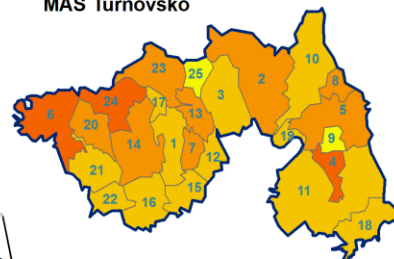
zaměstnání. Nejnižší do 5% je v obcích Loučky, Žďárek (MAS Turnovsko) a Čistá (LAG Podralsko). Žďárek je malou vesničkou se 125 obyvateli, kde jich je 62 ekonomicky aktivních a pouze 2 z nich jsou dosažitelnými uchazeči o zaměstnání.

Míra nezaměstnanosti, leden 2011

	obec	míra nezaměstnanosti [%] (leden 2011)
1	Čtverín	8,9
2	Frydštejn	12,0
3	Jenišovice	9,4
4	Klokoč	18,5
5	Koberovy	10,4
6	Kobyly	16,7
7	Lažany	11,2
8	Lišný	13,1
9	Loučky	4,4
10	Malá Skála	8,3
11	Mírová pod Kozákovem	7,4
12	Ohrázenice	9,7
13	Paceřice	10,9
14	Pěčín	10,6
15	Přepeře	5,6
16	Příšovice	9,1
17	Radimovice	8,3
18	Radostná pod Kozákovem	9,9
19	Rakousy	6,4
20	Soběslavice	10,6
21	Svíjanský Újezd	8,4
22	Svíjany	6,1
23	Sychrov	13,6
24	Vlatibořice	18,9
25	Žďárek	3,2

MAS Turnovsko

	obec	míra nezaměstnanosti [%] (leden 2011)
1	Bělá pod Bezdězem	9,2
2	Bezděz	12,1
3	Blatce	18,5
4	Blíževdly	18,1
5	Bohatice	15,1
6	Brniště	10,4
7	Březovice	6,5
8	Čistá	4,2
9	Doksy	13,1
10	Dolní Krupá	28,2
11	Dubá	17,0
12	Dubnice	9,8
13	Hamr na Jezeře	7,4
14	Holany	24,0
15	Horní Libchava	17,3
16	Horní Police	10,9
17	Chlum	30,2
18	Jablonec v Podještědí	11,7
19	Jestřebí	18,8
20	Kozly	11,5
21	Kravaře	18,9
22	Kvítkov	16,7
23	Luka	19,2
24	Mařenice	12,7
25	Mimoň	10,7
26	Noviny pod Ralskem	6,9
27	Okna	20,9
28	Osečná	12,5
29	Pertoltice	19,4
30	Plužná	10,0
31	Provošín	17,3
32	Ralsko	23,7
33	Rokyta	6,7
34	Skalka u Doks	30,6
35	Sosnová	7,9
36	Stráž pod Ralskem	10,1
37	Stružnice	13,7
38	Stvolínky	17,0
39	Tachov	48,1
40	Tuhaň	25,2
41	Velenice	11,7
42	Velký Valtinov	13,2
43	Volfartice	14,4
44	Vrchovany	20,0
45	Zahrádky	14,3
46	Zákupy	12,7
47	Žandov	16,6
48	Ždírec	33,9

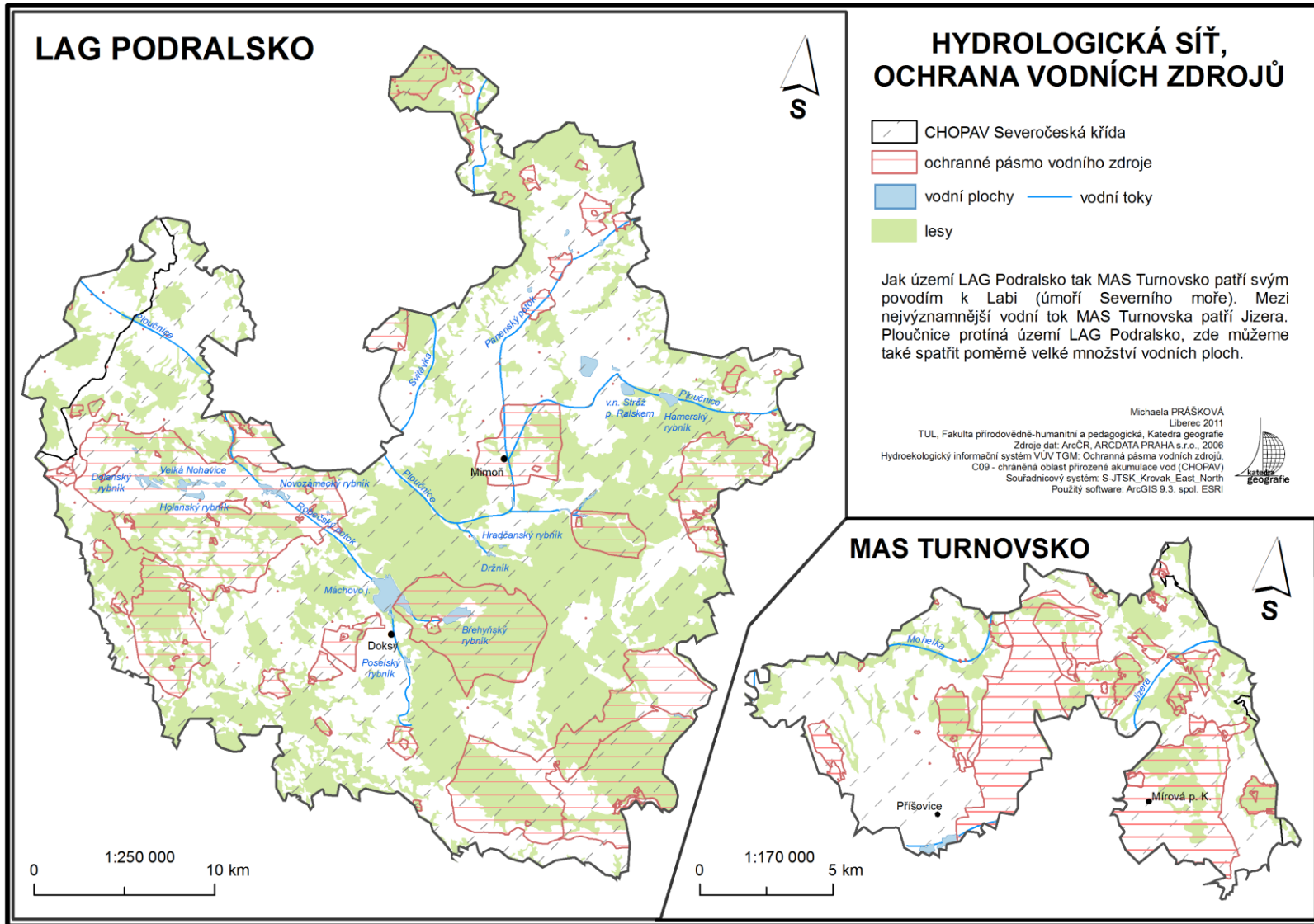

Michaela PRÁŠKOVÁ
Liberec 2011
TUL, Fakulta přírodovědně-humanitní a pedagogická, Katedra geografie
Zdroje dat: ArcCR, ARCDATA PRAHA s.r.o., 2008
Portál MPSV: Statistiky nezaměstnanosti z územního hlediska
Souřadnicový systém: S-JTSK_Krovak_East_North
Použitý software: ArcGIS 9.3. spol. ESRI

1:300 000
0 10 km

vymezení LAG Podralsko
vymezení MAS Turnovsko

Příloha 5: Hydrologická síť a ochrana vodních zdrojů

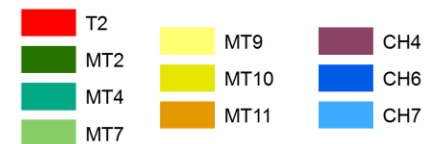

Příloha 6: Klimatické oblasti dle Quittovy klasifikace

KLIMATICKÉ OBLASTI DLE QUITTOVY KLASIFIKACE

Roku 1971 zpracoval E. Quitt klimatografické členění ČSR, ve kterém vymezil na území 3 základní klimatické oblasti: teplou, mírně teplou a chladnou.

Pestrost tvarů a pokryvu zemského povrchu a rozdílnost nadmořských výšek řadí liberecký region do mírně teplé (MT) a chladné (CH) oblasti. Většina kraje se nachází v mírně teplé klimatické oblasti a vysoko položené oblasti jimiž jsou Ještědsko-kozákovský hřbet, Jizerské hory a Krkonoše patří do chladné klimatické oblasti.

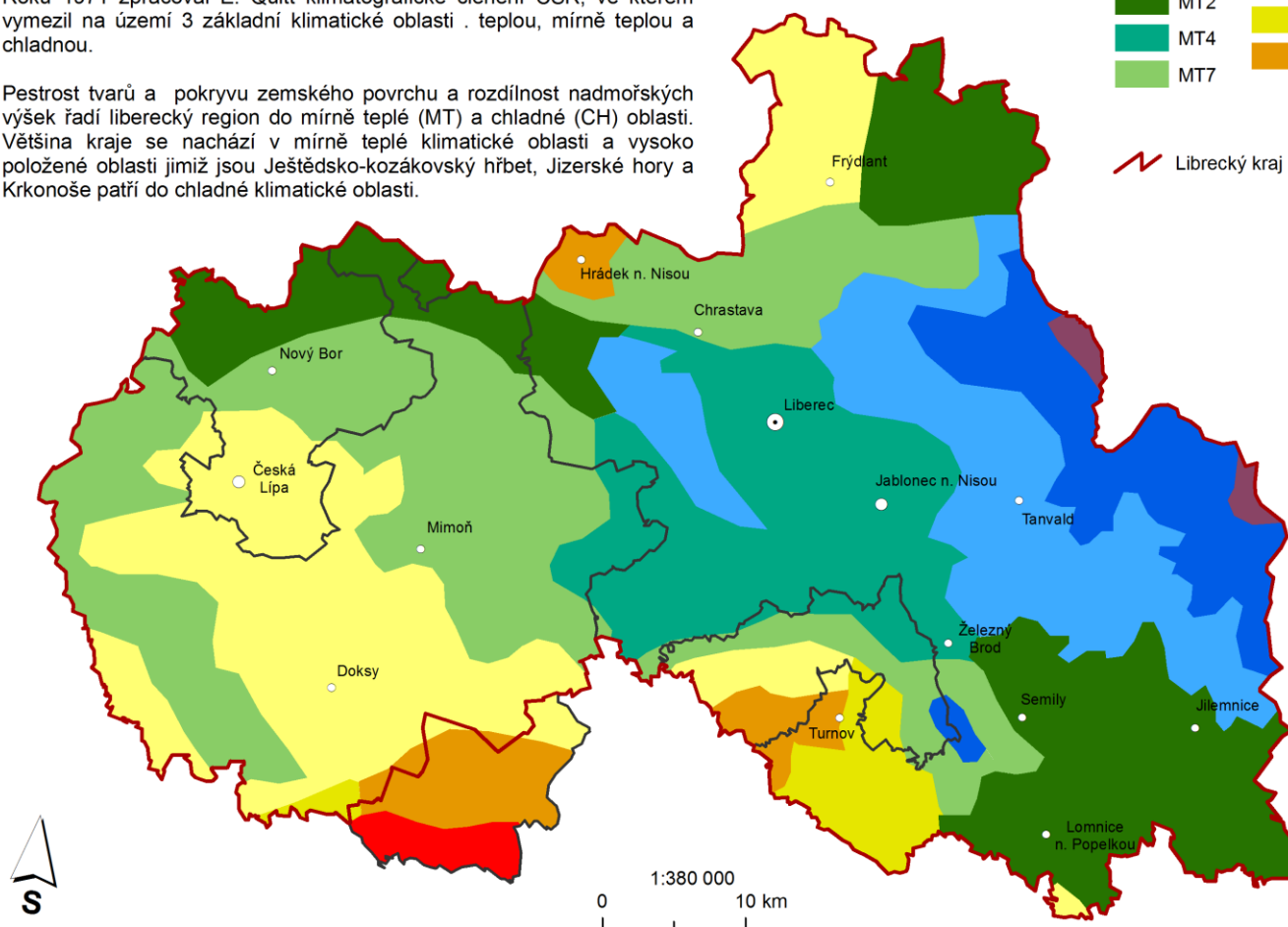

 Liberecký kraj

 LAG Podralsko
MAS Turnovsko

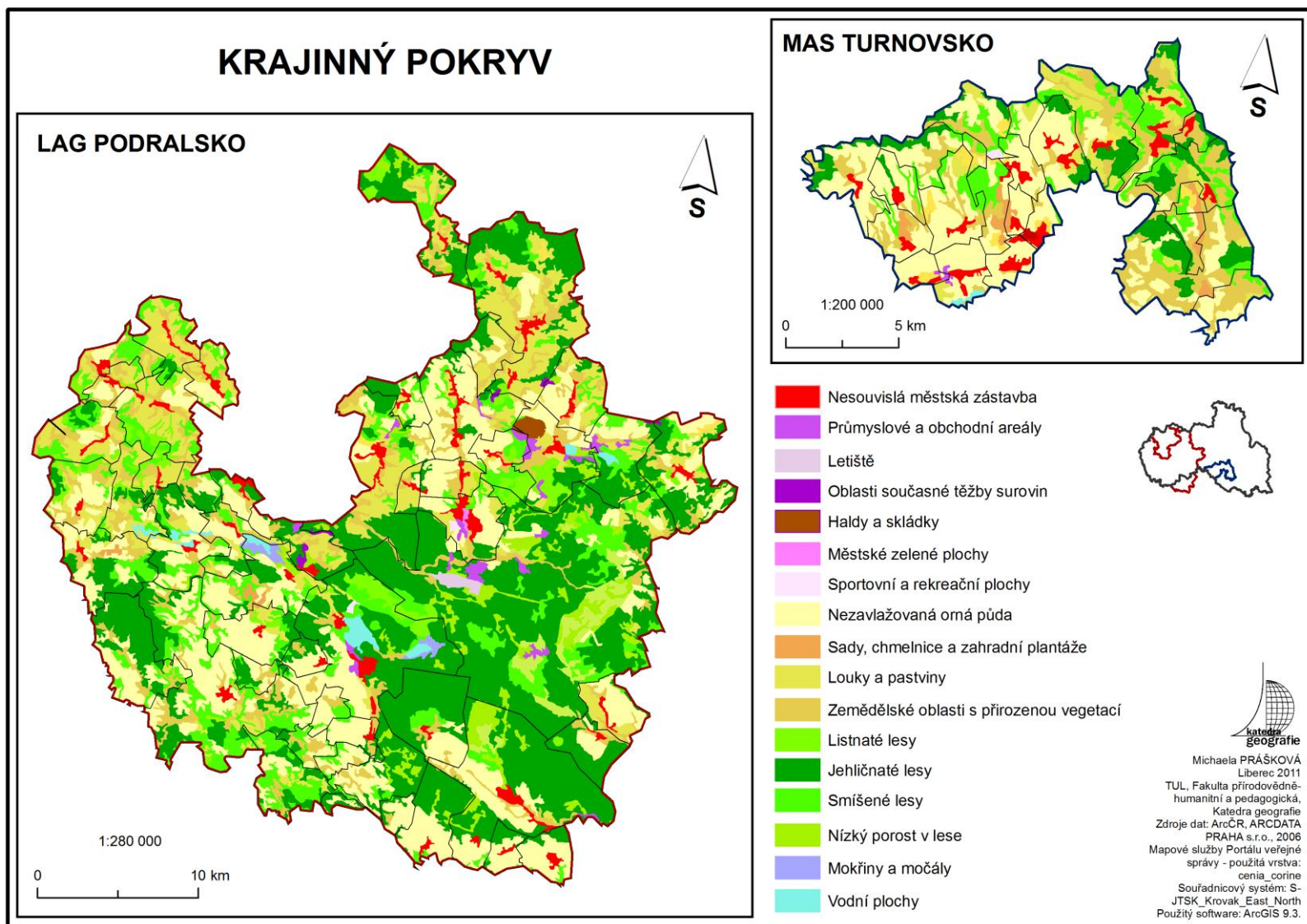
Sídla dle počtu obyvatel

- 50 001 a více
- 20 001-50 000
- 5 000-20 000

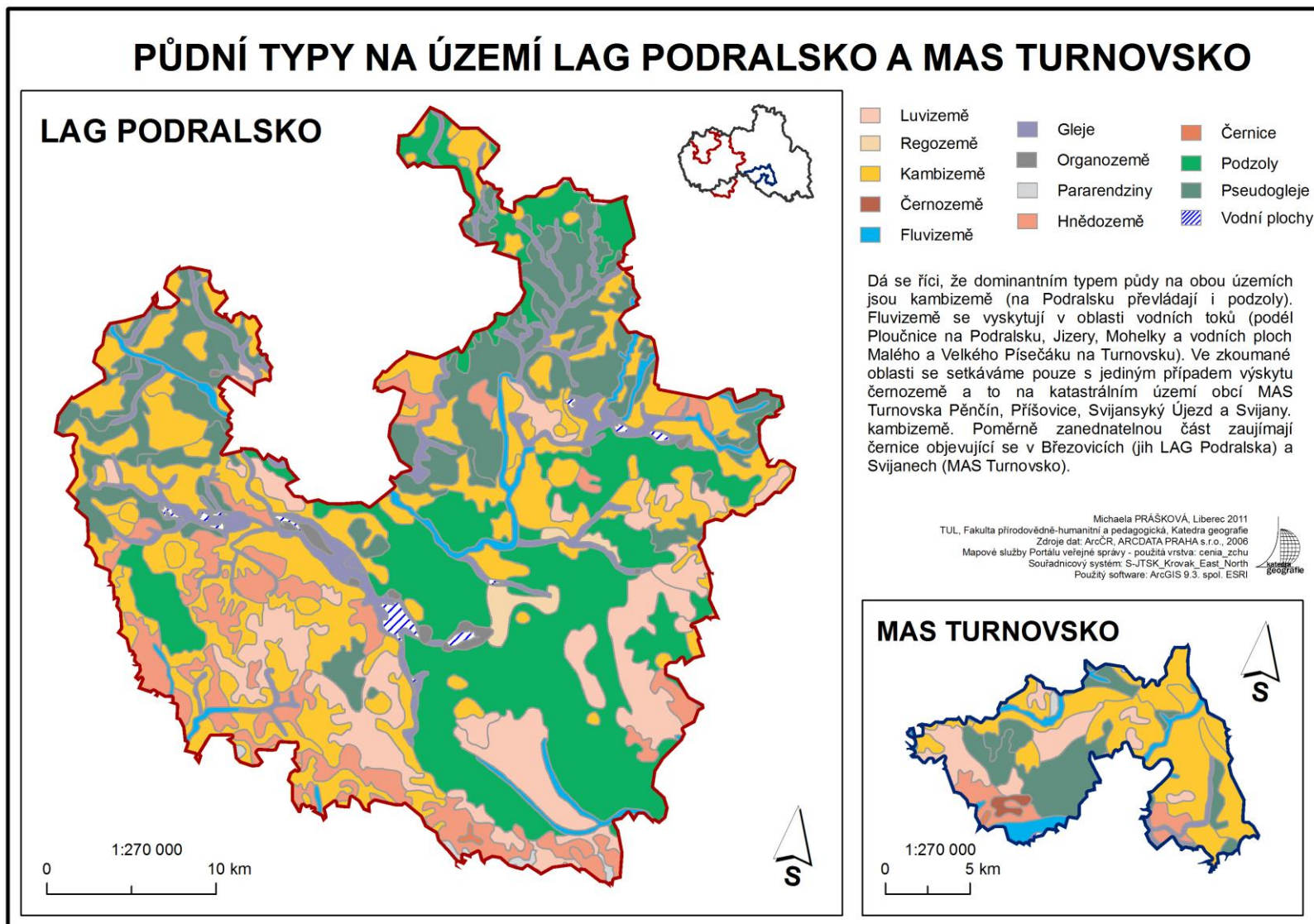
Michaela PRAŠKOVÁ
Liberec 2011
TUL, Fakulta přírodovědně-
humanitní a pedagogická, Katedra
geografie
Zdroje dat: ArcCR, ARCDATA
PRAHA s.r.o., 2006
MAKOVČIN, P., SEDLÁČEK, M.,
KUNCOVÁ, J. (2002): Chráněná
území ČR, III., Liberecko, Praha,
Agentura ochrany přírody a krajiny
ČR, 331 s.
Mapový podklad: Klimatické regiony
ČR, Quitt 1971
Souřadnicový systém: S-
JTSK_Krovak_East_North
Použitý software: ArcGIS 9.3. spol.

Příloha 7: Krajinový pokryv zkoumaného území

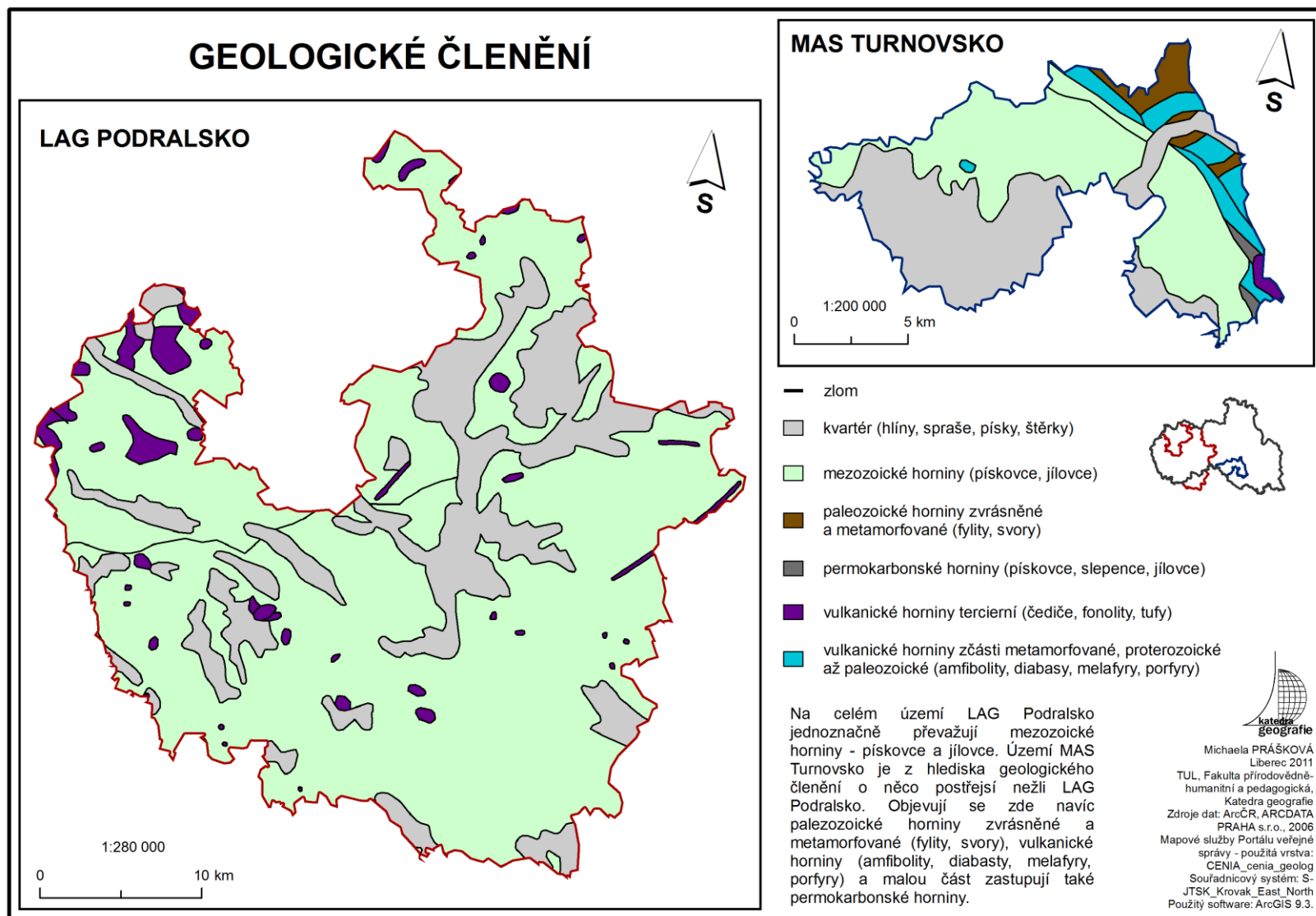

Příloha 8: Půdní typy na území LAG Podralsko a MAS Turnovsko

Příloha 9: Geologické členění zkoumaného území

Příloha 10: Procentuální zastoupení zemědělské půdy, lesní půdy, vodních a zastavených ploch na území LAG Podralsko, 2010

	Název obce	Kód obce	Výměra celkem [ha]	zemědělská půda		lesní půda		vodní plocha		zastavěná plocha a nádvoří		ostatní	
				ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
1	Bělá pod Bezdězem	535443	6 320	1 763	27,9	3 868	61,2	28	0,4	87	1,4	573	9,1
2	Bezděz	561398	2 399	514	21,4	1 773	73,9	1	0,0	10	0,4	100	4,2
3	Blatce	561401	1 695	520	30,7	1 058	62,4	15	0,9	10	0,6	91	5,4
4	Blíževedly	561410	2 096	1 072	51,1	853	40,7	18	0,9	20	0,9	133	6,4
5	Bohatice	561428	394	298	75,6	59	14,9	7	1,8	5	1,2	26	6,5
6	Brniště	561444	2 671	1 815	67,9	555	20,8	36	1,3	50	1,9	216	8,1
7	Březovice	599514	1633	711	43,5	862	52,8	1	0,1	12	0,7	154	9,4
8	Čistá	535630	898	662	73,7	178	19,8	0	0,0	15	1,7	43	4,8
9	Doksy	561495	7 492	1 780	23,8	4 532	60,5	538	7,2	80	1,1	563	7,5
10	Dolní Krupá	535711	1120	313	27,9	766	68,4	9	0,8	6	0,5	26	2,3
11	Dubá	561533	6 059	2 875	47,4	2 733	45,1	62	1,0	54	0,9	334	5,5
12	Dubnice	561541	1 583	1 150	72,7	294	18,6	21	1,3	16	1,0	101	6,4
13	Hamr na Jezeře	544337	1 767	489	27,7	921	52,1	76	4,3	10	0,6	272	15,4
14	Holany	561584	1 877	1 037	55,3	598	31,9	132	7,0	16	0,8	94	5,0
15	Horní Libchava	561592	1 038	738	71,1	167	16,1	34	3,3	12	1,1	87	8,3
16	Horní Police	561606	603	425	70,5	84	13,9	28	4,6	15	2,4	52	8,6
17	Chlum	561614	1 517	958	63,2	454	29,9	2	0,1	12	0,8	91	6,0
18	Jablonné v Podještědí	561631	5 785	2 749	47,5	2 463	42,6	97,5	1,7	73	1,3	402	7,0
19	Jestřebí	561665	2 209	1 146	51,9	574	26,0	349	15,8	22	1,0	117	5,3
20	Kozly	546232	566	316	55,9	172	30,4	3	0,5	4	0,7	70	12,4
21	Kravaře	561720	1 577	1 038	65,9	386	24,5	11	0,7	21	1,3	120	7,6
22	Kvítkov	546259	611	292	47,8	275	45,0	1	0,2	5	0,9	37	6,1
23	Luka	514161	456	302	66,3	107	23,4	0	0,0	5	1,2	41	9,0
24	Mařenice	561827	2 655	723	27,3	1 785	67,2	11	0,4	18	0,7	117	4,4

	Název obce	Kód obce	Výměra celkem [ha]	zemědělská půda		lesní půda		vodní plocha		zastavěná plocha a nádvoří		ostatní	
				ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
25	Mimoň	561835	1 548	946	61,1	223	14,4	45	2,9	78	5,0	256	16,6
26	Noviny pod Ralskem	561851	1 017	375	36,8	420	41,3	20	2,0	13	1,3	188	18,5
27	Okna	561886	567	399	70,4	75	13,2	34	6,0	11	1,9	49	8,6
28	Osečná	564290	2 806	1 315	46,9	1 263	45,0	27,2	1,0	23	0,8	177	6,3
29	Pertoltice pod Ralskem	514276	792	611	77,2	70	8,8	23	2,9	12	1,6	75	9,5
30	Plužná	565580	554	341	61,6	183	33,0	0	0,0	7	1,3	23	4,2
31	Provodín	561983	1 259	617	49,0	456	36,2	9	0,7	14	1,1	163	13,0
32	Ralsko	562017	17 024	953	5,6	13 883	81,6	151	0,9	129	0,8	1 907	11,2
33	Rokytá	529605	1062	895	84,3	90	8,5	0	0,0	12	1,1	65	6,1
34	Skalka u Doks	513890	504	299	59,4	173	34,3	0	0,1	5	1,1	26	5,2
35	Sosnová	562076	566	292	51,6	208	36,7	5	0,9	10	1,8	51	9,1
36	Stráž pod Ralskem	562092	2 158	467	21,6	460	21,3	128	5,9	203	9,4	900	41,7
37	Stružnice	562106	2 129	1 365	64,1	563	26,4	29	1,3	20	0,9	152	7,1
38	Stvolínky	562114	1 264	696	55,1	337	26,6	111	8,8	11	0,9	109	8,7
39	Tachov	553638	458	352	76,9	63	13,6	0	0,0	5	1,1	38	8,4
40	Tuhaň	546267	2 471	977	39,5	1 367	55,3	11	0,4	14	0,6	102	4,1
41	Velenice	562173	717	349	48,6	310	43,3	15	2,1	6	0,8	37	5,2
42	Velký Valtinov	562203	1 005	572	56,9	302	30,1	71	7,0	10	1,0	50	5,0
43	Volfartice	562220	1 309	760	58,1	405	30,9	14	1,0	13	1,0	117	9,0
44	Vrchovany	562238	469	215	45,8	229	48,9	0	0,0	4	0,8	21	4,4
45	Zahrádky	562246	1 007	548	54,5	295	29,3	57	5,6	20	2,0	87	8,6
46	Zákupy	562262	4 077	1 915	47,0	1 742	42,7	107	2,6	62	1,5	250	6,1
47	Žandov	562297	2 724	1 450	53,2	957	35,1	18	0,7	38	1,4	261	9,6
48	Ždírec	514195	543	275	50,7	233	42,9	0	0,0	5	1,0	30	5,4
	celkem		103 048	40 671	39,5	49 823	48,3	2 356	2,3	1 306	1,3	8 998	8,7

Zdroj dat: Veřejná databáze ČSÚ: Vybrané statistické údaje za obec

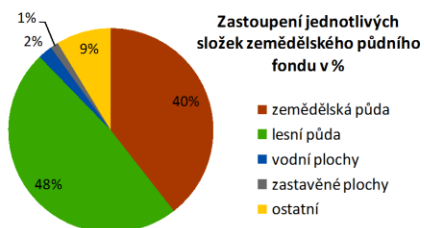

Příloha 11: Procentuální zastoupení zemědělské půdy, lesní půdy, vodních a zastavených ploch na území MAS Turnovsko, 2010

	Název obce	Kód obce	Výměra celkem [ha]	zemědělská půda		lesní půda		vodní plocha		zastavěná plocha a nádvoří		ostatní	
				ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
1	Čtveřín	544531	495	299	60,4	152	30,6	0,4	0,1	11	2	33	6,6
2	Frýdštejn	563579	1 448	752	51,9	557	38,5	3	0,2	15	1	122	8,4
3	Jenišovice	563609	742	514	69,2	170	22,9	0	0,0	14	2	45	6,0
4	Klokočí	577227	238	147	61,9	70	29,3	1	0,4	3	1	17	7,1
5	Koberovy	563641	874	380	43,5	405	46,4	1	0,1	11	1	76	8,7
6	Kobyly	564141	826	570	68,9	204	24,7	3,2	0,4	10	1	40	4,8
7	Lažany	545937	210	184	87,3	3	1,5	0,2	0,1	5	2	19	8,8
8	Líšný	563676	173	64	37,1	68	39,1	8	4,4	4	2	30	17,1
9	Loučky	573400	165	121	73,3	30	18,5	0	0,0	2	1	11	6,9
10	Malá Skála	563706	1 001	494	49,4	370	37,0	20	2,0	16	2	101	10,1
11	Mírová pod Kozákovem	577316	1 924	1 144	59,4	633	32,9	12	0,6	28	1	107	5,6
12	Ohrazenice	577359	268	196	73,3	22	8,3	0	0,1	10	4	39	14,5
13	Paceřice	545953	349	251	71,8	41	11,8	0,7	0,2	7	2	50	14,3
14	Pěnčín	564303	888	654	73,7	170	19,2	1,6	0,2	17	2	45	5,1
15	Přepeře	577413	345	275	79,6	5	1,4	12	3,4	14	4	40	11,5
16	Příšovice	564354	614	448	73,0	5	0,8	54,1	8,8	20	3	87	14,1
17	Radimovice	544582	133	73	54,6	36	26,7	3,2	2,4	4	3	18	13,3
18	Radostná pod Kozákovem	577430	568	457	80,5	63	11,0	2	0,3	9	2	37	6,6
19	Rakousy	577448	140	85	60,4	30	21,7	11	8,2	2	1	12	8,3
20	Soběslavice	564401	405	317	78,1	51	12,7	0,2	0,0	7	2	30	7,4
21	Svijanský Újezd	564435	530	403	76,1	85	16,0	2,8	0,5	8	2	31	5,8
22	Svijany	564443	270	230	85,3	4	1,4	3,0	1,1	8	3	25	9,3
23	Sychrov	564451	650	358	55,1	219	33,7	5,4	0,8	8	1	59	9,1
24	Vlastibořice	564516	552	341	61,9	170	30,9	3,0	0,5	9	2	28	5,1
25	Žďárek	544604	233	161	69,2	41	17,8	1,9	0,8	3	1	26	11,0
	celkem		14 043	8 917	63,5	3 606	25,7	149,6	1,1	245	2	1 126	8,0

Zdroj dat: Veřejná databáze ČSÚ: Vybrané statistické údaje za obec

STRUKTURA PŮDNÍHO FONDU NA ÚZEMÍ LAG PODRALSKO (stav k roku 2010)

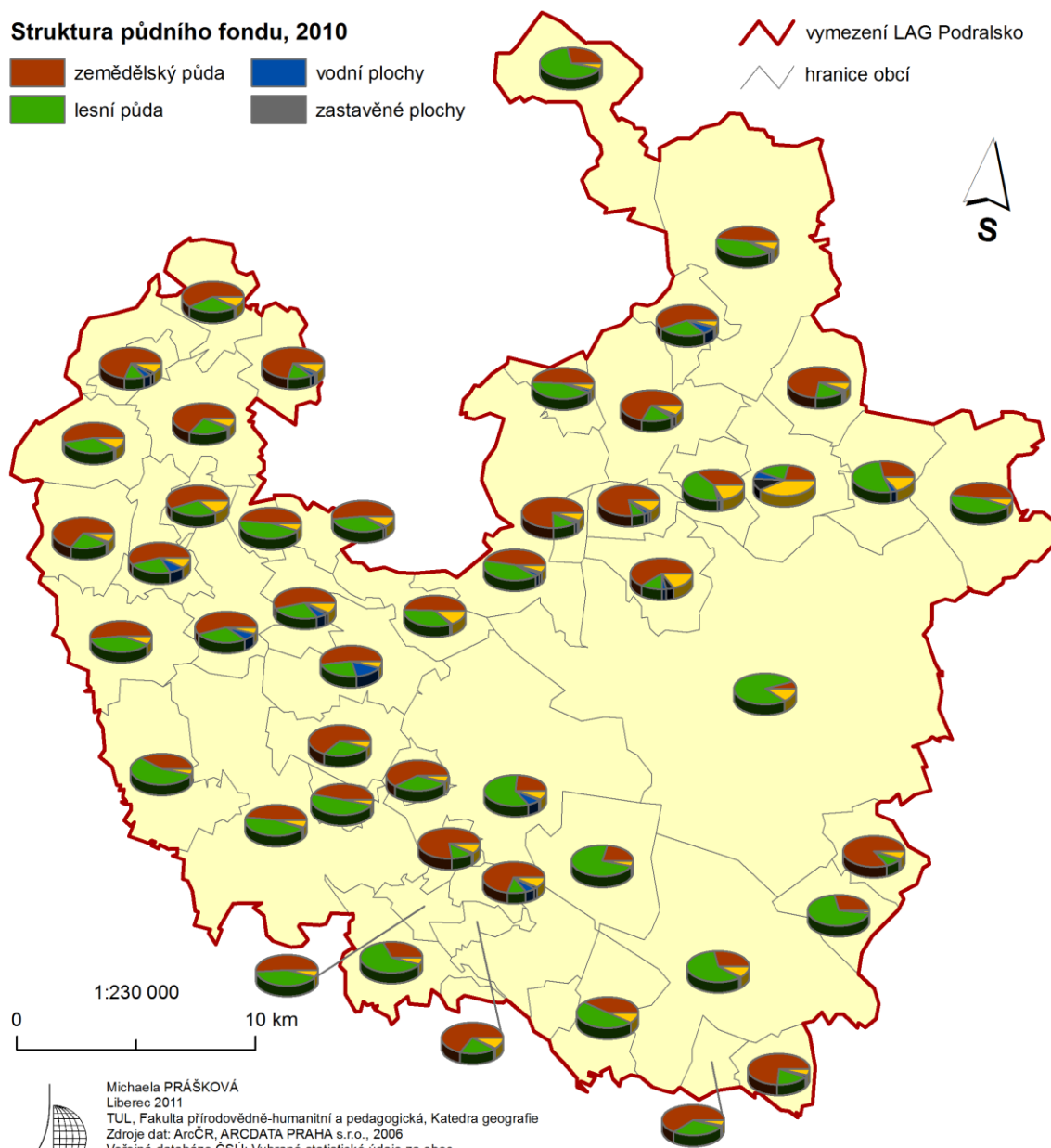

Za symbol celého území můžeme považovat lesní plochy, neboť dominují celému Podralsku. Lesy zaujímají necelých 50% z celkové plochy, zemědělské plochy 40%. V oblasti Ralska pokrývají lesní půdy více než 80% katastrálního území. Zastavěná plocha a nádvoří tvoří zhruba 1,3% z celkové rozlohy LAG Podralska. Ve Stráži pod Ralskem se rozprostírá na 10% katastrálního území.

Struktura půdního fondu, 2010

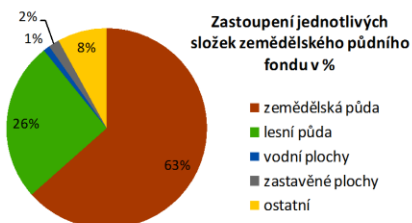

— vymezení LAG Podralsko
— hranice obcí

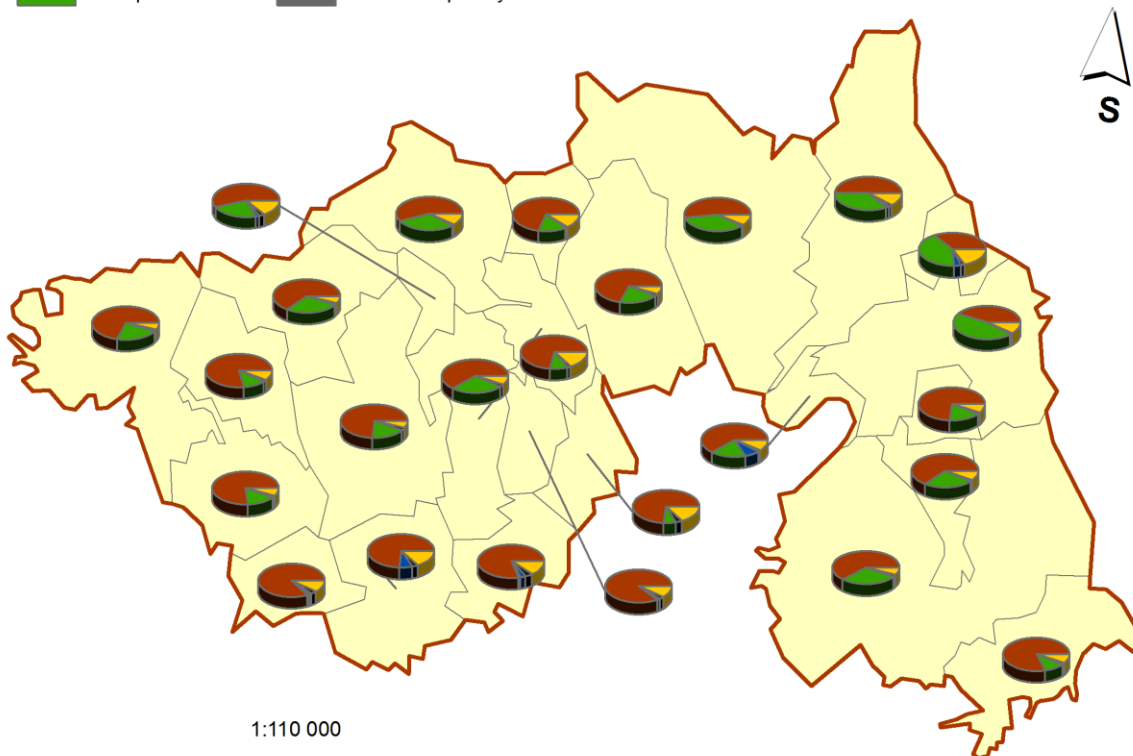
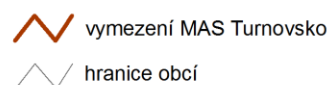
Michaela PRÁŠKOVÁ
Liberec 2011
TUL, Fakulta přírodovědně-humanitní a pedagogická, Katedra geografie
Zdroje dat: ArcČR, ARCDATA PRAHA s.r.o., 2006
Veřejná databáze ČSÚ: Vybrané statistické údaje za obec
Souřadnicový systém: S-JTSK_Krovak East_North
Použitý software: ArcGIS 9.3. spol. ESRI

STRUKTURA PŮDNÍHO FONDU NA ÚZEMÍ MAS TURNOVSKO (stav k roku 2010)

Na území MAS Turnovska narozdíl od LAG Podralska, kde prevažuje lesní půda, je dominantním typem zemědělská půda, která z celkové rozlohy zaujímá více než 60%. Lesní půda tvoří 26%. Na katastrálním území 22, z 25, členských obcí MAS Turnovska je podíl zemědělské půdy více než 50%.

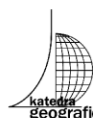
Struktura půdního fondu, 2010

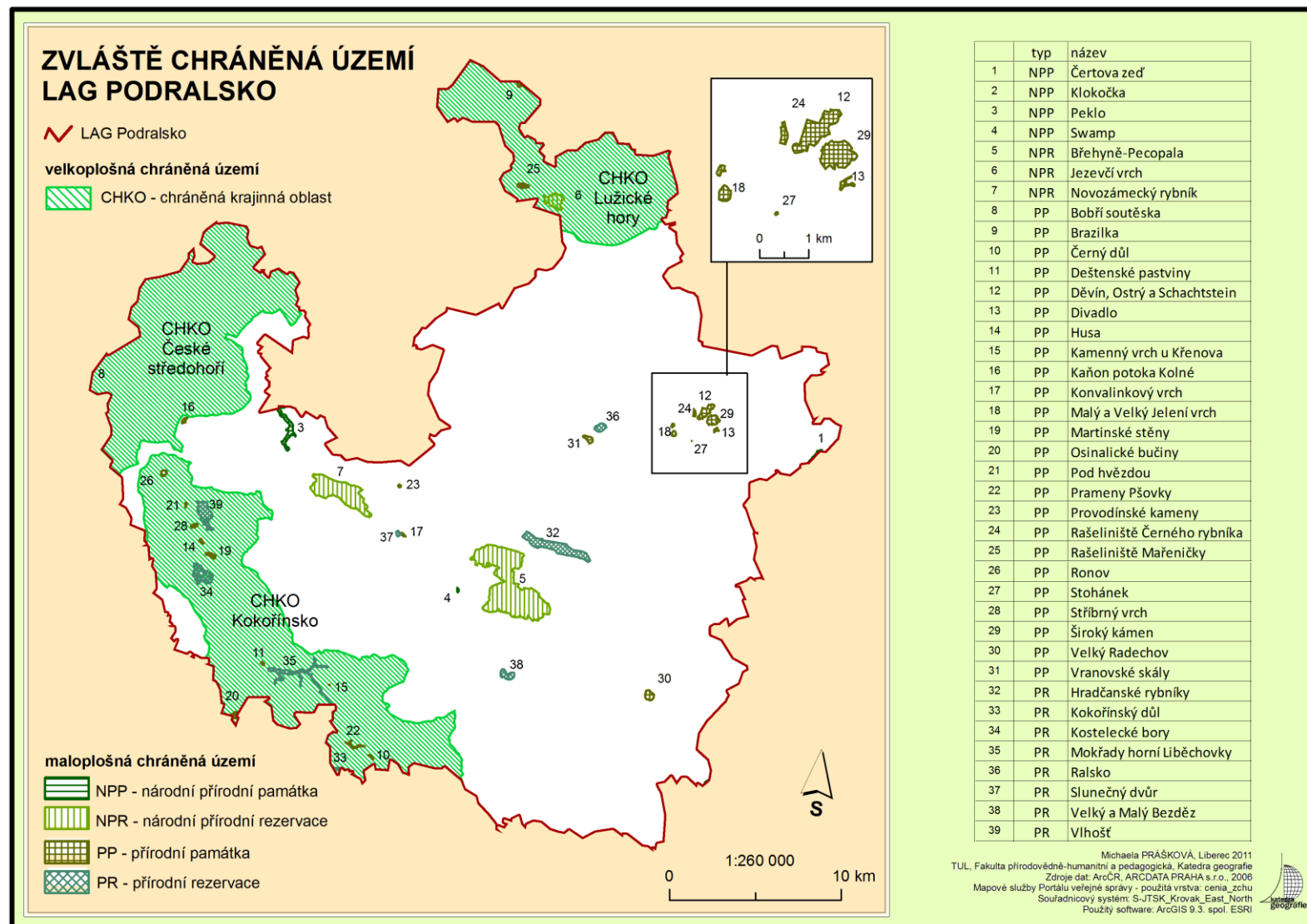
1:110 000

0 10 km

Michaela PRÁŠKOVÁ
Liberec 2011
TUL, Fakulta přírodovědně-humanitní a pedagogická, Katedra geografie
Zdroje dat: ArcČR, ARCDATA PRAHA s.r.o., 2006
Veřejná databáze ČSÚ: Vybrané statistické údaje za obec
Souřadnicový systém: S-JTSK_Krovak_East_North
Použitý software: ArcGIS 9.3. spol. ESRI

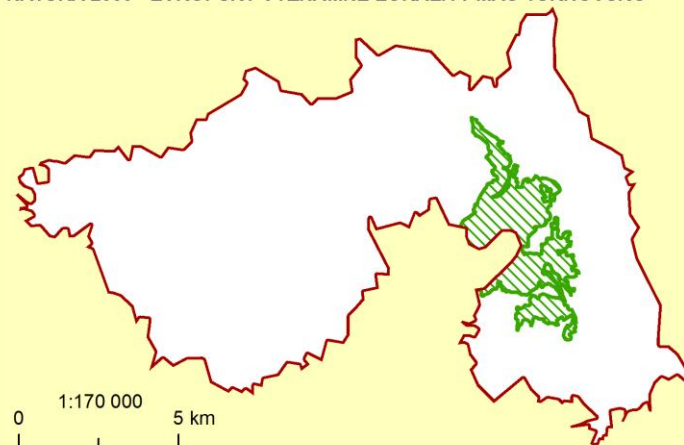
Příloha 14: Zvláště chráněná území LAG Podralsko

Příloha 15: Ochrana přírody MAS Turnovsko

OCHRANA PŘÍRODY MAS TURNOVSKO

NATURA 2000 - EVROPSKY VÝZNAMNÉ LOKALITY MAS TURNOVSKO

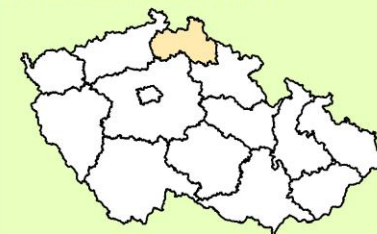
MAS Turnovsko

Evropsky významné lokality

Průlom Jizery u Rakous je evropsky významnou lokalitou soustavy Natura 2000 a patří zároveň k nejpozoruhodnějším místům Českého ráje.

Vymezení Libereckého kraje v rámci ČR

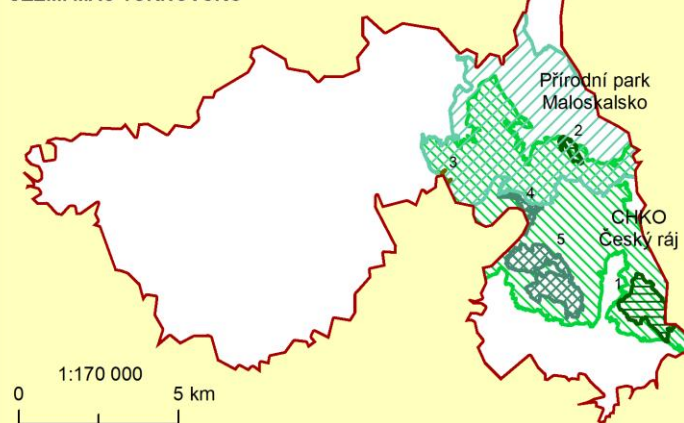
1:7 000 000

Vymezení MAS Turnovsko v rámci Libereckého kraje

1:1 650 000

ZVLÁŠTĚ CHRÁNĚNÁ ÚZEMÍ A PŘÍRODNÍ PARK NA ZKOUMANÉM ÚZEMÍ MAS TURNOVSKO

typ	název
1 NPP	Kozákov
2 NPP	Suché skály
3 PP	Ondříkovický pseudokrasový systém
4 PR	Bučiny u Rakous
5 PR	Klokočské skály

MAS Turnovsko

Přírodní parky

velkoplošná chráněná území

CHKO - chráněná krajinná oblast

maloplošná chráněná území

NPP - národní přírodní památka

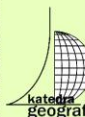
PP - přírodní památka

PR - přírodní rezervace

NPP Suché skály

Michaela PRAŠKOVÁ
Liberec 2011
TUL, Fakulta přírodovědně-humanitní a pedagogická,
Katedra geografie
Zdroje dat: ArcCR, ARCDATA PRAHA s.r.o., 2006
Mapové služby: Portálu veřejné správy - použité vrstvy:
cena_natura, cena_prparky, cena_zchu
Foto: autor
Souřadnicový systém: S-JTSK_Krovak_East_North

Příloha 16: Plné znění dotazníku

Vážený občane, jmenuji se Michaela Prášková a jsem studentkou 3. ročníku Aplikované geografie Technické univerzity v Liberci. Ráda bych Vás touto cestou požádala o vyplnění krátkého dotazníku, který bude sloužit k primárnímu sběru informací sloužících k vypracování analytické části mé bakalářské práce. Práce je zaměřena na činnost místních akčních skupin LAG Podralsko a MAS Turnovsko.

Místní akční skupiny jsou založeny na principu partnerství a spolupráce jak veřejného, tak i soukromého a neziskového sektoru na místní úrovni. Místní akční skupina LAG Podralsko vznikla v roce 2004, hlavním úkolem je celkový rozvoj regionu. Jedním z hlavních důvodů vzniku MAS Turnovsko na tomto území byla potřeba místních obyvatel spolupracovat v nejrůznějších oblastech a podpořit tak rozvoj kraje a vytvořit podmínky, které by zkvalitnily život na venkově a omezily tak migraci do velkých měst.

1) Obec, v které žijete:

2) Pohlaví: ☐ žena ☐ muž

3) Věk: ☐ 18-35let ☐ 36-50let ☐ 51-65let ☐ 66 let a více

4) Jak hodnotíte kvalitu života ve Vaší obci z hlediska (vyberte vždy pouze jednu variantu):

a) životního prostředí celkově ☐ výborně ☐ dobře
☐ špatně ☐ velmi špatně

b) kvality a dostupnosti služeb ☐ výborně ☐ dobře
☐ špatně ☐ velmi špatně

c) kulturního a sportovního vyžití ☐ výborně ☐ dobře
☐ špatně ☐ velmi špatně

d) pracovních příležitostí ☐ výborně ☐ dobře
☐ špatně ☐ velmi špatně

e) kvality bydlení	☐ výborně	☐ dobře
	☐ špatně	☐ velmi špatně
f) sociálních a zdravotních služeb	☐ výborně	☐ dobře
	☐ špatně	☐ velmi špatně
g) péče o seniory	☐ výborně	☐ dobře
	☐ špatně	☐ velmi špatně
h) perspektivy o mladou generaci	☐ výborně	☐ dobře
	☐ špatně	☐ velmi špatně
i) fungování školství	☐ výborně	☐ dobře
	☐ špatně	☐ velmi špatně
j) dopravního spojení	☐ výborně	☐ dobře
	☐ špatně	☐ velmi špatně
k) silniční infrastruktury	☐ výborně	☐ dobře
	☐ špatně	☐ velmi špatně

5) Na kterou oblast týkající se zlepšování kvality života ve Vaší obci by měl být kladen největší důraz?

☐ Rozvoj dopravní infrastruktury malého podnikání	☐ Podpora rozvoje
☐ Rozvoj cestovního ruchu pro občany	☐ Rozšiřování služeb
☐ Rozvoj volnočasových aktivit (kultura, sport) otázky	☐ Řešení bytové
☐ Péče o bezpečnost a pořádek	☐ Péče o vzhled obce
☐ Vytváření nových pracovních míst	

6) Jak způsobem získáváte informace o děních v obci?

☐ Prostřednictvím místních tiskovin internetových stránek	☐ Prostřednictvím
☐ Prostřednictvím letáků do schránky plakátovacích ploch	☐ Prostřednictvím
☐ Prostřednictvím infokanálu nebo rozhlasu	

7) Jaká je z Vašeho pohledu informovanost občanů o aktivitách a záměrech obcí? (vyberte pouze jednu možnost)

☐ dobrá	☐ špatná	☐ dostatečná	☐
- nedostatečná

8) Jak se za posledních 5 let změnilo celkové prostředí ve Vaší obci?

☐ zlepšilo se	☐ zůstalo stejné	☐ zhoršilo se
☐ nedokážu to posoudit		

9) Jaká zařízení z hlediska občanské vybavenosti chybí ve vaší obci respektive mikroregionu? (vyberte alespoň 2 zařízení)

☐ Kulturní zařízení (divadlo, kino, kulturní středisko)	
☐ Sportovní zařízení (dětská a víceúčelová hřiště, koupaliště, cyklostezky)	
☐ Informační centrum a veřejný internet	☐ Obecní knihovna
☐ Kvalitní ubytovací zařízení zařízení	☐ Kvalitní stravovací
☐ Síť obchodů	☐ Domov důchodců
☐ Kvalitní síť sociálních služeb	☐ Školy a školky

10) Kterých akcí by se mělo ve vaší obci respektive mikroregionu konat více?

☐ Koncerty, vystoupení známých osob	☐ Divadelní představení
☐ Karnevaly, taneční zábavy	☐ Sportovní utkání
☐ Výstavy, galerie	☐ Akce pro děti a mládež
☐ Jsem spokojen se současným stavem	

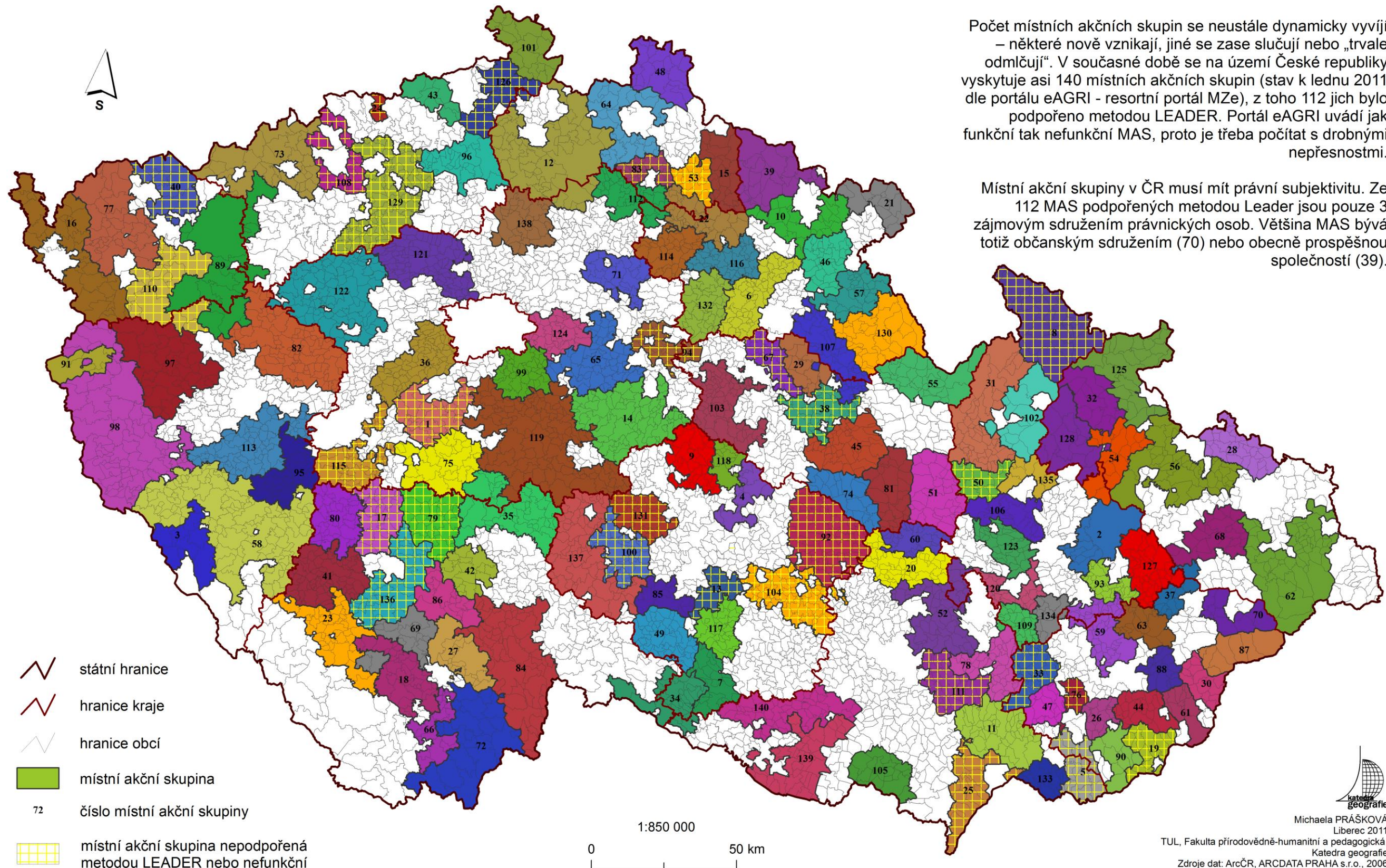
11) Jaká z níže uvedených oblastí je dle vašeho názoru nejvíce problémová ve Vaší obci respektive mikroregionu? (vyberte pouze jednu)

☐ Nezaměstnanost	☐ Nedostatek bytů	☐ Dopravní infrastruktura
☐ Kriminalita	☐ Nedostatek volnočasových aktivit	
☐ Technická infrastruktura (elektrifikace, plynofikace, vodní hospodářství, ČOV)		

Dotazník upraven a převzat z práce Vliv místní akční skupiny Vizovicko a Slušovicko na rozvoj jejich území, Vavřeřková 2010, s. 104

MÍSTNÍ AKČNÍ SKUPINY NA ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY (stav k lednu 2011)

Michaela PRÁŠKOVÁ
Liberec 2011

TUL, Fakulta přírodovědně-humanitní a pedagogická,
Katedra geografie

Zdroje dat: ArcČR, ARCDATA PRAHA s.r.o., 2006
eAGRI - resortní portál MZe

Souřadnicový systém: S-JTSK_Krovak_East_North
Použitý software: ArcGIS 9.3. spol. ESRI

Volná příloha 2: Seznam místních akčních skupin ČR

číslo	název MAS
1	Brdy - Vltava
2	Bystřička
3	Ekoregion Úhlava
4	Havlíčkův kraj
5	Hornácko a Ostrožsko
6	Hradecký venkov
7	International Education and Consultation Centre
8	Jesenická místní akční skupina
9	Královská stezka
10	Království – Jestřebí hory
11	Kyjovské Slovácko v pohybu
12	LAG Podralsko
13	LEADER - Loucko
14	Lípa pro venkov
15	MAS "Přid'te pobejt"
16	MAS 21
17	MAS BRÁNA PÍSECKA
18	MAS Blanský les - Netolicko
19	MAS Bojkavska
20	MAS Boskovičko PLUS
21	MAS Broumovsko
22	MAS Brána do Českého ráje
23	MAS CHANCE IN NATURE-LOCAL ACTION GROUP
24	MAS CÍNOVECKO
25	MAS Dolní Morava
26	MAS Dolní Poolšaví
27	MAS Hlubocko - Lišovsko
28	MAS Hlučínsko
29	MAS Holicko
30	MAS Hornolidečska
31	MAS Horní Pomoraví
32	MAS Hrubý Jeseník
33	MAS Hřibecí hory
34	MAS Jemnicko
35	MAS KRAJINA SRDCE
36	MAS Karlštejsko
37	MAS Kelečsko - Lešensko - Starojicko
38	MAS Košumbersko a Vysokomýtsko
39	MAS Krkonoše
40	MAS Krušné hory západ
41	MAS LAG STRAKONICKO
42	MAS LUŽNICE
43	MAS Labské skály
44	MAS Luhačovské Zálesí
45	MAS Litomyšlsko
46	MAS Mezi Úpou s Metují
47	MAS Mikroregionu Buchlov
48	MAS Mikroregionu Frýdlantsko
49	MAS Mikroregionu Telčsko
50	MAS Mohelnicko
51	MAS Moravskotřebovsko a Jevíčko
52	MAS Moravský kras
53	MAS Kozákov
54	MAS Nízký Jeseník
55	MAS ORLICKO
56	MAS Opavsko
57	MAS POHODA venkova
58	MAS POŠUMAVÍ
59	MAS Partnerství Moštěnka
60	MAS Partnerství venkova
61	MAS Ploština
62	MAS Pobeskydí
63	MAS Podhostýnska
64	MAS Podještědí
65	MAS Podlipansko
66	MAS Pomalší
67	MAS Region Kunětické hory
68	MAS Regionu Poodří
69	MAS Rozkvět zahrady jižních Čech
70	MAS Rožnovsko

číslo	název MAS
71	MAS SVATOJIRSKÝ LES
72	MAS Sdružení Růže
73	MAS Sdružení Západní Krušnohoří
74	MAS Sdružení pro rozvoj Poličska
75	MAS Sedlčansko
76	MAS Severní Chřiby a Pomoraví
77	MAS Sokolovsko
78	MAS Společná cesta
79	MAS Střední Povltaví
80	MAS Svazu obcí Blatenska
81	MAS Svitava
82	MAS Světovina
83	MAS Turnovsko
84	MAS Třeboňsko
85	MAS Třešťsko
86	MAS VLTAVA
87	MAS Valašsko - Horní Vsacko
88	MAS Vizovicko a Slušovicko
89	MAS Vladař
90	MAS Východní Slovácko
91	MAS Zlatá cesta
92	MAS Zubří země
93	MAS ZÁHORÍ-BEČVA
94	MAS Zálabí
95	MAS svatého Jana z Nepomuku
96	MAS České středohoří
97	MAS Český Západ
98	MAS Český les
99	MAS Říčansko
100	MAS Šipka
101	MAS Šluknovsko
102	MAS Šumperský venkov
103	MAS Železnohorský region
104	MOST Vysociny
105	Mikulovsko
106	Moravská cesta (Litovelsko - Pomoraví)
107	NAD ORLICÍ
108	NADĚJE PRO MOSTECKO
109	Na cestě k prosperitě
110	Náš region
111	O.S. MAS Za humnama
112	MAS Český ráj a Střední Pojizeří
113	Občanské sdružení Aktivios
114	Otevřené zahrady Jičína
115	PODBRDSKO
116	Podchlumí
117	Podhorácko
118	Podhůří Železných hor
119	Posázaví
120	Prostějov venkov
121	Přemyslovské střední Čechy
122	Rakovnicko
123	Region HANÁ
124	Region Pošembeří
125	Rozvoj Krnovska
126	Rozvojové centrum Českokamenicka
127	Rozvojové centrum Regionu Hranicko
128	RÝMAŘOVSKO
129	SERVISO
130	Sdružení SPLAV
131	Společnost pro rozvoj Humpolecka
132	Společná CIDLINA
133	Strážnicko MAS
134	Střední Haná
135	Uničovsko
136	VODŇANSKÁ RYBA
137	Via rustica
138	Vyhličky
139	Znojemské vinařství
140	Živé pomezí Krumlovsko-Jevišovicko

území, kde nelze aplikovat metodu LEADER
města nad 25 000 obyvatel

MAS vybrané v I. kole (48)

MAS vybrané v II. kole (32)

MAS vybrané v II. kole
dodatečně (32+)

Stav MAS je zde uveden k lednu 2011

státní hranice

krajská hranice

Karlovarský kraj

MAS Vladař

MAS Sokolovsko

MAS 21

Plzeňský kraj

MAS Český les
MAS Český Západ
MAS Pošumaví
MAS svatého Jana z Nepomuku
Občanské sdružení Aktivios

Ekoregion Úhlava
MAS Světovina

Jihočeský kraj

MAS Blanský les - Netolicko
MAS Hlubocko - Lišovsko
MAS Chance In Nature - Local Action Group
MAS Krajina srdce
MAS Lužnice
MAS Sdružení Růže
MAS Třeboňsko

MAS LAG Strakonicko
MAS Pomaší
MAS Rozkvět zahrady jižních Čech

MAS Svazu obcí Blatenska

Středočeský kraj

Lipa pro venkov
MAS Říčansko
Posázaví
Přemyslovské střední Čechy

MAS Podlipansko
MAS Svatojiříský les
Region Pošembeří

MAS Karlštejnsko
MAS Sedlčansko
Rakovnicko

Vysočina

Havlíčkův kraj
MAS Jemnicko
MAS Třeštsko
Podhůří Železných hor

Královská stezka
Podhorácko
Via rustica

International Education and
Consultation Centre
MAS Mikroregionu Telčsko

Jihomoravský kraj

Kyjovské Slovácko v pohybu
MAS Boskovicko plus
Mikulovsko
Strážnicko MAS
Znojemské vinařství
Živé pomezí Krumlovsko-Jevišovicko

MAS Moravský kras
MAS Partnerství venkova
MAS Společná cesta

Zlínský kraj

MAS Hornácko a Ostrožsko
MAS Homolidečska
MAS Podhostýnska

MAS Kelečsko - Lešensko - Starojicko
MAS Luhačovské Zálesí
MAS Mikroregionu Buchlov
MAS Valašsko - Horní Vsacko

MAS Dolní Poodlaví
MAS Ploština
MAS Rožnovsko
MAS Vizovicko a Slušovicko

Moravskoslezský kraj

MAS Nížký Jeseník
MAS Pobeskydí
MAS Regionu Poodří
MAS Rýmařovsko

MAS Opavsko

MAS Hlučíncko
MAS Hrubý Jeseník
Rozvoj Krnovska

Liberecký kraj

LAG Podralsko
MAS Mikroregionu Frýdlantsko
MAS Podještědí
MAS "Přidte pobejt"

O.p.s. pro Český ráj

Ústecký kraj

MAS České středohoří
MAS Labské skály
MAS Sdružení Západní Krušnohoří

MAS Šluknovsko

Královéhradecký kraj

MAS Pohoda venkova
Sdružení splav
Společná Cidlina

Království - Jestřebí hory
MAS Broumovsko

Hradecký venkov
MAS Brána do Českého ráje
MAS Krkonoše
MAS Mezi Úpou a Metují
Otevření zahrady Jičínska
Podchlumí

Olomoucký kraj

Bystřička
Moravská cesta (Litovelsko - Pomoraví)
Region Haná
Rozvojové partnerství regionu Hranicko
Uničovsko

MAS Horní Pomoraví
MAS Partnerství Moštěnka
MAS Záhoří - Bečva
Na cestě k prosperitě
Prostějov - venkov

MAS Šumperský venkov
Střední Haná

Pardubický kraj

MAS Orlicko
MAS Sdružení pro rozvoj Poličska

MAS Holicko
MAS Litomyšlsko
MAS Moravskotřebovsko a Jevišsko
MAS Svitava
MAS Železnohorský region
Nad Orlicí

1:1 600 000
0 40 km

Michaela PRÁŠKOVÁ
Liberec 2011
TUL, Fakulta přírodovědně-
humanitní a pedagogická,
Katedra geografie
Zdroje dat: ArcCR, ARCDATA
PRAHA s.r.o., 2006
eAGRI - resortní portál MZE
Souřadnicový systém: S-
JTSK_Krovak_East_North
Použitý software: ArcGIS 9.3.